

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

Indult **BETSBOL** Kedden 4. Májusban. 1790.

Bétsi szomorú Gyász

A' közelebb el-múlt hónapnak 28-dik, 29-dik és 30-dik napjaiban téteték meg ezen Fejedelmi Városnak költségén, a' Sz. István Templomában, oldogál ki-múlt II-dik *Josefnek* utolsó halotti tisztelete. A' 2 első napokon a' fő Püspöki Káplán; a' 3 dik napon pedig maga a' fő Püspök Ur; temetési muzsika között szolgáltatóván ki a' halotti Misset, mind az 3 napokon halotti tanítást tartott ezen templom-béli fő Prédikátor *Schneller* Ur. — A' Templomnak belső része feketén bé-vonva, meg-ralátva vala Tsászári tizmekkel. Az oltárokat le-kenőttó fekete polztókon hasonlóképpen a' Tsászári tizmek láttzottanak egy keréztel együtt. — A' Templomnak közepén készült Gyász-torony (*Castrum Duli*.)

M III

ERDELYI MUZEUM

Doloris) vala egy négy-szegü hamu szíre felül szinte a' templomnak bolyát éro fa épület, mely re mind a' 4 oldala felől 5 gráditok meovent, egy 4 oldala nélkül való templomot ábrázolt; ennek 8 lábai a' leg-izebb ugy nevezett *Kortúhu* oszlopokat mutattak: ezek előtt állott egy-egy a ronyos és ezüli leveles yeder. Alatt ültenek négy ábrázolatok, fejér köntösbe öltözve: ezek a' boldogult Tsáfzar' föld természeti tulajdonságait a' következendő jelek által mutatták. — Az első mit Törvény-adó fején egy *tsáfzar* hordozott, és egy aranyos könyvre támaszkodván, kezeiben egy borslyan kolzorut és egy olaj ágot tartott. A' bal felől való, a' karjai közé szorított oszloppal a' bátor szivet ábrázolta. Azt a' szabadságot melly a' boldogult Fejedelem a' mezei munkát, és a' *reskedést* ajándékozta vala meg, jelentette egy lapot viselő Afzizony ember' képe, jobb kezét egy sarlot, a' balban pedig egy ágotskát tartván: melly kép jobb felől vala helyheztetve. Az ő gondosága a' negyedik oldalon vólt ugyan-tsak egy Afzizonyi forma által ki-fejeztetve, egy páltza égő lámpás által, mellyet az Afzizony kezébe tart vala, és egy Bagoly által, melly az Afzizony térdgyén állott. — Ezen ábrázolatok között a' következendő iráfokat lehetett szemlélni.

Előtről — D. Josepho. II. Aug. Rom. Imp.
DD. Francisci. I. et. Mariæ. Theresiæ. Augs.

FILIO.

Germ. Hung. Boh. Daln. Croat. Slav. Gal. Lo.

RGGI.

Archiduci. Austriae.

Magyarul — II-dik *Josefnek*, (F. Romai Tsáfzárnak, F. 1-ső *Perentz* és F. *Mária Theresia* Fejedelmének, Németek, Magyarok, Tsehek, Dalmatai Kroáták, Totok 's a' t. Királynának.

Bal-felől — In. Vita.

Ingenii. Acie. Memoriae. Vi. Summa. Praedito.

lino

nerum. Experientia. Hominum. Vsu. Mirifice. Ex-
cuito.

Falsus. Pompæ. Luxus. Inertiæ. Ignaviæ. Ofori.
Infimis. Quibusque. Civium. Et. Exterorum. Comi.
Affabili.

E. Regum. Fortuna. Nil. Nil. Curas. Ad. Se. Perti-
nere. Arbitranti.

A. Regni. Exordio. Ad. Extremum. Spiritum. Nego-
tium. Vacanti.

Laborum. Domi. Militiarum. Patentissimo.

Magyarul: — A' ki életében a' dologban igen
látó elmébéli tehetséggel való fel-ruházta, a'
nyelvet utozásai, látásai, és emberekkel való tár-
kodásai nagyon ki-palléroztanak vólt; a' Ki min-
den kevéséget, pompát, tékozlást, restséget, tu-
nyaságot, gyűlölt, és Magához leg-alább való job-
bágyának és akár melly idegennek bé-menetelt en-
gedett, és ahoz nyájas vólt; a' Ki semmit a' Királ-
yi boldogságok között *Maga* tulajdonának az egy-
től ki véve, nem tartott; uralkodásának kez-
detétől fogva halála órájáig munkálkodott, úgy há-
si, mint katonai foglalatoságaiban fáradhatatlan
vólt. —

Jobb-felől. — In Morte.

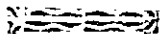
1. Summi. Rerum. Arbitri. Nutum. Paratissimo.
Iter. Morbi. Molestias. Casusque. Adversissimos. Men-
te. Constante. Sereno.

Plecherrima. Christianæ. Philosophiæ. Exempla. E-
denti.

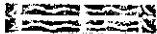
Suoremis. Principis. Fratris. Amici. Commilitonis.
Officiis. Sancte. Functo.

Regionis. Præsidis. Omnibus. Ultro. Expetitis. Munito.
Fale. Momentum. Oculo. Irretorto. Spectanti.

Magyarul: — A' Ki halálakor, a' Mindenható
Istenolattyára igen kész, a' betegség-béli terhek
közébb szomorú történetei között áthatatos és
lévén, egy világi Keresztyén Böltsnek leg-
jobb példáját adta: egy Fejedelemnek, egy
Barátnak, egy Katonai-társnak leg-mél-

gyúladott volna meg, mely által 28 emberek életet elvesztettek, 59-en pedig, némelyik közülök erősebben, némelyik gyengébben, megfertette nek — és hogy az utolsók között vagyon Obester Gr. Nemes-is. Az *Orsovaiak* a' Timok. vizéig kísértettek-el: nagyobb városának okáért pedig, közülök 2 nállunk kézenül marasztaltott. Az ott maradtott ágyuknak számát mint egy 154-nek mondják lenni, és hogy *Orsovában* többen voltanak 1500-nál a' bé-rekesztettek. Azon a' felin az erőségnek, a' mellyről az ostromnak kellett volna esni, egy 50 ágyura alkalmas bé-fedett óltalmazó töltés vala készítettve: mellyből ki-hozhatni, hogy az ostrom nem kevés vér-ontásban került volna. Az ő Vezérek *Mustafa* Aga, nagy szakállal, rongyoson, egy füstös Turbánnal, nemkülömben nézett-ki, mint akár-mellyik üstös Tzigány. — A' *Vidinről* fekvő Törököknek száma mint egy 20-ezerre mégyen: a' Nagy Vezér pedig *Adriánopoly* és *Niszza* között húzza a' maga táborát öszve. — A' Lengyelek 13 ezeren gyűlnek *Krakkonál* seregbe: az Orosz Követ pedig készül, hogy mihent kivántatik, mindjárt indulhasson *Varsouvából* haza-felé. — 150 Orosz Kézakók a' *Braklovi* Palatinátusban, egy Lengyel Vízgyázó seregetskét meg-támoldván és el-szélelztvén, *Joséf Grod* nevű Várnak külső várofsait el-pusztították. — A' Kurirok még mind eddig jöni és menni meg-nem szüntek: közelebből innen *Bétsből* Hadsereg nagy *Szabo* Moses Ur *Petersburgba* indittatott. — A' Magyar N. K. Testörzöknek számok a' Diétáig 60-ra fog potoltatni: mely végre az ezeknek számára már 12 ezertendőktől fogva dolgozó Gombkötő Mester ember *Szoboszlai* Gergely, 26 személyekre való készületet most készített. II. *Leopold* számára-is ugyan ezen Gombkötő-műhelyben, az ő Felsője nevét viselő Rgmtnek Obesteri Uniformisára való készület éppen most van munkában. — — Azt mondják, hogy az eddig erősen módiba volt ugy nevezett *Maga-viseletek* *Lajstromának* (*Conduit* *Listának*) bé-

bé-adatását. Ő Felsége nem fogja tovább kívánni. — Ő Felségénél kevés napok alatt, több mint 5000 Auszrai Parasztk fordultanak meg. Különös, az ő Felsége le bortsákozása ezen Parasztkhoz: annyira mondatik mentnek lenni, hogy minekutánna panaszaikat meg hallgatta volna, ügyeket tzikkejenként fel-vette, és a' többek között meg mutatta nekik, melly nagy kárára legyen az a' szántó vető embernek, ha az, az ő törvényes földes Ura' hatalma alatt nintsen. Erre űk sem tudtak mondani egyebet ennél — bizony jól mondja ő Felsége: de fejeket még-is tsoválván, így szollottanak — miért bálnak hát ez Uraságok olyan kegyetlenül velük, ha igaz az, hogy azok az ő dolgozó embereiknek jóvókat kívánnják? — Erre-is a' leg-bóltsebb és leg-kegyelmesebb feleletre méltóztatta őket a' Kegyelmes Fejedelem, így szolván: — a' Parasztk méltatlan szenvedéseinek, nem annyira a' földes Uraik mint azoknak tudatlan és nem emberi Tiszttyeik az okai: evel ugyan-tsak, nem mentődnek magok az Uraságok-is; mert nekik kellene a' Tiszttekre vigyázni. Ebben a' részben könnyebbijésti ígére nekik ő Felsége. — A' kik ő Felségéhez bé-bortsáttatni kívánnak neveiket előre bé iratni szokták: ezeknek száma olly nagy, hogy sokszor éjszakai 11 óraker is velek tölti idejét a' Fejedelem. — A' Pruszszus háboruról, már azok sem sokat láttatnak kételkedni, a' kik az ujjságokat tsak mástól hallják, nem olvasák: a' leg-nagyobb figyelmeteliséget és várokozást pedig, tsak nem mindenek a' Lengyel és Galitzia határ-szélekre függesztették, és azt hírlelik, hogy a' Lengyel katonák egy magazinumunkhoz igen közel férkeztenek volna. — A' Littikhi Püfspök egész Német országhoz folyomodott, igaz ügyének felvételése iránt. Trier, Hafsia, Kolonia, Vurtemberg, Darmstadt's több más Német Fejedelmek, ki-ki maga erejéhez képest fogják ezen Papi Fejedelemnek julsát fegyverrel oltalmazni; mert így gondolkodnak, hogy a' Pruszszus politika miatt meg-gyült szomszéd házaról könnyen tovább-is ki-terjedhet a' tűz, ha e-leibe nem állanak.

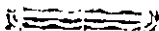
A' Pápai 26-dik Apr. tartatni kezdődött gyűlésben a' *Veszprém* Vármegye hivatalyaira választott Erdemes Uri személyeknek nevek, a' következendők — 1-ső V. Ispány *Somogyi János*, 2-dik V. Ispány, *Anyós János Urak*. — 1-ső Notárius, *Illyés Miklós* — 2-dik Notárius, *Markus Ignátz* — 3-dik, *Boronkai Ferentz*. — Fő Birákká lettek, *Benitzki Antal*, *Róba Boldisár*, *Szokonyi János*. — V. Birák, *Káldi János*, *Bezerédi*, *Besán és Anyos Urak*. — Esküttek, *Turkits János*, *Kazay Beniamin*, *Pap Antal*, *Pálfi László*, *Zámbo János*, *Zalóki Jofef*.

Sopron. — *Az álthatatlan világból, a' N. M. Kurirnak állandó jó szerentsét!* Itt a' napokban *Lósz* nevű Mező-városban vásár esvén, két Mechanikusok H* * F* * és L* * M* * véletlen öltve jövéen, H* F* kap egy követ, és úgy vágja vele mejjbe a' másikat, hogy az alig recorigálván (Magyarul mondva) magát, majd el-felejte vizsgálva közzönni; tsak ugyan bé-érvén ő-is a' másikat, tásiba veszi, de hibáztván, egy ott közel pőntz számláló ártatlan Ászszonyt hajitta artzba. Az illyen Mechanikusoknak leg-jobb békéltető ház volna a' Bétsi bolondok háza — ha pedig, itt sem szolgálának az orvasság, minthogy életeknek nemre nézve egymástól erősen különböznek; jó lenne ha mikor H* a' tzigány fogásra lépik, akkor L* nyúllytaná nékie az utolsó parádé nyakra-valót; ha pedig ez jutna a' póltzra, akkor emez udvarolna. — Ezekben a' szeles tavaszi napokban lette sok gyűlladások 's azzal járó veszedelmek történnek ezen a' tájékon, el-annyira, hogy majd minden estve el-rémülünk hol itt, hol amott, hol meszsebb hol közelebb szemlélhető rettentő lángoktól. — Vannak Hellységek, a' hol egy ház sem maradott. — Sz. Miklós, Hertz. *Eszterházi Miklós* ő Hertzegsége Uradalma, egy hét alatt kétféleg gyúlt-ki, és mindenkoron feles házak lettek hamuvává, az a' nélkül-is szegény Jobbágyok pedig szegény Koldusokká. — A' Restaurátzio itt-is, ezen a' nap.

napnak 12-dikén, H. *Eszterházy* Antal ő Excellen-
tziája igazgatása alatt, kinek is Mélt. Attya, H.
Eszterházy Miklos ő Hertzegsége, a' Fő-Ispány-
sági Rangot már most egészíztseu által-adta, végre
ment. — Első V. Ispány, T. *Nagy Sándor*; 2 dik
T. *Pászthory* Mihály Urak. — 1-ső Notárius, *Illé-
fy* István, 2-dik *Görl* Miklos, 3-dik *Baranyai* Fe-
rentz Urak. — 1-ső Fiscális *Varallyai* György;
2-dik, *Szarka* András Urak. — Fő-Birák: *Pász-
thory* Dániel, *Toth* László, *Sághy* Lajos, *Potyondy*
Sándor, és *Tevellyi* Sándor Urak. — Vice-Birák:
Prusinszky Pál, *Kramarits* Ferentz, *Badits* Sigmond,
és *Bolla* József Urak. — Első Gen. Perceptor *Her-
telendy* Ur. — 2-dik, *Vimmer* Ur. — Exactor,
Török Mihály Ur.

Agrámban Fő-Ispány *Skerletz* Miklos Ur ő Ex-
cellentziája igazgatása alatt, a' következő mó-
don állittattanak helyre a' Vármegye Tiszttyei. —
1-ső V. Ispány, *Lomnitzai*, *Skerletz* Adám. — 2-dik
V. Ispány, *Thausz* Pál. — Fő Notárius *Komáromi*
Péter. — 1-ső V. Notárius *Bedekovits* Tamás —
2 dik V. Not. *Gerdenits* József 's a' t.

Szepesben 13 dik Apr. tartatott a' Válofztó szék.
Az ide való, mint egy 30 — 40 személyekből álló
Bandéria, melynek Vezére B. *Palotsai* Kapitány
Berzevitz, *Lötsében* már 2 nappal előre öltve gyü-
lekezvén 13-dik Aprilis egész parádében el. kísére
Mindszentből a' Fő-Ispány Nep, *Tsáki* János Urat
a' Válofztó széknek helyére. Itten a' Fő-Ispány
Uran kívül Gr. *Tsáki* Immanuel és István, ugy Gr.
Klobositzki Urak is a' Vármegye uniformájában tsá-
kóson jelenének meg, és a' Misének ki szolgáltatá-
sa után az egész *Bandéria* tsákóson az asztalhoz
kerekedék. Ezután *Stansits* *Horváth* Imre, eddig
vált V. Ispány Ur minden több Tiszteknek nevében
hivatalyoktól bústut vévén, meg-jelenék a' Fő Ispány
Ur is a' válofztó-házban, az abban való elsőséget
által vette, és tudtára adta a' Gyűlésnek, hogy a'
Vármegyét, mint ez előtt volt, 3 Járásokra oszt-
ván, a' Protestánsoktól egyebet a' törvényes eskü-
vés

vésnél nem kívánna. — Ez így maradván, a' Fő
 Ispány Ur 3 válofztandókat ki-neveze az Ord. V.
 Ispányságra u. m. *Dobai Márton*, *Töke Mihály* és
Almás Miklos Urakat; mellyre a' Papi Rend és
 a' Nemességnek-is egy része fel-kiáltván, *Vivát Do-*
bai, a' más rész azonban így kiáltott fel *Vivát Hor-*
váth, noha ez nem vala a' ki-neveztek között. — A'
 két-féle *Vivát* maió egy óráig kiáltatván, *Horváth*
 Ur fel-izollala, ezt mondván, hogy törvény szerin-
 4 személyeknek kellene a' válofztásra ki-nevezte-
 ni, a' melly ki-neveztetésre igazság szerint magá-
 nak-is, mint eddig-is V. Ispányságot viselt ember-
 nek jusza volna: az előbbi Candidátzio tsak ugyan
 meg-nem változaték, a' *Vivát Horváth*nak-is vége-
 hosfsza nem volt, sőt székestől egy néhányszor ma-
 gosan fel-emeltetett. Ekkor *Drevenyák* Ur fel-áll-
 ván, így izolla, hogy *Berzevítzi András* Ur-is kü-
 lönös érdemeire nézve tétetődnek a' ki-neveztek
 közzé: mig ezen beszéd tartatott, az alatt az há-
 rom előbb ki-nevezetteknek a' palotából ki-kellett
 menni: azonban pedig ismét kettős *Viváttal* tse-
 dült-meg az ház — *Vivát Horváth*, *Vivát Berzev-*
ítzi — és mind kettőjök fel-emeltetének. — Ezen
 bövséges *Vivátnak Dobay* Ur szakasztá végét, az
 által hogy a' maga vezáit *Berzevítzi* Urnak által
 engedte. — Második V. Ispánynak ismét az 3 elő-
 löbb ki-neveztetett Urak vétetennek elő: de mádo-
Dobay Ur maga részéről mezhözönte és le-mo-
 dott volna rólla, majd az egész ház *Vivát Horvá-*
thot kiáltotta: melly szerint *Horváth* Ur másod V.
 Ispánynak meg-hagyatott. — A' Gyűlés kezdődöt
 volt 9 órakor, és dél utáni 2 óráig sem tartatván
 még tsak a' 2 V. Ispányok válofztattanak vala-ki-
 — 1-ső Notáriusá lett, *Jékesfalasi Sigmund* — 2-
 dik *Almás László* — 3-dik *Betrich Melchior*. —
 Az 1-ső Járásban, Fő-Biró *Mariafsi István* József
 Ur. — V. Biró *Dolovitzeni Balhasár* Ur. —
 küdtek, *Dolovitzeni Mihály*, *Paraskai Péter*. — V.
 A' 2-dik Járásban, Fő-Biró *Vitális István* —
 Biró, *Post Mátvás* Urak. — Esküdtek, *Svát Sáo-*
dor, *Mariafsi Ignátz*. — A' 3-dikban, Fő-Biró
 Ma-

Mariafsi Mihály. — V. Biró Vitkotzi Ignácz. —
Esküdtek *Korotnoki Ignácz és Töke Sándor* Urak 's
a' t. — Ezen válofztásról az a' leg-nevezetesebb
meg-jegyzeni való dolog, hogy itt sem Református,
sem Katholicus, sem Luteránus nem válofztatott
egy-is, hanem mind az egész Vármegye előtt érde-
meikre nézve esmeretes jó Hazafiak. — *Ellyenek!*

Feled 25 dik Apr. — „En Gróf Potókinak, a'
Fenyos Udvarnál lévő mostani Lengyel Követnek,
az Ország-gyülésének a' kezdetivel *Varsóviában* tár-
tatott rövid beszédét Magyarra fordítva közlöm az
Urral; ez az ő fontosságáért és igaz hazafi szere-
tettel tündöklő voltaért meg-érdemlette volna ré-
gen a' ki-nyomtatást: itt következik:

A' szabad Nemzettségeknek Eseti, a' felettebb
való kitsiny szivüsből, a' felettebb való bátor-
ságra által-menni, és mihelyest azt verték a' ma-
gok fejekben, hogy magokat oltalmazzák, már azt
hiszik, hogy elegendő oltalom-elzközeik-is légye-
nek kéfzen. Néha még a' Hazafiak meg-ítélésében-
is hebeurgyázkodnak: gyanakodnak, vádoskodnak,
fel szabadítanak; a' mellyek ő nállok mindenkoron
nem a' meg-érett meg-fontolásnak gyümöltsei — „
Ismérem én a' szabadságnak ezen hibáit, még-is
azt életemnél fellyebb szeretem; minthogy Jofzago-
kat és örömeiket szolgáltatót én nékem, a' mellyeket
a' rabszolga Nemzettségek nem ismérnek. Mivel-
hogy a' szabadságot szeretem, azért a' Hazához-is
hajlandósággal kellett viseltetnem, a' holott én sza-
badon születtem; és mivelhogy az én Hazámat
szeretem, azért köteleztetem arra-is, hogy azt, a'
mit igaznak és fundamentomosnak tartok, ki-mond-
jam, ámbár a' dolog kedvetlen, és még a' gyanú-
ságra-is okot szolgáltató lenne. — „Nem ugy fo-
gok én szollani, mint egy, a' ki tsak mostanában
ebredt fel hofzszas álmából; mert mindazon időtől
fogva, mióta hazafiúi életemet el-kezdtem, ugy
gondolkoztam én szüntelen, mint most, és nem más
képpen szollottam, mint a' hogy most szollok. A-
zokat hívom bizonyságúl, a' kikkel barátoktam:

azok

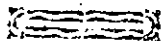

azok tudják, hogy, ha egy napot által éntem-é én a' nélkül, hogy arról ne elmélkedtem volna, miképpen szolgálhatnék én az én Hazámnak; azok tudják azt is, hogy volt-é valaha ezem' ágában is másnak Országunkon kívül szolgálni. Végre biznyságul hívom erre ezen Rendeknek Gyülekezését, és ezen Királyi-széket, a' kinek lábai előtt mérész igazságokat és hazafiui Tanácsokat teszek le.

— „Mikön a' Köz-társaságnak boldogságaiért szövala, úgy vétetődött fel az én Projektumom, mint ha én ő Felségének ellene vólnék; holott pedig kéfé lettem volna az ő szentséges személlýének vagy az ő Királyi-székinék julsai' oltalmazásáért véremit ki-ontani. De más alkalmatofságoknál sem láttak soha engemet, hogy én az irigyeknek a' vagy a' magános hasznom ösztönének alá adtam volna magamat. — „Már régolta érzem és mondom én azt, hogy egy szabad népnek bizni kell magához, mind addig, valamig ollyatén értzel bir, a' mellyből e-kéjét és kard-vasát készítheti. Hogy egy szabad nép, a' mitsodás a' Lengyel, szabad maradhaszon, nem kívántatik attól egyébb, tsak hogy akarjón.

— A' mi századunkban a' leg hatalmasabb Auktor azt mondotta: hogy, a' mint tudjátok, soha a' Lengyel sem Oroszszá, sem Németté nem lehet. — tehát én azt feleltem erre: hogy soha Lengyel-or-szág sem az Oroszoknak, sem a' Németeknek Jár-ma alá nem vonattathatik. — „Meg-gyözdöttet-vén ezen igazság-felől, kötelezem én itten az Isten, a' Felséges Királyi-szék és az egész Nemzet előtt leg-szentebbül magamat, hogy soha magánosan u-ralkodót nem szolgállok, soha jobbágya nem lészek. Hogyha pedig az Eszet, vagy talám a' Nemzettség-bünei a' mi szabad országunkra az ő veszedelmét ráá vonták; hogy ha ekkor én olly boldogtalanná lennék, hogy abban el-nem temettethetnék, sem a' zón Földet, mellyben születtem, véremmel meg-nem feshetném; tehát esküszöm, hogy Hazámat el-hagyom, gyermekeimet pedig a' tengereken túl küldöm, hogy ott szabad levegőt szivhassanak, és

a' Föld' másik Föld-gollyóbitsának erdeiben titkol-
 hátsák-el a' Lengyeli Névnek gyalázatoságát. —
 „El-hagytam már egy izben az én Atyáim lakó-
 helyét, és mentem Ukrainiába lakni, vad tarto-
 mányba ugyan, de olyanba, a' mely még a' Len-
 gyel-ország esetein által a' Szabadságnak meg-ha-
 gyatott. Minden nélkül el-lehetek én, tsak a' sza-
 badság nélkül nem. — „Igy gondolkozom én leg-
 kegyelmesebb Ur! e'-képpen gondolkoznak kétség
 kívül a' Nemzettség szó-szóllói, és maga is a' Nem-
 zettség. — „Hát meg-lehetne é az, hogy ez a'
 nagy szívű népesség könnyű nád szálhoz hasonlónak
 mutathatná magát, a' mellyet a' leg-gyengébb szél-
 fúvás majd erre, majd arra az oldalra hajtogat.
 Ah! bár tsak inkább a' vén cserfákhoz hasonlítottat-
 ni érdemlene, a' mellyek a' zűrzavarnak ellene ál-
 lanak, és a' mellyeket maga a' Meny-kő sem ver-
 het-le! Törjük-öszve a' mi Béklyóinkat, és ne en-
 gedjünk ujjabbakat ütni magunkra; s e' mellett gon-
 doskodjunk tulajdon dolgaink felől; légyünk edgye-
 fek, és felejsük-el ellenkezéseinket, utáljunk meg
 minden álnok tsalárdságot, távol üzven azt mi
 magunktól. Légyen átkozott azoknak emlékezése,
 a' kik idegen hadakozót hívtak-bé, és annak útát
 nyitottanak a' Köz-társaságban való bé-jövetelre,
 hogy az által Hazafi-társaiknak véreket ki-ontassák.
 — „Vagyon Királynunk, fel-állunk még mi. Ha
 magunknak útunkban akadályt nem tejjendünk, sem-
 mi meg-nem akadályoztathat minket, hogy ismét
 helyre ne állítsuk a' Nemzetek előtt méltóságun-
 kat. Közönségessé lett most az Haza-szereteti; forr
 az minden szívben, a' Korolság és Nem között lé-
 vő külömbbség nélkül. Egy Hazafi társné, 9 gyer-
 mekeknek Anyok, tsupán Virtulai által akarván
 magát ékesgetni, hogy a' Köz-társaságon szükségé-
 ben segittsen, maga drága köveit adja által. Ez
 a' Hazafi társné az én feleségem, és az ő ékesé-
 gének az árra edgyet télsen azon 1000 Agyuknak
 árával, a' mellyek a' közelébb való Ország-gyüle-
 sében a' fegyveres-házában szereztetendő; sőt még
 több.

több-is letz, ha látom, hogy a' szükség fogja ki-
válni. — „A' mi az Hadi-Komissionak fel-állítá-
sa ellen-való törekedéseinket illeti, tehát bizvási re-
ményilem, hogy mi azt majdan végire hajtyuk; és
akkoron lietni fogunk a' Köz tárfaságnak valóságos
szükségeit elől-venni; értem t. i. egy Armadiának
és ennek fel-tartására meg-kivántató Adónak fel-ál-
lítását. „ 's a' t.

*A' Komáromi Mindemes Gyűjteményekből. — A' Ne-
ronát őrző Bandérikről.*

Sok Levelekből értjük, melly pompás öltözet-
ben mentek légyen Budára a' Pest, Heves, No-
grád Vármegyei Nemes Urak a' Koronának őrzésé-
re. Készülnek a' Honti, Fejérvári, 's Komáromi
Nemes Urak is. Sok Grófok 's Nemesek 50 — 60,
's száz aranyat is önként ajánlottak ezeknek úti köl-
tségekre, úgy hogy 5 — 6000 forintra 's többre is
ment egy Vármegyének ajándéka. — Hát azt-is ki-
irhatná-le, melly nagy költséggel készülnek a' Mág-
nások 's Nemes Urak a' Juniusnak 6-dikán bé-állan-
dó Ország-gyűlésére? Némellyeknek 100, 200-ezer-
ben fog állni köntöcsök, 's egy hintóbéli lovaik. —
Mind jó ez is Nemes Haza! de még is jobb volna,
ha annak a' lok 100-ezernek, mellyet drága polz-
tókért 's paszamántokért adunk, 's mellyel tsak az
idegen Kalmárokat gazdagítjuk, 's Hazánkat szegé-
nyítjük, tsak egy tized részét arra fordítanánk, a'
mi Hazánknak nem egy két hónapig tartó fényes
pompát, hanem örökös ditsőséget szerezne. Melly
boldog lenne Hazánk, ha azok a' Mágnaók, a'
kiknek Diétai pompájok 80 — 90 ezerbe fel-kerül,
's a' melly pénz többnyire mind ki megy a' Ha-
zából, vagy idegen Vendég-fogadófoktól nyelettetik
el, tsak harminad részét fordítanák arra, hogy egy
Magyar Tárfaság állittassék született nyelvűnknek
gyarapítására, 's azáltal egész Hazánknak boldo-
gítására; és hogy egy jó summa töke-pénz gyűj-
tettsék e' végre, a' millyen lábon áll a' Párisi tá-
dós Tárfaság, mellynek negyven Tagjai vagyának.

a' tőke-pénznek interesséből fizetteinek, szüntelen a' nyelvnek izépitésében fáradoznak, 's a' kiknek közhönhetik a' Frantziák, hogy az ő nyelvek a' földnek mind a' négy részeiben közönségelsé lett. — Ha ennek a' Magyar Tárlaságnak tsak két száz ezerből álló tőke-pénze lenne, ennek első esztendei interesséből vagy usorájából állithatnánk egy derék Könyvnyomtató mihelyt, mely a' tőke-pénzt azután szüntelen szaporítaná. Azután annak usorájából minden esztendőben leg-alább 15 tudós Férifjárnak tisztességes esztendei fizetés rendeltethetnék, hogy azok a' magok egész idejeket adnak egyedül a' Magyar nyelvnek gyarapítására, Budán vagy Pestén együtt lakkának, minden héten kétszer Gyűlést tartatának, tanátskoznának, a' leg-tökéltebb irás' módját (Orthographiát) ki-tsinálnák, szótárt 's egyebeket készítenének, a' régi Görög remekeket le-fordítanak, 's újjakat írának: egy szóval minél azt véghez vinnék, valamit tseleklzik a' Parisi Tudós Tárlaság. — *Felicem Patriam sua si bona noffet.* Boldog volna moit Hazánk, ha tudná miben álljon az ő fő hazza! De fájdalommal kell néznünk, hogy sokan tsak azokán a' tsetsebséken kapnak, mellyek két három hónapig tsillámlanak, 's mellyekért az idegen Kalmárok, a' kik az 5 forintos polztót 12 forinton adják, 's egy héten 8000 forint árát is el-árulnak, talán alattomban nevetnek bennünket: azonban a' valóságot, mellyben állna Hazánknek örökös hazza 's ditsősége, gondolóra sem vélik. —

Mi ezen *Mindenes Gyűjteménynek* leg-első árkusán azt igértük a' Nemes Hazának, hogy ha 900 Olvasóink lélnék, minden esztendőben ezer Tallért fogunk a' Magyar Literáturának virágoztatására, 's fő-képpen egy ilyen fel-állittatandó Magyar Tárlaságnak tőke-pénzére fordítani. — De még eddig Nemes Fiaza! nem hogy valamit adhatnánk azon jó végre, hanem inkább mind tavaly mind az idén magunk költségünkkel töldjük ezt a' Gyűjteményt, mellyet Hazánknek 's született nyelvünknek szerez-

tete kezdetett és folytattat velünk. — Hogy ezt kedves Hazánk annál inkább el-hihesse, ennek a Negyednek végén Név - szerint ki - írjuk ennek a Gyűjteménynek érdeimes Olvasóit, fel-számláljuk a bevett és ki-adott költséget, hogy maga a Haza legyen Bíró benne. — Ha ez a mi Kedves Magyar Nyelvünk még valaha olly virágzó lesz, mint a Frantzia, Anglus, és Német nyelv, kétség nélkül 10 — 20 ezrtendő múlva tsudálkozni fog a maradék azon, hogy ennek az igyekezetnek olly kevés elő-mozdítóji voltak egész Magyar-országban 's Erdélyben, a hol három millio született Magyarok közel találatnak. — Nagy hasznára lehetne ez az igyekezet idővel Kedves Nemzetünknek; sőt eddig-is volt már hasznáta, mellyet meg-esmernek mind azok a jó lelkü Hazafiak, a kiknek elmé-jeket a bal vélekedés el-nem foglalta, 's szemelket az itigység meg-nem vakította. — — —

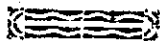
A Mindenés Gyűjteménynek két első Negyedjeit, a melly érdemes Hazafiak meg-szerezni kívánják, a kettőt együtt 36 garasért nálunk megvehetik; a kik pedig távolabb laknak, azoknak is Pesti vásárkor ezen árért ingyen addig le-küldetik. —

Tudósíttás.

A melly minden Keresztény erköltsről való Prédikátziok, Bétsben a Némák nyomtató műhelyében, ki-jövé félben vagynak, már a 2. első részek azoknak kéznek, a harmadik-is minden óráni megfogja a létét világót látni. Ezen Prédikátziokról erősíthettyük, hogy ezekben legyen el-rejteve a valóságos világosság. Hasznosok ezek a istupa Papoknak különösen; mert ezek által meg-nyerik egy fél nap azt, a mihez különben egész héten által bajosan juthatnának: de hasznosok másoknak is; mert ezekben, a leg-szebb magyarázattjai tanálatnak egy igaz Keresztény kötelelségeinek.

*Az Ezopus Vargája felel az Elyséumból, Herdihez
a' Bétsi fő Magyar Tsizmadiához.*

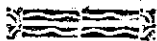
Ne örüly szerentsédnek olly igen; tsak a' ti roszsz világotoknak változandósága hozta azt-is magával. — Gondolod-é, hogy az a' módi tsizma, az a' kövel ki rakatott farkantyú, mellynek árrát, a' mint ditsekedel, már 90 aranyra-is fel vittétek, az a' 60 ezer forintos tsákó, 's több e' félék, sokáig fenni tarthatták közöttetek a' magok mostani érdemeket. — — A' mi módi, tsak módi az, ha mindjár Magyar farkantyú-is: mondj pedig nekem valami módit, melly valaha ala-modivá, régi modivá 's tsak hamar nem modivá, ne vált volna. A' mi ma módi, már holnap lehet ala modí. Szintugy módi volt valaha az *Atila* vas farkantyúja, mint a' tiétek a' máji: — mérnél-é felelni róla, hogy még ezekbe nem juthat a' Magyaroknak az, hogy ők az *Atila* Unokáji 's meg-nem szégyellik magokat, hogy ők az ő vas farkantyúját, egy tékozló nemzet tztizamájává változtatták. — Látod, ekkor oda leszen minden betse a' drága köves farkantyúnak, akkor nem fogod ollyan drágán készíteni a' bornyu-bőr tsizmat 's nem fogsz tsirizes szakaddal ollyan magos hangon beszélni. — Lehet még ollyan idő, hogy *Polman* tsak ször finort készít, a' mellyet *Ragáts* kétszer ványolt hazabéli posztó nadrágra és mentére fog fel-varni. — — A' mi bujálkodás, mindentütt bujálkodás az; a' bújá módi tsak ugyan tékozlás, ha nem Frantzia országban vette-is eredetét. Abból, a' mivel ditsekedel vala, hogy nállatok akkor tsináltatták a' leg-drágább farkantyúkat, a' mikor az ezüst tsattokat e-gész Frantzia országban a' Nemzeti-gyűlésben küldvén pénzt veretnek belöllök, tsak azt hozhatom ki: hogy nállatok szintugy módiban való búborékolás uralkodik, mint ő nállök uralkodott, és a' mit sodás ki-menetel érte ő nállök az ezüst tsattokat, éppen az érheti nállatok-is, a' drága köves farkantyú

tyúkat. — Nem régiben egy Frantzia tsattot költötetett *Kháron* ide hozzánk által. Ez kézbe volt meg-halni, mintsem meg engedje magát pénze olvasztatni: és azt erősziti, hogy az egész felső világ meg-isméri azt, hogy a' Frantzia *tsattóknak* ilyen szerentsétlenségét nem egyéb, hanem a' módiban való buborékolás húzta maga után. — Noha hozfzatska volt a' beszédje: közlöm veled még is; talám vésznek a' farkantyuk - is valami tanuságot belőle — *tela prœvisa minus nocent.* — így következik. —

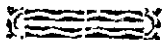
„ *Éván* fellyül nem tudjuk honnan vette a' blü a' maga eredetét, innen rajta pedig, bizonyos hogy az Afzszony embertől. — 'A' modizás az oka mindennek. — Már *Évának* a' leg-első öltözet lett tette; már a' Paraditsom kertben módira vágyott; az első öltözetet mindjárt fige-fa levéllel tserélte-fel. — Tsak hamar azután támodált indított a' has; nálla semmi *credittye* nem volt senki-nek; innen mindgyárt eredetét vette a' föld-mivélő parasztság. — A' fige-fa levél, kivált télbe igen rosz öltözet volt; tehát tsak hamar eredetet vettenek a' minden-féle mester-emberek, Szütsök, Parokások, Tsizmadiák, Szabók 's a' t. — Ezek szabták osztán a' Katonákat, Generálisokat, Tanácsosokat, Préséseket, Kapitányokat, Káplárokat, Politzájokat, Spionokat, Újjság írókat, Újjság író társaságokat; Inzsinéreket, Doktorokat, Tudósokat, Tudós-társaságokat, Udvari 's minden-féle boldondokat, Professzorokat, Hízeltkedőket, fejér és fekete köntösös, párókás és párókátlan jövendőmondokat; — mert utollyára a' képzelődések is lábra kaptak — némellyeknek kedvek érkezett, sokáig vagy örökké élni, az ájerenben Spanyol Kastejőket építeni — Egy szóval a' köntös tsinált mind a' rend béli embereket. — A' mellyekből azt is láttyúk, hogy természeti eredet szerint, 1. ső volt a' Paraszt Státus, 2. dik a' Mester ember u. m. Szabó, Parókás 's a' t. Státus, 3. dik a' Nemes, és 4. dik a' Papi Státus. — De ez a' rend nem sokáig

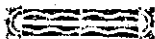

káig tartott — *Ecclesia præcelsit* — 1-ső lett a' Papi, 2-dik a' Nemetsi, 3-dik a' Mester emberi, 4-dik pedig a' Paraszt Státus. — — Mig ezen rend így meg-maradott, addig a' Papi Státus birta, a' más háromnak, és így minden embereknek sziveket 's minden dolog türhetőképpen follyt. — — A' 4. rend béli Státusoknak ezen természet-szerint való következtések Frantzia országban, mind addig meg-maradott, mig a' bújaság erőt nem vett. A' 14-dik *Lajos* idejében, még türhető vólt a' dolog. Minden tudta mi a' kötelessége: a' Paraszt szántot vetett: a' Pap serkengette az embereket, a' jövőendő életnek meg-gondolásával a' kegyességre: a' Mester-ember köntöft készített, de csak szükségest: a' Katona őrzötte hazáját: a' Nemesség pedig a' Parlamentumokban, törvényt szolgáltatott az igaz és hamisság fejére. — de mi lett tovább? —

Az ország lassan lassan mühelyvé vált a' bújaságnak. Az egészsz világon mindenütt öszve ke-restetett, a' mi külömbb-külo'mbb-félének láttzott. Csak a' lába az embernek 300 — 600 féleből szabadott. Az *Álfszonyok*nak nem lehetett látni a' fejét a' tizsamától. Egyik országban fel-vásároltatott a' láb, másikban a' kéz, másban ismét a' szemöldök, az ortza, a' pislogatás, a' fő mozgatás 's a' t. — és ládákra rakatván el-vitetett Frantzia-országba, az hol egészsz *Dáma* és egészsz *Gavallér* formáltatott belölk: — az egész ember annakutánna rész-szerint benn az országban, rész-szerint az egészsz világra, széllyel hordatott. Millyen nagy *pro-centot* kapott ez által a' Frantzia Mester-embereknek a' Státusza, nem lehet ki mondani: az egész világot magának adó-fizetővé tsinálta. A' mi illeti Frantzia-országot: ott elébb csak a' fő Nemesség adozott ezeknek: de csak hamar a' szolgálók is törnyos fokötöket raktanak fejekre. — A' Papok eléggé jövőendölték a' veszedelmet: a' többek között egy, a' *Bábel* tornyát, féltette már, hogy az *Álfszonyi* nem a' maga fejére fogja építtetni. — *Minni Prédikátzio* nem használt semmit. — Már

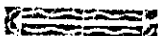

14-dik Lajos idejében, csak idegen országból többet vettek - bé a' Frantzia Mester-emberek és kereskedők, egy szóval a' Polgárok, kiket nállok *Burgereknek* hívnak, 300 Millionál; hát magoktól a' Frantzia módos Uraságoktól mennyit el-nem tsaltak? — egy szóval ettől az időtől fogva, ők voltak a' Frantzia Káznárok, nállok állott az Udvaron kezdve minden Hertzgeknek, Grófoknak, Bárároknak 's a' többi le-felé, erfények' szíjja — ezzel az alkalmatossággal meg-változott a' Státusok között eddig fenn tartatott jó rend-is — a' Polgári Rend foglalta-el az első helyet — a' más három a' rendet-is el-vesztette — az emberek a' meg-világosodásnak fa-páltzátskáján kezdettek lovagolni. — a' Polgári rend örült, nevetett. — *Lionban* bizonyos *le Voul* nevezetű Fábrikásnak szám-tartó könyve egy alkalmatossággal fel-hányatván, minden Izá-zann két száz nyereség tanáltatott benne. — de mi lett tovább? — Semminek nagyobb szaga nem szokott lenni, mint a' rakás pénznek; ha hat réti bívaj bőrbé van-is zárva, onnan-is kereftül érzik — az arany és ezüst paszomántnak, ezüst tsatnak, gyémántos farkantyúnak szaga ehez még nem-is hasonlittathatik. — Ezt Frantzia-országban meg'érzették a' Parasztok; mert a' paraszt ember mindenkor jó szaglású szokott lenni. — A' Polgárság csak nevetett. — Egyszer szükségesképpen gyengülni kezdett az országnak ereje — azok a' kik a' kormányokon ültek, szükségét kezdetek érezni — akarták az országot ismét jobb fundamentomra helyheztetni — vízfsza kellett volna a' pénznek ismét folyyni oda, a' honnan ki-follyt vólt — szép szerint nem foly vízfsza — minden utak módak elkövettettek; mellyeket a' Polgárok nem szerettek — ők azt mondották, hogy nékiek sok Millioik vagnak — az ország békessége pedig attól függ, ha Millioik komendéroztatnak — a' Parasztok is a' Milliofokkal tartottak — támodás szármozott — még a' hal-áruló Afzszonyok is *Párisból Versáliába* menvén seregestől, ki nem tudja már, milyen felsthan-

hangon beszéltének? — az estvéli lámpás-fák Párisban akasztó-fákká változtanak — a' Papok és Apáttzák a' Klástromokból ki-küldetvén, jölgáigaktól meg-fosztattanak — a' leg-elébb való Hertzegek már ma Szerentséjek' tartják, ha magokat *Polgároknak* nevezhetik. — Melly nagy változás! — és a' mi leg-nagyobb az ezüst 's még az arany tsattok-is pénzé olvasztattanak, szám-ki-vettetést szenvedtenek. „ — —

Itt barátom! a' *Párisi tsatt* még tovább-is panasztolt volna: de én ezeket a' régiségeket már előre tudván, beszédét félbe szakasztottam. — A' te Leveledet az ő beszédivel öszve vetvén, leg-inkább azon tsudálkoztam, hogy ő mint valami Párisi ritkaságot beszéltette azt, hogy Frantzia-országban abban a' tékozló világban, némellyik kereskedő, egy százan 2 százat-is nyert; — Ti Barátom *Herdí!* egy százan nem tsak kettőt nyertek, ha tsak ugyan igaz, a' mit szentelenül hazúdsz, hogy 18-ezer forintos egy pár tsizmát készítettetek valamely Magyar Uraságnak. — Ha így van a' dolog, látom nem sokáig nevezed magad *Tszimadínak*, hanem *Tszima Inzsinérnek*. — Külömben-is a' mint hallom, nállatok Bétsben jó részt tekeregnék 500 — 5000 Inzsinérek — azoktól könnyen tanulhatnál tsizma mérést. — De hogy a' Matériától ne távozzunk — én a' Magyaroknak mostani buja köntöföket, éppen nem tartom olyan hibásnak: — az aranynak és ezüstnek érdeme, akár palzomántban, akár sarkantyúban, akár vitéz-kötésben mindenkor meg-tartja a' maga érdemét, és 'ha a' szükség kívánja fordíthatik a' haza hasznára. — Hát azok a' Magyar Dámák, — jo lett volna ha eddig-is a' Magyar köntöshöz meg-kivántató drága köveket, gyöngyöket, Párisi Brábántziai 's más egyéb pillangó szárnyakkal, tsipkéekkel, 's az ördög tudja a' nevit mivel, fel-nem tserélték volna. — Ha mint Afzszonyok ennek egyéb hasznát által nem látják-is, leg-alább azt nekem tsak el-hihetik, hogy a' Szakátsnéjoktól tsak inkább meg-kü-

külömbezettetődtek volna a' drága gyöngyök által, mint a' tsipke 's parók által. Azonban ha drága gyöngyöket viselhetünk: a' módit sem léssen szükség minden hónapba változtatnunk. A' gyémántos gyűrűt, ha nagy Atyánk meg-szerzette, Unokáink is parádét tehetnek vele: de a' mi nagyobb; az haza ennek is mindenkor hasznát veheti, valamint Frantzia-ország az ezüst tsattnak. — —

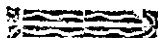
Hát Barátom! engem látom tsak ugy ismérsz, mint *Vargát*, és azután *Medicinæ Doktort*. Nem tudod-é, hogy nékem az alsó világoan-is voltanak viszontagságaim? és most ezen Levelem alá-is ugy írom nevémet, mint el-szaladott *Inzsinér*. — Mikor éppen által érkeztem ide az Elyséumba, akkor méretett-fel itt a' föld: — jól fizettek: — minden napra két forintot — a' felső világon sokszor mint Doctor, egész nap-is alig kaptam egy forint Visítát. — Bé állottam Inzsinérnek. — Egy Doctor akkor könnyen kaphatott Inzsinérséget — voltanak, Prokátor Inzsinérek, Kantzellista Inzsinérek; Kadét Inzsinérek, Déák Inzsinérek, Oláh-mester Inzsinérek, Notárius Inzsinérek, Manipuláns Inzsinérek, Calculáns Inzsinérek, Botskoros Inzsinérek, Tzigány Inzsinérek, Szamár Inzsinérek, 's a' t. — De gondold el a' világ változandóságát — alig ehetém az Inzsinér kenyeret-is 3 esztendeig — oda kelle ezt-is hagynom — alig szaladhattunk-el — még most-is reszketek, mihent jut eszembe a' 'fák, mellyel benünket el-akartak fogni, 's a' tsupjánál fogva a' vízbe vetni. — —

Alsó világbéli ujjsággal néked most ennél többel nem kedveskedhetem. Egy felső-világ béli lélek most érkezett ide hozzánk: — a' ti világotokból a' következő ujjságokat beszéli.

Béts. — Kabinét Kurir Hadu. *Vékhely*, ki a' múlt hónapnak 2-dik napjáp indittatott volt *Londonba*, ezen napokban szerentsésen visszfa érkezett. Követtségének fontosnak kellett lenni; mert ő volt az első, a' ki mint hozzánk tartozó Gárdist, ilyen követtségben az Anglus Királyhoz küldettett.

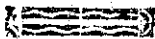
tett. A' valózt a' mellyet hozott, maga sem hiszem hogy olvasza volna: annyival-is inkább nekünk; kevesebbet mondott 's mondhatott belőlle: csak ugyan, itt akkor tállyban hogy vissza érkezett, olyan hír terjedett-el; hogy az Anglus Udvar csak oltalmazólag jelentette volna magát - ki, a' Pruszszus Udvarnak frigyésének lenni — az az — hogy ha más támodná-meg a' Pruszszust, akkor tartoznék néki segittséget adni — de ha maga a' Pruszszus támodna-meg mást, akkor nem kéntelenitnék segillen. — Ez mind meg-lehet, mint Anglus Király részéről: de az-is igaz, hogy az Anglus Király nem csak ugy beszélhet, mint Anglus Király, hanem mint Német-orzágnak edgyik feje, mint Hannoverai Valóztó-Fejedelem-is: és itt nagyon most a' leg-nagyobb bog, mellyet a' férjfi-katonáknak kardja bajoson oldoz ki, hanem ha Aszszonyi segedelem tanál hozzája járulni. — Itt Béts-be némellyek a' nagyobbik Anglus Fejedelem Kis Aszszonnak portréját szeretnék látni: vagy talám látták-is már; a' mint hogy itt a' mit látni szeretnének, azt már előre-is látni szokták.

Már azt rég tudjuk, hogy a' Pruszszus a' Lengyelvel oltalmazó és támodó frigyet — az az olyat kötött — hogy ha edgyik valakit meg-támod, azt a' másik is meg-támodni tartozik. — A' Portával Jan. 31-dik napján Konstántzinápolyban ugyan ilyen frigyet kötött: de a' fel-tételek nevezetesebbek, melyeknek summája a' Német ujjságok után, így következik: — 1-ben. Az edgyezők egyik a' másiknak orzágaik iránt jót állanak; a' Pruszszus pedig kötelezi magát arra, hogy a' 2 Tsászári Udvaroknak hadat izen a' Tavaszonn ezen fel-tétel alatt, ha addig a' békeség helyre nem állittatnék, és ha az által a' Portának mind az vissza nem adatnék, valamint a' jelen-lévő háborunak ideje alatt elvesztett. Más-felől a' Portá igéri magát, hogy a' Pruszszussal edgyütt, mindent el-követ a' végre, hogy a' békeségnek meg-kötésében Ausria a' Lengyeleknek Gallitziát és Lodomériát vissza engedi, és azonn-is egész

egész erővel fog a' Porta igyekezni, hogy a' Prusz-
 zus Udvar, Auszriával és Lengyel-orzággal eléfor-
 sulható veszekedéseiben, magának mindenkor halz-
 not halythasson. 2-ször. Az ő eddig fenn állott ke-
 reskedés-béli edgyezések tovább - is fenn tartatik:
 sőt ezen-tul a' fejer tengeren is szabad lészzen a'
 Pruszszusnak hajókázni. A' *Tunisi, Tripolisi, Algiri*
 uralkodók a' Pruszszus tengeri Zászlóknak minden-
 kor tiszteletet tenni tartoznak. — 3.szor. Békeksé-
 get nem kötnek, Svétziát és Lengyel-orzágot abudól
 ki-szoritva: egyik a' másik nélkül pedig a' Porta
 és Pruszszia éppen nem: és Pruszszia kötelezi ma-
 gát arra-is, hogy az Orosz Udvar mindent, a' mit
 a' jelen való háboruban a' Portától el-vett Krim-
 mel edgyütt, visszra engedje, és a' békekség dol-
 gát különben ne folytathassa, hanem tsak Angliá-
 nak és Hollándiának közben-járások által. — 4-szer
 Igéri a' Pruszszus, hogy a' békekség meg-szerezeteté-
 se után, a' Portának mind azon Birodalmairól,
 melyeket a' békekség által kapni fog, Anglia, Své-
 tzia, Hollándia és Lengyel-ország jót fognak álla-
 ni; melly jót állás (vagy kezelség) egy különös
 egygyezés által fog ismét tökéletességre men-
 ni, és ezen egygyezés akkor osztán tsak egymást ol-
 talmazó lészzen. — 5-ször. Az egygyezésnek leg-fel-
 lyebb 5 hónapok alatt alája kell íródni; mellynek
 már előre-is a' Portának 2 Biztosaí u. m. a' *Ráisz*
Effendi Muhamed Roschid, és a' *Roméliai Seráskier*
Askir Radi, a' Pruszszus részről pedig *Dietz Ur*
 alája irtanak. — — Minden embernek szabad
 a' mint tettzik gondolkodni: de ezek bajos fel-té-
 telek. —

Orsova meg-vételéhez tartozik még ez is. — Apr.
 9. dikén 4. Törökök hozzánk által jöven, Májor
Mahovátztzal kívántak beszálleni, ki már *Négotia*
 felé el-útozott volt. — Ekkor még nem volt sem-
 mi kedvek a' magok fel-adása iránt. — 11. dikre
 visszra hivattatván a' Májor, így szollittatott-meg
 a' Törököktől — Hol vóltál jó-szivü szomszédunk!
 két nap várokozunk már utánad. — Négotinnál,
 felé

felel a' Májor, meg-botsátsatok: én egész éjtszaka uoztam érettetek. — Mi az? — igaz az, hogy te és a' te katonáid már ott vagynak? Esküszöm, monda a' Májor, hogy ők már nem tsak *Négotinnál*, hanem *Viddinnél* és *Kaléftúnnál* vagynak. Itt fel emelék szegények szemeiket az égre, és megszorítván kezeit a' Májornak, így szollának — elhiszszük jó szivü szomszédunk! a' mit mondasz. — Isten! láttuk már, hogy akarod magunk meg-alázását — már mi a' várat által fogjuk néktek adni, megelégedvén vele, hogy olyan sokáig ellenetek oltalmazhattuk. Semmit sem kételkedünk, hogy a' mi és a' ti Tsászárotok meg ne fognák esmérni a' mi érdemünket, és minket fellyebb nem fognának be-tsülni, a' Belgrádiaknál. Igen-is, felelt *Mahovátz*; mert magatokat éppen a' bámulásig oltalmaztátok. — Ezzel 12 dikén valósággal-is el-kezdődött az edgyezés. 's a' t. mint már tudjuk.

Bétsben a' múlt Vasárnapon, Hétfünn, és Kedden, közönséges könyörgések tartattanak az esőért. — Az Udvarnál a' mint mondják, ismét Kurirok fognak fel-állittatni: melly-szerint ezen szolgálat aloll a' Test özők fel-szabadúlnak. — A' *Paszzaui* Papi-szék (*Confisiorium*) ujja fel-állittatik, és az házofság-béli dolgok ismét az Eklésiai ítélő szék alá adatnak. — Az Oskolák ezen-túl a' tanulóknak fizetés nélkül adatnak: a' 4 — 5 száz forintos Stipendiumok pedig alább szállittatnak, úgy hogy a' leg-nagyobb 200 lészén; hogy az igyekezet annál többekben jutalmaztathassék meg. — A' *Rosávia* nevü külső város és város között régen volt, de a' II-dik *Joséf* idejében el-hágyatott velziő dombotska, ismét meg fog készítettetni, de künn a' mezőben a' *Lineán* kívül. Ó Felsége minden Arillánokról, különösön pedig mondatik, hogy azoknak rabságoknak kezdetétől fogva való magok viseletekről, indulataiknak mivóltáról kíváú magának tudósítást bé-adatni. — B. *Laudon* a' jövő héten Hétfünn — vagy Kedden el-fog a' *Morva*-országi táborhoz indulni; most még *Bétsben* vagyon. — *Lintz* város-

sában a' kapukat bé-kelletett a' Parasztok fokasága miatt zárni, kik közelebből oda-is, az el-törölte-tett adó-fizetés végett, olly nagy számmal futottanak volt Instántziákkal öfzve.

A' *Brabántziaiaknak* nem irigyelhető állapotjokat nem tsak az egymás között való vízfza-vo-nás keferiti, hanem még az Auszriai katonák-is immár el-kezdették szomorubbá tenni. Azt irták Apr. 17-dikén, hogy a' Brabántusok és Auszriai katonák egybe-tsapván *Bauraingnál*, annyira vitték az Auszriai már győzedelemhez szokott katonák a' dolgot, hogy a' Brabántziakból rész-szerint meg-sebebitettek, rész-szerint el-ejtettek 1500 hazafit. Ebben a' tsatában különös vitézségeket mutották az *Ahremberg* Dragonyosai. Hát mit nem fognak majd tsinálni a' *Vurmzer* Húzárok és a' Horvátok: ezek azt tartom nem fognak meg-elegedni a' *Rindfleisch*-sal, hanem *Brabántfleisch*-is kívánnak ollyan melz-sze útzázókért. Az *Eszterházi* Húzároknak-is egy része erre-felé vette úttját: és a' Bavarián kereltül való menetelre több Auszriai Sergeknek-is kére-tett engedelem, melly a' Fejedelemtől meg-engedte-tettnek mondatik lenni. — A' Pruszszus Királynak *Littikh* iránt való maximái, meg-itéltettének ugyan a' Német országi mind a' 2 fő Itélő széktől; melly miatt a' Király ki is vonta katonáit onnan: de tsak ugyan ott állapította-meg azokat, honnan ha a' szükség kívánnya, valamint *Brabántziában*, ugy *Littikhben*-is szó-szolló lehessen. — *Ans-pachba*-is Pruszsziai Biztos küldtetett, és 2 Prusz-Regementek számára szállás készittetik.

Hazánkot illető dolgok.

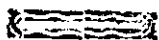
Pest 1-ső *Majusban* — *Kedves Ur!* — Az Ur-nak Hazájához való szzeretetét ismérjük, azon bizodalommal kérjük, hogy ezen szomorú történetet Ujságiban bé-tenni méltoztatsék, hogy kedves Hazánknak, és jó szivü Státusai előtt a' mi ártatlanságunk világofságra jöhessen. Ezen napokban történt, hogy

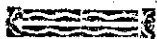
hogy. a' régen ohajtott Diétális Kvártély tsinálás-hoz fogtak; a' mi volt Városi Biránk, az arra rendelt Királyi Kommissárius Ur előtt magát két három izben declarálta, hogy a' *Pesti Polgárok* nem fognak, és nem akarnak (sőt még ő-is azon akaratban vagyon) a' Deputátus Uraknak Kvártélyt adni. Ezen Biró azt magától mi végre tselekedte, egy átallyában meg-nem foghattuk. A' szegény ártatlan Polgárság tsak akkor tudta-meg a' jó szivű Kommissárius Urtól, mikor már a' Felsőges Kantzelláriának representáltatott, és ugyan ártatlan Városunk Polgár lakosai szintén az 1775 dik esztendőbeli boldogtalan forsra jutottak volna az hamis Vád miatt, holott akkora-is olly ártatlanul vádoltattunk, valamint most; fájdalmas, izomorú még most is Pest városának azon esztendőbeli büntetés, a' mellynek súlyát mostan-is sok ártatlanok nyögik. — Ezen fenn nevezett rettentő hamis Vád miatt, mi ezen mostani volt Birót, helytelen tselekedetiért Aprilis hónapjának 19-dik napján 12 órákor, a' mi Privilegyiumunk szerint nem tsak Biróságából, hanem a' Tanátsból is ki-tettük; azzal meg-kivántuk mutatni ártatlanságunkat, hogy mi hiv szeretettel vagyunk a' Felsőges Királyunkhoz, kedves Hazánkhoz, és abban léző szeretetre méltó Státusfaihoz. — Az Urnak — jó-akarói Pesti Polgárok.

Nagy tiszteletet érdemel Hertzeg *Hohenlohnénak*, született *Revitzki* Bárónénak, az *Hadi Történeteknek* Erdemes Iróihoz *Kupfertzellből* küldetett következő Levele: —

„Hogy Hazánk' Fiai és Leányai ujra Nemzetünk' öltözetének viselésében kezdenek gyönyörködni, azt én jeles és szent dolognak tartom. Imhol minden Nemzet ragaszkodik a' maga ősi szokásaihoz, és fel van a' maga ruházatja nemével. Miért majmozzon a' Magyar más Nemzetet? holott valóban nints szebb öltözet, a' mi szép Magyar Ruhánknál, akár Férfinak, akár Asszonyynak. Ohajtom azonban szivemből, hogy kedves Hazánk' Fiai és Leányai
a'

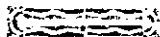

a' régi Magyar öltözettel öltözzék fel a' hajdani Magyaros egyenelséget 's tündöklő tiszta erkölcsöt-is. Igy bizonyosan rajta marad édes Hazánkön az Egek áldása. — „Meg-vallom, hogy nagy örömöm vagyon a' *Hadi és más nevezetes Történetekben*, melyekből távol létemben-is kedves Hazám dolgait olvashatom. Valóban ez a' mostani idő láttatik Hazánknek fényességét magával hozni: u. m. a' melyben nem csak a' Török háború alkalmatosságával elkövetett vitézségek kedves Hazánkfiainak halhatatlanitja Nemzetünket; hanem a' szép Tudományokban való meg-betsülhetelen elő-menetel-is. — Mind ezeket koronázta meg-boldogult Fejedelmünk, kedves Hazánk főhálzkodásainak meg-halgatása, 's Országunk leg-drágább Kintsének és Javának, Szabadságunknak 's régi Rend-tartásainak, Koronánkkal edgyütt lett vizsgálja engedése által; melly dolog annál nagyobb dicsőségre van a' mi Hazánknek, hogy nem párt-ütéssel érte óhajtott tzellyát Nemzetünk, mint mások tselekedtek; hanem régi Magyar hívsége által kényszerítette boldogult Fejedelmünket, helyes kívánságainak tellyesítésére. — Adja Isten, hogy Nemzetünk ellene mértékletességben maradjon, és valami módon fel-fúvalkodságra, 's az idegeneknek, fő-képpen a' Német Nemzetnek gyűlölésére 's megvetésére ne forduljon; melly által valóban nagy kárt tenne mostan virágzó hirében az idegen Országokban. De igen ártana ezzel más részről is: mert mi, a' környül-állásokhoz képest, a' Németekkel való Társalkodás nélkül el-nem lehetünk — ugymint a' kikkel egy Fejünk vagyon, oly Fejünk, a' ki Német származású lévén, Nemzetünket szereti, és betsüli. Mi is szeressük tehát réá nézve-is a' Német Nemzetet. Ugy-is minden Nemzetnek van jó és rossz része. A' jót szeretni, a' rosszat pedig gyűlölni kell akárkiben, minden nemzeti tekintet nélkül. — Azért fájdalommal olvastam én itten egy Ujjságban, hogy egy Hazámfia minden Német Könyveket, mellyeket a' Fia Könyvei között talált, meg-égetett. — Adja Isten, hogy ezen példát többen ne kövessék. “

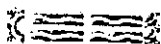
Az Erdélyi nagy Fejedelemségbéli Unitárius Státusnak a Fő-Kormányozó-székhez tett emlékeztető irása. —

Felséges Királyi Gubernium! — Midőn édes Hazánknak azon jobbra forduló forsán örvendünk, melly-szerint ennek mind közönséges fundamentomos, mind pedig némely különös Törvényeiben lett maga meg-fértettetése iránt nem régiben ebből az életből ki-költözött ditsőféges emlékezetű Fejedelmünk' eleibe, Fejedelméhez tartozó hiveséggel, gyakor izben terjesztett panaszai' és könyörgései' után a' könyörülő és Mindenható Isten ditsőséges emlékezetű Fejedelmünknek szívét, azon Kegyelmeségre indította, hogy az Ország' közönséges igazgatásának, és az Igazság' Törvényes ki-szolgáltatásának módját a' következő Májusnak első napjával éppen azon állapotba vissza-helyeztetni kegyelmesen el-végezte, a' mellyben az vala akkor, midőn az Orzágnak kormányozását kezéhez vette; erőteleneknek lenni magyarázván, ezen folyó elztendőben Januáriusnak 28-dik napján az 1334 szám alatt a' Felséges Királyi Guberniumhoz bocsáttott Kegyelmes' Rescriptumának erejével mind azon Rendeléseit, mellyek közönséges értelem szerint az Haza Törvényeivel ellenkezni láttának, tsupán tsak azt vévén-ki, hogy az egymást el-tűrésről (*Tolerántzia*), és még más ottan meg-nevezett két dolgokról tett Rendeléseinek ereje semmiben fogyatkozást ne szenvedjen. Eppen ekkor nagy szívbeli fájdalommal és méltó keserűséggel kéntelítettünk hallani, hogy sokan a' mi Hazánkfiak, Atyánkfiak és Polgár-társaink közül ezen nagy Fejedelemségnek a' Tiszt-viselők törvényes válóftására vissza adatott szabadságot és hatalmot, az ezen Hazának fundamentomos Törvényei által bé-vétett négy Valláson lévők közzül tsupán tsak a' R. Katholikuskoknak, Reformátusoknak és az Augulána Valláson lévőknek részekre magyarázzák, minket pedig Unitáriusokat, az Haza fundamentomos Tör-

vényei ellen; mellyek szerint nekünk-is a' más három vallásokon lévőkkel egyenlő Julsunknak kell lenni, minden hivatal-vifelésből ki-akarnak rekeszteni; azt fel-állítván azon Hazánkfiái: hogy a' fennebb tisztelt Kegyelmes Rendelésnek ereje szerint minden igazgatás módjának azon lábra kell vizsgálva állíttatni, a' mellyen az akkor állott, midőn ditsőséges emlékezetű Fejedelmünk 1780-ban az ország igazgatását kezéhez vette; már pedig akkor az Unitáriusok közönséges hivatalokban nem voltak; tehát most sem lehetnek, ha az igazgatás módja a' régi lábra áll? — De, hogy ezen ellenvetés vagy színlés a' részre hajlást nem esmérő líelő Biró előtt meg-nem állhat, szentül hiszszük; Ugyanis — 1-ször: A' fundamentomos Törvényekben és közönséges Végezésekben (*Constitutio*kban) semmi erőtség nem vala a' mi akkori ki-rekesztetésünkre; hogy pedig böl dog emlékezetű Fejedelmünk az Haza Törvényeinek ereje szerint, a' négy bé-vett valláson lévők kinek kinek, minden vallásra való tekintet nélkül, maga tehetsége' és érdemeinek mértéke-szerint a' közönséges hivatalokra léjendő felvétetetését, kegyelmesen rendelni méltoztatott vala, ezen Rendelés igaz és közönséges értelem-szerint nem láttathatik a' Törvényekkel ellenkezni; s következésképpen, a' fennebb említett *Rescriptum*-nak szavai szerint, nem hogy erejétől meg-foltzattottnak lenni tartattathatnék, hanem inkább maga valóságos erejében meg-erősítettettnak lenni ismeretik akkor, a' midőn parantsoltatik, hogy az egymás el-türéséről való Rendelés maga erejében meg-maradjon. Meg-vallyúk ugyan 's önként erőltityük, hogy ezen nagy Fejedelemségben, mellyben a' 4 bé-vett Vallásoknak julsáikról erős fundamentomos Törvények vagynak, az egymást el-türésről való Rendelésre semmi szükség nem lett volna, a' mint ez ezen Rendelésnek rendéből-is meg-tettzik; de mivel az embereknek sziveikben a' Keresztényi szeretet igen meg-hílt vala, és ki-ki csak a' maga valláson lévőknek párttyokat fogja vala, innen a' tör.

történt, hogy az Unitáriusok a' közönséges Hivatalokból tellyesféleg ki-rekesztettek. Ezen tekintetben azért az egymás el-türéséről való Rendelésnek hasznos voltát, a' mennyiben ez a' mindjárt említett Törvényeknek erejét helyre állította volna, és a' számkivetésben sínlődő Keresztyéni Szeretetet hazájába vizsgálta hozta volna, senkit sem gondolunk hogy tagadja, a' ki tsak vagy a' jó erköltsi, vagy a' Keresztyéni, vagy pedig az hazai Törvények szerint ezen okokat megfontolándja. — Tudva vagyon mind a' Világ eleiben ki-botsáttott Könyvekből, mind pedig a' közönséges Levelekből, hogy a' külső országokban is, ugy mint: Angliában, Frantzia országban, *Catholicum Belgiumban* 's a' t. a' közönséges Törvények szerint uralkodó váláson lévők, a' kiken kívül mások a' közönséges hivatalokból mind ki-rekesztettek vala, a' közelebb való időkben azon Keresztyéni Szeretetre botsátkoztak-le, mely szerint a' más vallásokon lévöket is, azok tehetségeinek mértéke-szerint, a' közönséges hivataloknak viselésére felvették; egyedül ezen mi Hazánk léssen-é hát az, a' melly minket, maga fundamentomos Törvényei, a' törvényes Fejedelmek petsétes függő Leveleik és bátoritásaik ellen, a' közönséges hivatalokból ki-rekesztetni gyönyörűséges dolognak tartaná? holott pedig, hogy ez, 's ehez hasonlók valaha ne történének, törvényesen eléggé meg-tiltatott *Appr. Const. R. 3. Tit. 1.* az hol a' vallásoknak és a' Nemzettségeknek (*Nátzio*) edgyeségek-felől ilyen Törvény olvastatik: — „Minden Hazafi a' bé-vett négy vallásokat egész erejéből védelmezni igyekezzék; maga vallását a' másoknak el-nyomásával elő-mozdítani el-távoztassa; a' másik vallásnak el-nyomattatására tzelező dolgokba, magát sem nyilván, sem titkon soha se elegyítse; senki személlye ellen a' vallásért gyűlölséget, vagy ellenségeséget ne forrallyon; hanem akár-mellyik vallásnak meg-tartására igyekezzék; a' magáétól különböző vallás ellen senkivel semmit se mesterkedjék, és annak el-nyomattatására se

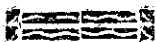

ártalmos tanáttal, se vallamelly egyéb útakon és módokon, vagy maga, vagy más által semmit se mozdítottson; sőt ha valakiket illyetént tselekedni észre-vejend; az egész Tanáts előtt ki-nyilatkoztatasa, és egyfzermind ezen eggyeségnek szentsége ellen hibázókat, örökös hitetlenségnek béllyegére méitónak ítéllye. „ — A' négy bé-vett vallásoknak illyetén szabadságát, és jussaiknak s' Prærogatíváiknak költsönös oltalmazását ezen Erdélyi nagy Fejedelemségnek örökös megtartására szükségesnek lenni meg-ismérték ennek Státusai és Rendjei más Törvény-szerint is *Appr. Const. R. 1. T. 1. Art. 2.* — Hogy pedig ezek a' közönséges békeféségnek, és költsönös tsendelségnek fenn-tartására meg-erősített Törvények, a' valószított Fejedelmek által meg-ne változtattatnának, a' valószított Fejedelmek' eleiben terjesztett fel-tételek (*Conditio*k) közzé mindenkor bé-tétettek, ezt kívánván a' Hazának Státusai; és ezen Törvényeknek meg-tartására esküvéssel köteleztetnek vala; a' mint a' meg-tettzik; *Appr. Const. R. 2. Tit. 1. Art. 1, 2. Cond. 1. Art. 4. Cond. 11. Art. 5. Cond. 5. Art. 7. Cond. 11. Compil. Const. R. 2. T. 1. Art. 1. Cond. 1. Art. 4. Cond. 1. és végezetre az Apaffi Mihály Conditioi közötti Cond. 1. — (A' többi következik.)*

Tudóftttás.

A' többek között két nevezetes Könyvek nyomtatás alatt vagynak *Weber Simon Péter* Úrnál, Pólonban. Az egyiknek Titulsa ez: *De Dominio Nobilium Hungariæ, deque cladis ad Mohácsium Causa, cum Appendice in Regis Colomanni Decr. L. I. C. 15. & 16. Vindicie contra Adamum Franciscum Kollar, ab I. B. M. E. S. C.* A' másodikkak titulusa ez: Egy Falusi Notáriusnak Budai útazása, mellyet önnön maga abban esett viszontagságival edgyütt; az el-alutt véru Magyar szivek' felkerentéfeke és mulattságokra Versekbe foglalt;

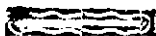
Költ Bétsben 7-dik Májushan 1790.

A két Magyar Hazát illető dolgok. — Kedves
Kurirrom!

Déva. Ambár még eddig a' múlt Vármegyénk
Gyűlésnek fel-küldött le-írását sem iktatta-bé
Kedves Leveleibe (talám lértőnek találta) még-is
ezen 22-dik Apr. kezdődött, és hat napokig tartott
Gyűlésünknek-is rövid Historiáját fel-küldém. Bölts
Adminisztrátor Urunk M. L. B. *Josika* Antal Ur ő
Nagysága emberi szerezettel telyes beszédekkel nyi-
tá-meg kezdődő Gyűlésünket, mellyekre T. Fő No-
tárius *Kenderefi* Mihály Ur illy szívre-ható Haza-
súi feleletet teve: M. B. Ur! 's a' t. El-távozott
Vala kevés ideig közzüllünk, de most annyival ked-
vesebb Gyűlésünkben való meg-jelenése, mennél na-
gyobb bizodalommal remélnjük azt, hogy addig-is
míg a' M. E. Urnak törvényes erő adattathatnék,
mellyet ohajtva várunk, a' Köz-jónak elő-mozdítá-
sára mint ki-rendelt Kormányozója ezen Nms. Vár-
megyénknek, velünk együtt a' köz-boldogságnak
meg-nyerését szüntelenül, és minden meg-szakasztás
nélkül hathatosonn munkálkodni fogja. Ezen re-
ményességben vetett bizodalomunkból, melly tsálha-
talan tapasztalásunkon fundáltatik, jelentjük a' M.
Bárárnak, hogy valamint a' közelebb tartatott
Gyűlésünkben a' Praesidiumot, ugy most a' Ns. Vár-
megyének Kormányozását örömmel által enged-
gyük, mindazonáltal egy olyan erős fel-tétellel,
mellytől minket senki el-nem mozdíthat, — — —

Ugyan-is meg-másfolthatatlanul jelent-
jük aztat, hogy sem fenyegetések, sem veszedel-
mek, sem halzon, sem semminémü fényes ígéretek,
minket soha-is arra nem fognak vinni, hogy tör-
vényeinktől, mellyeken épül boldogságunk, leg-kis-
sőbb részben is el-tántorodgyunk, mindent azok-sze-
rint kívánunk tselekedni. Mellyet ha el-érhetünk
ugy Nagyságbd-is meg-nyeri töllünk, hogy Admi-
nistratori Hivatala törvényes, mindenek előtt ked-

ves, és Szerentsés légyen, és nem tsak magunk, hanem utánnunk következendő maradékunk is Nagyságodat háládatofsággal emlegetenti, és a' jó szivü Fejedelem hűségében, 's bñltseiségében, nem tsak meg nyugfzik, hanem meg-is jutalmaztatni el-nem mulattya. Mellyeket tsak annak bizonyítására hozok elő, hogy a' köz-boldogságnak elő-mozdítását, és virágzó állapotba való helylyeztetését, tellyes buzgosággal ohajjtyuk.

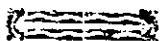
Eppen az eddig való vñlt valósággal az a' nevezetes Vas idő, melyben az ártatlannak, és a' jó szivü Polgárnak kezeire bilintsek, lábaira vas bñkok tétetnek, a' gyilkos dühösség szabadon ölt pufztított, fertéztéztetett, az árulkodóknak jutalom adatott, a' hízeltkedők hűségeseknek, a' roszfz lelkü két szivüek bñltseknek, az igazságok Szeretők, és ki mondók bolondoknak, a' félénket okofoknak, az emberi nemzet felebaráti Pártoloknak tartatának, és az igazgatás a' felebaráti-Szeretetnek el-lenségeire bízott. Ezek, és ezekhez hasonlók, annyira eméltették szegény Vármegyénket, hogy szintén gyögvulhatatlanokká kezdettének vñlt lenni számtalan sebeink. De könyörült a' Mindenható UR, és úgy fordította a' Királyok szivét, 's úgy rendelte a' környülállásokat, hogy most már szabad a' félérmeseeknek panaszozni, szabad orvafoltatást kívánni, szabad az igazat ki-mondani, szabad a' gonosz embert érdeme-Szerint meg-bűntetni, szabad kinek kinek maga jussát, törvényesen meg kívánni. Ugy látzik, és engedje meg a' Mindenható UR, most kezdődgyék az az arany idő szakasz, melyben a' Fejedelem, a' Kormányozó, és a' Polgári Társaságnak mindennemü Tagjai, magakat boldogoknak mondhasák, irtson is-ki azok közzül minden vissza vonást, és minden dolgaiknak, 's tselekedeteiknek fundamentomnak tegye a' tökéletes Szeretetet. Eztet kérjük mi a' M. Báró Uról mint Kormányozónktól, és részünkről is eztet ajánljuk. Ez légyen minden dolgaiknak kezdete, ezzel fojtassuk, és ezzel végezzük. Nem-is tartoznak mi

mi se Fejedelmünknek, se másoknak egyébbel, hanem szeretettel, és éppen ezzel tartozik a' Fejedelem-is minékünk; és ha ez tokélletesen mind két részről meg léfzen, a' Fejedelem-is végbe vífzi azt, a' mi boldogságunkra szolgál. Mi-is kötelességünket tellyesíteni, semmi-képpen el-nem mulattyuk, annak meg nyerésére, hogy a' Fejedelem és az Hazza boldog léfzen, várván mindenekben a' M. Báró Urnak, mint Kormányozónknak Utasítását és oktatását.

Ezeknek el-mondások után a' Tisztek választásához kezdének a' N. Vármegye tagjai, melyet olly szép illendő rendel, és törvényes módon esni szokott Voxolásokkal vivének végbe; a' millyent egy akármelley jól rendelt közönséges tárfaságba lehet kívánni, itt-is a' más érdemes Vármegyék szép példajok szerint a' valóságos érdemet nézték, nem tsik a' Vallást, a' mint ez, az alább fel-jegyzett Tiszt Urak neveikből nyilván ki tettik. Már tellyes reménységgel vagyunk, hogy illy jó móddal elettt Tisztek választása után, a' mi eddig igen sok nyomoruságot látott Ns. Vármegyénk meg-vigasztalodik.

Meg ditsdité pedig igen nevezetesenn ezen szép Nemess Gyűlést, Vármegyénknek egy ritka kegyességű Anyja Gróf özvegy Consiliáriusné *Kendefi E-lekné* Aszizony ő Nagysága, a' ki-is egész hat napok alatt minden Nemess és főbb renden lévő Urakat, igen drága készületű Uri asztalánál, igaz Magyarai, és ez előtt száz esztendőkre vífzsa emlékeztető adakozósággal kiméltlenül vendéglé. Ugyan-is olly hoszfszu asztalok terítették az igen nagy, és pompás Dévai Kastély Palotáiba, hogy fellyül harvanon, aloll pedig százan-is le-telepedhettek melléje, és midön már rakva volnának az asztalok minden drágaságokkal, nem gyöznek vala elég vendégek találtatni azoknak bé-ülésekre, hanem az Evangelicum hivogatók módgya-szerint szinte az utzákra cémtelenítettének a' vendég hívók ki-nyartgalni, hogy a' meg-ölt tulkokra, és madarakra vendé-

degeket hívjanak. Ezt látván a' mi leg-vénebb embereink, így kiáltának-fel: Hogy ilyen ditsőséges Magyaros dolgot csak a' nagy régi Gróf *Haller* János Gubernator idejébe láttak itten. Ezt nevetesen igen szükségesnek tartám, hogy az én kedves Kuriromnak tudtára adjam, hogy azt leg-ottan az egéiz örvendő jó szivü Magyar világgal közölje, mert vajki nagy szentség-törés volna illy kegyelségnek elzúndók százával is feledékenységre menni.

A' Tisztek rendi ez: — Adminisztrátor, B. Józsa Antal Ur ő Nagysága. Fő-Biráák: T. Váradi Moles, és Kenderesi Jolef. — V. Ispányok: T. Puj Miklos, és Abrahám Bálint. — Act. Alsesorok: T. Berivói János, Noptsa Lajos, Váradi György, Keserü Antal, Sombori László, Török Pál. — Ord. Notárius Kenderesi Mihály. — V. Notárius Ponori István. — K. Adó-szedők: T. Váradi Pál, Lázár János, Kenderesi Sigmoid. — Archivárius Kis Dániel. — Protocollista, Pogány Sándor. — Iró Déákok: Kis Ferentz, Bálint Pál. — Fiscális, Hertzeg Pál. — Physicus Gyarmathi Sámuel. — Chyrurgus Mazai Sigmoid. — Bába, Vassali Rebeka. — Geometra Koller Antal. — Jánitor: Ferentzi Ferentz. — Szolga-Biráák: Partai Szabó János, Csoka Sámuel, Váradi Jolef, Katusi György, Vitán Sándor, Csiki Dániel, Brádi Sámuel, Butsi János, Kenderesi Miklos, Pogány Ferentz, Nagy Jolef, Ivuly Antal. — Recitificator Commissáriusok: Váradi István, Fidt János, Bágya Ferentz, Gyárfás Sámuel, Gola Péter, Farkas János. — Stationális Commissáriusok: Bágya Ferentz, Tartsai János. — Processuális Conductorok: Lörintzi Jolef, Gyárfás Sámuel, Bágya Ferentz, Bisztrai Károly, Keméni Elek, Dersy Sigmoid, Batsi Mihály, Gálfi Ferentz, Szabó Ádám, Jordán Sándor, Farkas Lajos, Farkas Bálint, Kenderesi Gáspár, Tornya Gábor, Gola Péter.

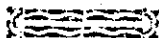
Ezeken kívül még fel-vállalták magokra egy néhány hív Hazafiak a' fizetés nélkül való Alsesorságot, hogy akkor, a' mikor a' dolognak fontos

tos volta azt kívánná; az Act. Assessor Urakkal együtt tanátskoznának: B. *Nalátsi* Josef, Gr. *Kun* Sigmund, Gr. *Kun* László, B. *Josika* Miklos, Mélt. *Matskáfi* Ferentz Ur. Mélt. *Kendeffi* Josef Ur. M. *Lukáts* Josef Ur. M. *Nalátsi* Boldisár Ur. *Szeredai* Ignáts Id. *Balia* Sámuel Ur, *Báju* Josef Ur, *Noptsa* Ferentz Ur, *Gillyén* Dániel Ur, *Kozolhyai* Lajos Ur, *Imbressi* Ferentz Ur, *Nalátsi* András Ur.

Illyen jó móddal esett Tiszt vállasztást elvégezvén, a' N. Vármegye, már most egészen megpihentnek lenni láttatik, midőn kit kit a' magok jó tetteik - szerint az illendő hivatalokba helyheztek, és az által a' dolgoknak eddig akadályos folyását a' leg-jobb útba indították.

Igaz hazafiság. B. *Nalátsi* Josef Ur Nagysága, azon nagy buzgó - szereletből, mellyel Nemzetünk nyelvéhez viseltetik, ezer forintokat fog ajándékozni, azon Magyar nyelv mivelő Társaság gyámolására, melly Hazánkban nem sokára a' leg-buzgóbb Hazafiak egyben vetett vállu hathatos segedelmek által fog fel-állítani. Oh be nagy gyönyörűség illy Hazafiakkal élni egy idő-szakaszba! Tudom, hogy ezen ditsőséges példán sok más kegyes Méltóságok, birtokos buzgó Hazafiak-is fognak építeni, és ezen ditsőséges tételre a' lehetőség illendő segedelemmel lenni.

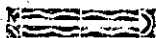
Nagy Enyed. 15-dik Apr. — Kedves Barátom! — Egy minapi Tudófitásban nem kis gyönyörűséggel olvastam a' mi Bibliothekáriusunk *Vadasdi* István által iratott *Didó* panaszát. Annak a' tüzes elméjü Ifjunak, ezen kis munkátskája minémü kedveséget talált légyen mindenek előtt; én le-nem irhatom. Ohajtaná Társaságunk, ha több Verseit is közölné az Urakkal ezen Ifju. Vagynak ugyan - is néki Fordittási, Szomorú Gondolatai, Vig Gondolatai, és egy szomorú Játéka, kár hogy nem láthattuk azokat, mert fordittásán kívül, a' több munkái kétség kívül a' maga-gondolatain épültek nem lévén esmerettsége a' Déák nyelven kívül m á sok.

sokkal, hogy így a' szokás-szerint gondolatot költsönözhesen; ezekből által láthatuak azon alacsony emberek, kik ötet üldözik, mely felették lévő, és öket fellyül múltó embert tettenek dühös szándékok tzéljáúl. Sokon kérték, és ma-is kérik, hogy munkájit közre botsálsa; de nem tudom mi tartoztatya, hogy Anyai nyelvünk Tavaízi idején-is ilyen rest munkás akar lenni. Én most, egy Barátjához írt Levelét, bátorkodtam az Urnak fel-küldeni. — A' Levél a' mint kezemben kaphattam így volt.

Barátom! — Én még ez Inség Hajlekában,
 — E' Gondok Tár-háza setét árnyékában,
 Melyben az Irigység Királyi páltzáját
 Félvén, erőfittik dühös ízéke táját,
 Melyben fényes Sátort vont-fel a' kétfzinség,
 'S meg-halgtatás nélkül panaszol az Inség.
 Melyben az hazugság mint egy tsatornából
 Ugy foly a' vért szípó Vipera szájából
 Kinlódóm, életnek mert nem nevezhetem,
 Gyönyörüségeit ha nem érezhetem.
 Te magad jól tudod mikor itt szenvedtél,
 Sokszor mely méltatlan motskokat szenvedtél.
 Itt, hol az erköltsnek helyünk határában,
 Kellene lakozni, mint maga várában:
 Itt, hol a' Böltseesség egyenes ösvénye
 Páfsintyán, jó Vezér Tudófsaink fénye:
 Itt, hol az ártatlan baráti szeretet
 Kedvelsé tehetné a' tsendes életet;
 A' másti meg-rontani kívánó indulat,
 Mint egy dühös gyöző rabjai közt mulat.
 Ah ti gyalázatos indulat rabjai!
 Ti szélvésztes tenger hánkodó hajjai!
 Kik tsak egy leg-kifsebb parantsoló szóra
 Végső romlást vísztek a' gyenge hajóra;
 Talám ki-vetkezvén az emberiségből,
 (*) Timonnal osztoztok tsak a' gyülölségből!

(*) Ez a' Timon egy olyan ember volt, a' ki az
 ...-t ...-t avilólte.

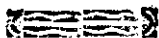
Talám azt hiszitek hogy jót tselekeztek,
Ha más rontására hiven igyekeztek!
Barátom meg engedj hogy az öröm helyett,
Levelembe most is panasz foglal helyet.
Mert az a' nagy hívség, mely által öledbe
Öntött panaszimat, tetted kebeledbe,
Olyan bátorságot adott Levelemnek,
Hogy lenne Postája hervadt életemnek.
Nézz-meg jól egy olyan el-fonnyadt virágot
Mellyet, gyökerénél a' féreg ki-rágott,
'S mellyet azon kívül a' Napnak hévsége
Le forráz nem lévén semmi nedvessége.
Ennek példájában ki-fejezve látod
Azt, mint el-hervadt — a' te hiv Barátod

Vadasdi István.

A' *Magyarországi* közönséges Ország-gyűlésen,
M. Gr. *Bánfi György* Ur ő Excellenciája, mint
Erdélyi fő Kormányozó, meg fog jelenni. Ő Ex-
cellenciájával mint Udvari Gavallérok, követke-
zendő Méltóságok lesznek jelen. Gr. *Hallerkői Hal-
ler* István, Gr. *Zabolai Mikos* Mihály, Gr. (ifjabb)
Miko M. B. Gyerő Monostori *Kemény* Ignácz, M.
B. *Losontzi* (ifjabb) *Bánfi* Farkas, ő Nagyságok,
és *Horváth* Miklos Ur. — *Maros-széken* fő Tiszt-
té tétetett ez előtt *Torda Vármegyében* másod V.
Ispány Gr. *Toldalagi László* Ur Ref. — Király Bi-
rákká lettenek, *Kis Görgényi-Biró* Sándor Ref. és
Sárofsi Sámuel Unit. Urak. — Szék Notáriusává,
Kelemen Sigmond Kath.

Elegyes Történetek.

A' *Bétsi* Tanuló Közönség ezen folyó hónap-
nak 6, 7 és 8-dik napjaiban tartotta boldogult II-
dik *Josefnek* utolsó halotti tiszteletét: mellynek vé-
gével az egész gyülekezet, mind az 3 napokon, a'
templomból a' nagy tanító palotába szép rendel-
bé-takarodván, *Josefnek* ditséretes emlékezetére tar-
tatott közönséges beszédet halgatott. — Ő Felsé-
ge

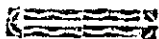
ge valamint *Ausfriában* mindenütt, ugy szintén *Tsch.* országban, *Morvában* és *Sleziában*-is, az ujj adót és szolgálatot, közönséges ki-küldött Kir. Parantsolattya által el-törölte. — A' *Bukoreszben* lévő katonaság, az Oláh-országi Igazgató Tanátsal edgyütt, mely 12 személyekből áll, F. M. H. *Koburg* előtt, ezen hónapnak 5-dik napján tette-le II-dik *Leopoldhoz* való hitét. Ugyan ezen napon Budán az ő Felsége neve napjának tisztelete tartatott ágyuzások és lövöldözések között, Maga pedig ő Felsége ugyan ezen napot *Laxenburgban* töltötte leg nagvobb tsendefségben. — Nagy a' hira, hogy a' *Nepolisi* Király és Kiralyné a' nagyobbik ifju Hertzezzel és Hertzeg Alfszonnal ide Bétsbe vártnának, és hogy *Ferentz* fő Hertzegünk, ezen ifju Hertzeg Alfszonnal fogna házolsági-kötésre menni, a' *Ferentz H.* testvére *Ferdinánd* iránt pedig olyan hir terjedett-el, hogy egy Angliai Hertzeg Alfszony fogna számára hozattatni.

— — — A' sok Svábokat nem fogja bé a' szemünk, kik szüntelen jönnek, és a' lakásra *Belgrád* tájékára kéredzenek. — — — Ő Felsége a' rab-házokat ki-tisztittatni parantsolta: és hogy a' raboknak héten által 3-szor marha hús és meleg étel adassék. Az ő meg-béjegeztetéseket, közönséges helyen való verettetések, és együvé való lántzoltatásokat örökösön el-törölte, és parantsolta, hogy azoknak büntetések titkon essék, hoszszabb lántzokon tartassanak, az halálosoknak tselekedetei ezen tul ő Felsége eleibe tétessenek; hogy, vagy érdemek-szerint örök rabságra ítéltesse, vagy a' közönség előtt meg-ölettesse.

Magyar-országnak fő Lovász-mestere Hertzeg *Grosfalkovits*, mint a' *Pesti* és *Budai* ki rendeltetett szállásoknak-is mostani fő Igazgatója, ezen hónapnak 3-dikán Bétsből ide le-indult.

A közelebb el-ment Kurirban félben szakasztott Erdélyi Unitárius Státus' Emlékeztető-írásdnak folytatása, a' Fő-Kormányozó-széknek arra írt Válofszával együtt:

Sőt, mihellyen ezen Erdélyi Fejedelemség a' választott Fejedelmeknek kezék alól a' Felseges Ausztriai Ház' védelmezése alá által ment is, mindjárt kegyelmes gond vólt a' 4 bé-vett Vallásokon lévők' boldogsága' meg-tartatásának egyenlőképpen léjendő igazgatása felől; melly végre méltóztatott vala a' Nagy Leopold Tsászárr 1691-ben 4 dik Dec. költ kegyelmes Petsétes-függő-levelének 1-ső punktumában azon Vallásoknak régi állapottyókat Petsétes-függő-levelével is meg-erősíteni, ezen szókbán: *Az ottan bé-vett Vallásoknak dolgában semmi sem máfoltatik-meg.* Ugyan azon nagy Tsászárr, Hazánkfianak említett edgyességeket, mint olly' dolgot, mely a' mint a' Fejedelemnek, ugy az Hazának is igen nagy hasznára szolgál, nem tsak az Ekkléliái, hanem a' Polgári Rendre nézve is, mind a' fundamentomos Törvényeknek meg-erősítések, mind pedig különös Petsétes-függő-levelé, és azt követett kegyelmes Válofszásai által, örökösönn meg-tartatni parantsolta; még pedig ugy, hogy a' négy bé-vett Vallásokon lévőkre nézve mindenkor állhatatosönn meg-maradjon, nem tsak az alsöbb, hanem a' felsöbb Itélő-székeken is, ugy mint: a' Királyi Táblán lévö Afsefsorságban, és a' Guberniumi Tanátsöfságban (Consiliáriusságban) az Hivatal-ösztagatás-béli egyenlöség, 's egyenlő szám tartatalsék a' 4 bé-vett Vallásokon lévö Hazafiai között; fenn tiszteelt Petsétes-függő-levelé' 9-dik tikkellyének ezen szövaiban; — „Kegyelmesönn véltük, hogy a' közönséges Jónak nagy nevedekése származhatik abból, ha a' 12 személyekből álló belsö Tanátsban leg-alább hárman Katholikusok léfznek; a' többi pedig a' más Vallásokból vétetetödnék-fel. — Ismét: Az 1693-ban Májusnak 14-dikén *Luxemburgban* költ és *Alvintzi Péter* által le hozatott *Kégyel.*

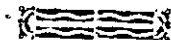

gyelmes Válasznak 6-dik punktumában e' szerint:
 „Ragaszkodik továbbá a' Tsászári és Királyi Felség a' maga Királyi Petsétes-függő-leveléhez, hogy az Erdélyi Hivatalok az Hazafiaknak adattalsának, és az ezen dologról azon Petsétes függő-levelének 8-dik és 9 dik tziikkellyeiben ki-fejezett módot hiba nélkül meg-tartattya, 's azoknak erejek-szerint a' 12 személyyeből álló belső Tanátsba, valamint a' Királyi Táblára-is, mind a' 4 bé-vett Vallásokból három-három személyyeket vérszen-bé. — Továbbá: Bétsben 15-dik Januáriusban 1694-ben ilyenképpen: — „Meg- emlékeztvén azokról, a' miket a' Státusoknak és a' Rendeknek Petsétes függő-levelünkben, és azután következett Végezéseinkben, a' 4 bé-vett Vallások között lévő egyenlőségnek meg-határozására ígértünk; el- végeztük: hogy a' nállatok ürehsen lévő Tanátsos-hivatal-béli két helyeket, tekintetben vévén a' ti ítéleteteket-is, Uniótáriusokkal töltsük-bé, a' kiknek eddig elé a' ti Gyűléstekben semmi helyek nem vólt; azért-is azokat kegyelmesen adtuk *Sárofi* Jánosnak és *Tholdalagi* Andrásnak; de mivel ezekkel sem a' mindjárt nevezett, sem az *Augusztána* Valláson lévőknek számok, melly, említett Petsétes-függő-levelünk' 's valószláfainknak ereje-szerint őket illeti, ki nem telik, arról ennekutánna meg-fogunk emlékezni, mikor azon Hivatalokban ürehség történendik.“

— Ilyen Végezéseihez ragaszkodván az említett Felség, igen kegyelmesen méltoztatott vala parantsolni az ő 1699-ben Májusnak 5-dikén költ Királyi valószláfának 2-dik és 3-dik punktumaiban, hogy a' bé-vett 4 Vallások között az egyenlőség meg-tartásék. Ezzel és a' felsőbbekkel egygyező értelmű kegyelmes Rendeléseket és Királyi biztatókat lehet még szakadatlan sorral látni a' Fejedelemségben lett következésnek rendi-szerint. — A' ditsőséges emlékezeti I-ső *Josef* Tsászárnak 1705-ben Májusnak 10-dik napján költ Biztatósaiban ez olvastatik: — „Bátrak lehetnek minden mi Hivataink, az 3 Nemzetből álló és 4 bé-vett Valláson lévő

lévő Státusok és Rendek, 's minden több Jobbágyaink közönségesen és külön-külön a' felől, hogy mi őket, mind a' szent, mind a' külső dolgokra nézve, az ők Jussaikban, Törvényeikben, Privilegiumaikban, Szabadságaikban 's a' t. mellyek t. i. az előttünk uralkodott Felségtől a' mi Atyánktól meg-erősítettek, meg-sértés nélkül meg-tarttyuk: — A' meg-bóldogult *Eleonora Magdalénának* a' közelebről említett Tsászári Felségnek halála után 1711-ben Májusnak 2-dikán költ Bátorításában e' vagy on: — „ A' Vallás dolgában az Ország' Végezéseit meg-tarttyuk, és annak gyakorlását ugyan azon Törvények, szokások és az Ország' tikkelyei (*Articulussai*) szerint kegyelmesen meg engedjük. — VI-dik *Károly* Tsászár' 1712-ben 16 dik Septem-berben költ *Kegyelmes' Rescriptumának* ezen szavaiban: — „ A' (Nagy *Leopold* Tsászártól adott) Petsétes-függő-levélnek és az azután következett 's *Alvintzi* által hozatott Válasznak értelme szerint, az Erdélyi Tanátsnak meg-ujjittatását e' képpen lenni parantsollyuk, hogy, mivel a' nevezett Guberniumba, vagy Erdélyi belső Tanátsofoknak, mind a' 4 Vallásból három-három alkalmazott személyeket kell bé-venni, ha mindegyik Vallásból annyi találthatik: a' régi Guberniumból pedig az Augustana Valláson lévő tsak egy vagy on, és így a' meg-határozott számnak bé-töltésére a' többinek Katholikusokból, Reformátusokból, Augustana Valláson lévőkből, és Unitáriusokból kell ki-pottlódni, erre nézve mindenik üress helynek bé-töltése végett térjefztefsenek előnkbe két vagy három személyek azon Vallásból, a' melynek részéről az üresség vagy on. “ — A' boldog emlékezetű Tsászárné *Mária Theresia* 1740 ben Octobernek 31-dikén költ *Kegyelmes Erősítő-levélében* így ír: — „ Erősíttyük pedig továbbá Királyi szavunkal, hogy mi minde-eket mind közönségesen, mind különösön, az ők Törvényeikben, Jussaikban, Privilegiumaikban, szabadságaikban 's a' t. a' mellyek tudniillik a' néhai Nagy Fejedelemtől *Leopoldtól* a-

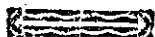

zon mi Fejedelemségünknek, akár Petsétes-függőlevelének akár más ezt követett valószlásoknak ereje által engedtetek, nem tsak meg-erősítettünk, hanem meg-értés nélkül meg-is tartunk, 's minden kegyelmes ígéretekét bé-teljesítettünk. "

Illyetén kegyelmes Királyi Valószlásoknak, biztatásoknak 's végezeseknek, és régi fundamentos Jufsoknak gyümölsével dítsekednek vala ezen Unitáriusok-is: Néhai H. Sz. Mártoni *Biró Sámuel*, és Déésfalvi *Simon Mihály*, Guberniumbéli Tanátosok; Kénosi *Sándor Gergely*, Itélő-mester; nem igen régiben *Dániel Ferentz*, *Balogh Sigmund* és *Mawrer Gábor*, Királyi Táblán volt Afsefsorok 's a' t. kik a' minapiban Hivatalaikat hivségesen el-végezván a' jobb életre költöztek. Ezeket így le-hozván

2-szor: Ha a' velünk ellenkező említett Házánkfiai ezen részben meg-szegendik a' fennebb elé-számlált fundamentos Törvényeket és Végezeseket, mellyek szert az Unitáriusoknak-is akármely közönséges Hivatalokra fel-kellene vétettetniek; ezen tselekedetekkel az egész Világ előtt meg-bizonyították azt, hogy ők magok rontyák-meg magok Törvényeiket; 's mindenkor-is méltán féllhetnek attól, hogy az ők Jufsaik 's Törvényeik, mellyeknek mostan helyre állittatniok kellene, más részeikben-is meg-szeghetők; mivel akármely egész Tett sem mondattathatik tökéletesen épnek lenni, a' mellynek tsak leg-kisebb részetskéje-is meg-vagyou lértettetve.

3-szor: Midön az olly sokszor tisztelt kegyelmes *Rescriptumban* a' közönséges Igazgatás-módjának éppen azon állapotba léjendő vizsgál helyhettetése végeztetett, a' melyben az vala 1780-ban; hogy ezzel tsak azokonn a' Vallásokonn lévőkre lett volna tekintet, a' mellyeknél akkor az igazgatásnak költsa vala, azért sem láttatik néküink igaznak lenni, mivel ottan a' Vallásokról semmi emlékezet nintsen; a' Törvényekre volt tehát ottan a' tekintet. Nintsen-is az Igazgatás-módjának ezzel a' vagy

vagy ama Vallással a' többit ki-rekefztő egyben-köttetése.

4-szer: Azt erőfittik talám azon velünk ellenkezők, hogy volna valami Tsászári Királyi Fejedelmi Rendelés, melynél fogva az Unitáriusok a' közönséges Hivatal-viseelésből ki-rekefztettek? Mi pedig azt mondjuk: nem gondollyuk, hogy megbizonyittathassék valami ollyas ez egész Fejedelemségben ki-hirdettetett Királyi Rendelésnek létele; vagy leg-alább a' mi törvény-szerint való tudunkra nintsen. Erről mi innen vagyunk bizonyosok, mivel a' közönséges Státusok és Rendek által szerzetett, és a' Fejedelemtől olyan formán meg-erősített Ország-gyűlésekor Czikkel (*Articulus Dietalis*), hogy a' közönséges Törvényvé válhatt volna, nintsen; ha pedig a' mi vélekedésünkön kívül valami ollyas Udvari *Decretum*, vagy Királyi *Rescriptum*, akármiisoda tekintet alatt jött volna, melly a' mi ki-rekefztetésünkre magyarázthatnák; valójában ez fundamentomos Törvénynek nem állittathatnák; sőt a' fennebb elé-számlált fundamentomos Törvényeknek és Királyi Erősítéseknek magok erejekben való meg-állások által erőtelennek és tellyelsséggel semminek kellene tartattania. Ezek e'-képpen lévén, ha ezen dolog az Itéltő-zék előtt fojtattatnák, valójában semmit sem kétkednének a' mi ügyünknek ezen részben a' fenn-forgó *Rescriptumoknak*, hatalmasabb erejek-szerint léjendő győzedelmeskedése-felől; és ha a' mi Hazánkiai azt itélendik, hogy azon titkos *Decretumnak*, vagy *Rescriptumnak*, vagy akár mi-némü úton és módon bé-vett rosztz Izokásnak, mely által az Unitáriusok a' közönséges Hivatalokból ki-rekefztettek, megkelletik maradni? e szerint mi az egész Világ előtt nyilván és közönségesen, mindazonáltal egész Hazánkiai tisztelettel, bátorkodunk erőfitteni, hogy ezen mi nagy Fejedelemségünknek semmi igaz erősségei nintsenek, mellyek által meg-lehessen bizonyítani, hogy a' közelebbről ez életben lenni meg-szünt kegyelmes Fejedelmünk ezen Fejedelemségnek Törvényeit

nyeit meg-szegte légyen; mivel nintsen egy világo-
 labb vagy erősebb Törvény, melly a' Fejedelem
 részéről által-hagatottnak lenni mondattathatnék,
 mint a' 3 Nemzeteknek egygyelségéről, és a' 4 bé-vett
 Vallásokról irtt Törvények. Kérjük azért a' mi
 Hazánkfiat és Polgár-társainkat, méltoztassanak e-
 zen okokat józon elmével, részre, hajlás nélkül meg-
 fontolni; nehogy nekünk, ha még továbbra-is el-
 nyomattatunk, méltó és igaz okunk légyen pana-
 lizinkat az Uralkodó Felségnek Királyi-izéke előtt
 önteni-ki. — Mivel pedig a' mi velünk ellenkező
 Hazánkfiat a' F. K. Guberniumnak e' mostan folyó
 elztendőben Febuáriusnak 23-dikán az 1335 Izam
 alatt a' *Marchalis* Gyűlésekhez ki-botsáttott *Decre-
 tumában*-is keresik a' mi ki-rekesztetésünkre az erős-
 séget, azt állitván, hogy, mivel abban a' 4 bé-vett
 Vallásokról semmi emlékezet nintsen, mi azon *De-
 cretumban* nem foglaltattatunk-bé, 's ezért-is a' *Geo-
 metrica* proportzioról tett emlékezetet tsupán csak
 a' két, t. i. a' R. Katholica és Reformáta Valláson
 lévökre akarják szorittatottnak lenni; mellyet hogy
 a' Felséges Királyi Tábla-is ezen értelemben vett,
 meg-tettzik abból, hogy az ottan lévő Hivatalokra
 választatandó személyeknek Laistromába egy Uni-
 táriust-is nem engedett bé-iktattatni. Erre nézve
 hátorkodunk a' F. Kir. Guberniumnak, mint e' nagy
 Fejedelemséghéli Fő-kormányozó-székek, alázato-
 sonn esedezni, méltoztassék ezen dologban maga
 említett *Decretumat* a' képpen mérfékelni, és egy-
 szersmind a' *Marchalis* Gyűléseknek illésére, a' M.
 Királyi Táblához, és az Erdélyben lévő akárminé-
 mü Törvényes és Igazgató-székekhez, maga fennebb
 tiltelt *Decretuma'* értelmének a' felsöbbségekben meg-
 nevezett Törvények és K. Erösztítések szerint léjendö
 meg-magyarázása végett, előre oly Rendeléseket té-
 tetni, mellyekből meg-tessék, hogy nekünk-is a'
 Törvényes Tiszt-viseleknek Laistromába bé kell sér-
 nünk; nehogy, ha a' dolog küllömben történnék,
 midön egész Hazánk egy felöll abban munkálkodik,
 hogy a' meg-sértett Haza-törvényeinek el-vetteti
 ereje

ereje vizsza-adattasék, más-felöll maga forgasfa-fel, a' mi el-nyomattatásunk által, a' fundamentomos Törvényeket, és így nekünk a' méltó és igaz Panaszolkodásra alkalmatofság szolgáltattasék.

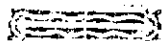
Az Erdélyi Fő-kormányozó-széknek, Aprilisnek 7-dikén 1790-ben, ezen Emlékeztető-írásra tett Válofsza:

Mivel az Hazának fundamentomos Törvényei szerint, az Unitáriusok' Vallása-is ez Hazában bévett Vallások közzé számláltatik; és ezért mind a' Törvényekkel, mind az Igazsággal meg-egygyez, hogy rájok, mint külömben-is bizonyos, és a' több bévett Vallásokon lévökkel Törvény-szerint egyenlő *Prærogatívával* biró Hazánkfiaira, ha arra megkivántató tehettségekkel birnak, a' közönséges Hivatalokra léjendő alkalmaztatásban illendő tekintet légyen. Erre nézve meg-parantsoltatott e' mái napon minden Vármegyék *Officiolátusainak* közönségessé tétetés végett, hogy az ennek elötte már előre meg-határozott következendő *Marchalis* Gyülésekben léjendő Tisztviselök' válofsztásának alkalmatofságával, az alkalmatos, és szükséges minéműségekkel biró Unitáriusokra-is egyenes tekintet légyen. Mely, hogy e' képpen rendeltetett, tudtára adatik a' *Venerab. Consistoriumnak*, maga ezen dolgot felöll Mártziusnak 16-dikán 1790-ben a' Guberniumhoz tett Jelentésire.

(NB. Ezen Emlékeztető-írásban, az 519 levelelen a' 4-dik rendben ezen szó helyett: *fel-állítván*, olvasni kell: *állítván*. Ugyan ott a' 20 dik rendben ezen szó után: *lévök*, olvasni kell: *közül*.)

Utolsó Jegyzések. — Repetatur.

Egy Ujjság Levelemben a' tétetett közönségessé, hogy völt M. K. Test-örző, és All Hadnagy *Tiganetti* Ur, azon okból hogy Nemes ember nem volna, ő Felségétől *Dévai* Posta-mesterséget kért légyen; mivel mint nem Nemes-ember, a' Test-örzők közzé nem

nem illenék. Valamint pedig az nem igaz, hogy a' *Dévi* Posta-mesterséget kérte, mivel már ő Fel-ségétől Temes-vári fő Posta-mesterséget kapott volt: szintén így bizonyos az-is, hogy nem csak valóságos Nemes, hanem igen jó Nemes-is, és a' Temes-vári Posta-mesterséget-is érdemiért, nem pedig a' K. Test-örzőségre nem Nemessége miatt való alkalmazatlanságáért, kapta.

Buda. — A' Nemes M. K. Test-örző Urak számára a' Pesten fellyül lévő ujj nagy épületben fog szállás készíttetni. — Az hol Pesten vagy Budán valamely ház Magyaroknak rendeltetett szállásul, annak ajtaja egy Magyar kardal vagyon meg-jegeztetve, ott pedig az hol Német léizen szálva, egy Spádéval. — Pesten ezen hón. 3, 4, és 5-dik napján gyűlés tartatott, mellyen az Ország-gyűlésére ki-rendeltetendőknök száma 3-ra határozatott, úgy pedig, hogy azok közzül 1 Kath. 1 Ref. és 1 Luth. legyen. Ez szerint a' Kath. részről V. *Ispány Szily*, a' Luth. részről *Pongrátz Boldisár*, a' Ref. részről pedig *Darvas Ferentz* Urak választottak, kik a' 24-dik tartatandó gyűlésken fognak bé-eket-tetni, és tanuságot venni.

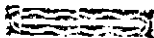
Tudósíttás.

Jelentetik a' Nemes Magyar Közönségnek, hogy Doktor *Détsi Sámuel* Ur *Osmanógrafiájának* 3-dik része-is immár tökéletességre ment, és 50 árkusokban ki is nyomtatott. Egyedül az ezen Részhez ragaszkodó Föld mutató-kártyának (*Mappának*) készítése akadályoztatta ennek eddig való le-küldetését. Milyhelyt ez készen fog lenni, a' mely egy két hét alatt meg-eşik; azonnal le-fog az ohajtott munka indíttatni. Melyről maga az Erdemes Író rövid idő mulván el-nem mulatja a' Nemes Közönséget tudósíttani.

Költ Bétsben 11-dik Májusban 1790.

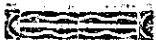
A' bölts Türedelemről.

Mellicy Király jobb, az-e a' ki tudja és szereti a' hadakozást? vagy az a' ki roszsz katona, és a' békeféségnek kedvellője? — Az első győzedelmeskedni szokott ellenségein, szélesíti az ország-nak határait; vagy leg-alább háboruságot indit szomszédjaival, és azután tegye-bé az ajtót, a' ki utána marad, és húzza ki a' követ a' kút fenekéről. De a' békeféség szerető, ha roszsz katona, elkerüli az háborut, vagy ha mások meg-támodják-is, jó vezérekre bizza országainak oltalmazását, 's annyi mint ha maga jó katona volna. — Leg-jobb a' bölts Király; mert ez mind jó katona, mind pedig a' békeféségnek kedvellője. — 4-dik *Gustávus a' Svétziai Király* jó katona; mert jó Generálisai vagynak: maga pedig meg-mutatta tavaj, melly szépen le tudja tsendesíteni az országának különböző Rendgyei között való egyeneltenséget, és ez által helyhezette magát abba az állapotba, hogy ma az *Oroszokra*, arra leg hatalmasabb Tsárságra, szározon és vizen fegyvert ránthat. — Az *Anglus* jó katona; de bölts és tsendes-is: még ma is, mikor már majd az egész világot egyik a' másiknak hájába akasztotta, 's tsak nem maga-is kéntelenítettik az hadakozást, akkor is tsak ugy akar hadakozni, hogy mások még észre se vegyék. — Bölts türedelem! — *Fridrik* amaz nagy világi Keresztény Bölts, ugy beléje oltotta a' *Braunsváigi Uralkodó Hertzegbe*, 's *Möllendorfba*; kik mostan a' Királlyal együtt a' *Pruszszus* tábornak fő Generálisai, a' *Filosofiat*: hogy midőn a' Törökkel a' már le iratott frigy-kötésre léptenek, és néki arra kötelezték magokat, hogy az *Orosz és Ausztriai Udvarral*, mind azt a' mit azok a' Töröktől el-vettek, visszsa adattyák, akkor sem felejtették el az egyezésnek alája való írásra 5 egész hónapot határozni; hogy ha az alatt kéntelenek találnának más gonbolatokra menni, lehetne a' dologba vál-

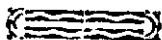

toztatást tenni. — De hol lehet ma nagyobb Filo-
sófus katonákat tanálni, mint a' Lengyelek között.
Ezek már egészen által látták 's kivált a' *Fridrik*
Tanítványaitól meg-tanulták, hogy a' Filozofia nem
a' nagy kiáltásban áll; mert ugy *Kukas* volna leg-
nagyobb Világi-bölcs és a' *Trombita*. Millyen rég
állanak már *Krakondl* el-kezdve *Gallitzia* és *Lo-*
domeria mellett holtszan, el egész *Volhiniáig* tábor-
ban, mintha a' *Sileziában* fekvő Pruszizus katonákat
az *Ukrániánál* fekvő *Otosz* Kozákokal öfzve akat-
nák lántzolni: még is senki sem tudja mi a' tzel-
lyok. — Ezek a' dolgok noha nem ujjságok, még
is figyelmeteliséget érdemelnek: de a' máj világ-
ban leg-nagyobb figyelmeteliséget érdemel még is —
a' *Szeretet* — a' jó türedelem. — Ennek meg-bizonyít-
ására semmi erősség nem kívántatik. Minden tud-
ja azt, hogy az ördög, ha valamit véghez nem
tudna vinni, arra a' szeretetet venné-fel eszközül,
és el-énné tzellyát. — Leg-elevenebb példáját le-
hetett pedig látni a' mi Századunkban a' *Szeretet*
erősségének némelly országok között, és azoknak
Királyjai között. — Az Anglus Király olyan e-
rőssen szereti *Angliát*, hogy született *Német* *Hianno-*
verai Válofzó Fejedelem lévén, és *Német*-ország-
ban a' leg-szebb darab részt birván, még is születé-
sének földjét még nem látta életében, hanem az
idén készül annak látogatására. — A' *Párisiak* a'
nagy szeretet miatt meg-nem szenvedhették azt,
hogy az ő Királyok, nem *Párisban*, hanem *Verfá-*
liában lakják, holott ez alig vagyen 2 mértföldels-
kére *Páristól*, és ha akartanak, minden órán meg-
jelenhetnek tiszteletére. — De ne mennyünk mély-
gyar Nemzetnek az ő *Királyához* való szereteté-
Soha, míg a' világ lézen, és a' történt dolgok
írásban olvastatnak, ki-nem törölthetik a' Nem-
zeteknek emlékezetekből a' Magyaroknak ezen mon-
dása — *hajjunk meg a' mi Királyunkért!* — Ha a'
Frantz és *Anglus* Nemzet szereti a' maga Királyát,
mondja-meg nekem akár ki, nem a' maga hazánat

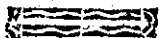
keresi abban-is? nem kereskedik-é a val-is? — Al-
tal látták ők azt már ézerszer, hogy ha a' Király
köztök lakik, több haszon származik abból az
ország gazdagítására, mint ha az országnak min-
den Izegejuka kolduló Barátokkal volna teli. Ha
az ő Királyok közöttök vagyon, mint Attyok az
ő alatta-valóinak, azoknak minden hibáit mint fia-
inak, jobban esmérí és orvafollya; minden jövevé-
nyek oda tsalotnak; minden más Udvaroknak Kö-
vettyei őket gazdagították s a' t. — De ki volna
az, a' ki a' Magyaroknak azt mondhatná, hogy
ők a' magok Királyaikat valaha e'-féle magános
haszonnra való tzélozásból szerették volna. Szol-
lyon az ő édes Anyok *Mária Therésia* és hízi
egész Europa, hogy egy szováért és közöttök va-
ló megjelénéséért, a' Magyarok éiette, véreket és
minden tehetségeiket fel-áldozni nem sajnállották.
Mit nem fog a' Magyar Nemzet örömében el- kö-
vetni, midön egy néhány hétek múlva; Édes An-
nyát az el-felejtethetlen *Mária Therésiat* II-dik *Leo-
poldban*, nem *Polonban*, hanem az országnak kel-
lős közepette *Budán*, egész Királyi Familiájával
együtt valóságos Magyar köntösben szemlélheti.
Oh bár tsak a' Magyar világnak egy ilyen szeren-
tsés kezdete, haszouló szerentsés századokat szülne!
— Mintha látnám, már előre képzelem azoknak az
elmés Magyar fejeknek jól meg-gondolt szülemé-
nyeit az Ország-gyülésében — a' két Magyar Ha-
zának tsupa hó hátán épült képzelődések miatt okoz-
tatott együtt való meg-nem egyezhetéseiknek el-
enyézfését — a' külömbb külömbb-féle Isteni tisz-
teletekből származó gyülolségnek földre való le-ta-
podtatását — látom a' Papok sziveinek ujra való
formáltatását — azoknak a' külömbb külömbb-féle
tsatornáknak bé dugatását, mellyeken eddig orszá-
gunkból a' Dunánál sokkal nagyobbban follyt ki-fe-
lé a' kints — egy szoval nem egyebet láthatok,
hanem látom az *Anglus* bölts türedelemnek fel-épü-
lését. — Mitsoda ez az *Anglus türedelem*? — val-
yon az-é, hogy az *Anglus Református*, *Katholik*

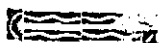
cus 's a' t. nem veri egyik a' másikat agyon, azért hogy

Eppen nem: nállok a' vallásbéli egyenetlenség több mint gyalázat, a' türedelem pedig meszszebb terjed. — Az ő türedek, politika türedek. Nállok minden a' mi az országot gazdagítja, türedek. Ők mikor nállok még jó és elég Fabrikálok nem vóltanak, másunnan tsaltak: nem hogy azokat magoktól el idegenítették volna. Ezeket a' magok nemzetekké tették 's már ma őket ezek gazdagították. A' kik nállok azokat a' drága poltókát kézfittik egy részint Németek, Flandrusok 's más *Belgák*. Ezek - is jó szível mulatnak nállok; mert jó szabadsággal élnek közöttök, noha nem tanátosoknak vitték őket oda. Az ő türedek még a' juhokra is le terjed: magoknak Spanyol-országból vittek juhakat, 's az-olta nekik terem legjobb gyapjak Európában. — Ha valamely nemzetet, mint p. o. a' Németeket, magoknál némelly dolgokban alább-valóknak tartanak, azokat még sem üldözik: szolgáltatják magokat velek, vagy legalább kereskedést inditnak közöttök, 's tsalnak rajtok a' mit lehet. — Egy szóval minden, valami Angliának belső erejét neveli, az mind *Angli. türedek*.

Londonban a' Királytól és annak titkos Kabinéttyától fogva, az országnak minden Ministerei Parlamentumai 's más egyébbe nevet viselő Itélő székei, ugy egybe vagynak gyűlve, hogy ha a' ember akarná tudni mit tsinálnak, nem mondhatni egyebet, hanem hogy mint meg annyi ravalz ki gyók, Angliának aranyot fúnak. — A' leg-nagyobb türedek abban áll, hogy minden féle nemzeteket magokhoz édesíthessenek. Ebből a' következik hogy akár Frantzia országban, akár Belgiumban akár Hollandiában még valaha tamodás indult, a' országból el-költözött gazdagabb Fábrikások, Heltzegek, Grófok 's a' t. menedék helyeket mindenkor Angliában tanálták, 's kintseknek nagyobb részét ott hagyták. — A' nemzetekre nézve éppen

nem személy vállogatók: ha ma egy hajójokat akár melly nemes nemzet 2 Million akarná meg-vásárolni 's holnap az *Erdélyi* Tzigány nemzet száz forintal többet tanálna igérni, bizonyosan ezeké lenne az elsőség. — Nem vólna az Anglus nemzetnek nagyobb gyalázat annál, mintha rolla az ujj-ságokban a' féléket irnának, hogy magának nemzeti ruhát ez vagy amaz Német vagy Frantzia városban tsináltatott. — Mitsoda hafznát vette mind ezeknek tsak a' múlt esztendőben is? — azt hogy 18 Millio 513-ezer font Sterling árú meg készült portékát adott-el kész pénzen az idegen nemzeteknek: ezt pedig abban az esztendőben, a' mikor majd minden Europai más nemzeteket Svétziától fogva egész a' *Skutari* Basáig, a' leg-pusztitobb egyenetlenség szegényített. — — — — Boldog türedelem! — vallyon mikor válik az Anglus türedelem, Magyar türedelemmé? — A' kezdetit tudom akkor fogja venni, mikor az arany fonalat, ha mi-gyar olyan hosszú lenne is mint a' föld közép abron-tsa, a' magunk aranyunkból otthon az hazában fog-ják készíteni — mikor azok a' derék Magyar Szabók 's Tsizmadiák a' Magyar köntöft otthon vár-ják, hogy ne kellefsék tsak miattok is 6 Millioval szegényedni az országnak — mikor azt a' kardot, melyet otthon 3 for. meg-vehettünk vólna, nem kén-telenítettünk idegen helyen 6 arannyal vásárolni, 's magunkat le-nevetetni — mikor a' mi Oráfaink nem kén-telenítettnek szám tábláért, (*Tzifferblatt*) óra-ru-góért Bétsbe jönni — mikor által fogjuk látni, hogy ha a' magunk országát gazdagítani szándé-kozunk, a' körülöttünk lévő szomszéd nemzeteket magunktól nem el-idegeníteni, hanem inkább hoz-zánk édesíteni kötelefségünk; kivált azokat a' kikhez még tsak óra rugóért is menni kén-telenít-tünk — mikor vagy minden országunk boldogsá-gát munkálódó mesterségeket országunk fiaival gya-koroltatunk, vagy ha ezt nem akarjuk, mi-is mint az *Anglusok*, magunk közzé a' *Németek* közzül tsalunk — mikor által láttyuk azt, hogy ha a' jég-

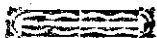
első valamely határon keretül megyen, egyik embernek sem kérdezi a' vallását, hanem az Unitáriusnak gabonáját úgy el-tsépele, valamint a' többi szomszéd Keresztényekét. — Mikor ezek s több más e' féle türedelmek nállunk a' magok kezdeteket vették, akkor mondhattuk osztán, hogy már most le felé foly a' Duna, Német-országból Magyar-országra, nem mind eddig visszafelé. — De a' mellyek mind jövendőben fognak meg-esni: most pedig ezek

Az újabb történetek.

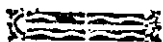
Béts. — Így következik szóról-szóra azon F. Kegyelmes K. Rendelés, mellyel II-dik *Leopold*, az Uralkodóhoz bé-küldtetni szokott, a' Tiszteknek magok viseletek iránt való Lajstromát el-törölte.

„A' szomorú tapasztalásból tudjuk, melly fekete színekkel festetett légyen-le sok híven szolgált Tisztviselő, a' magok viseletek Lajstromának bé-küldetése által, a' véle edgyütt szolgáló Tisztektől; vagy pedig a' fellyebb valóktól most a' magok hasznoknak kereséséből, most gyűlölségből, majd egyéb rossz szízből el-vádoltatván, Izerentsélteté né tetetett; sőt éppen azok mozdittatának el helyekről a' kiknek hívségek és alkalmasságokról magának a' Közönség leg-többet ígérhetett volna: melly Izerint hogy ennekutánna a' Státust, és a' mi Hívinket érhető el-nyomattatások előre meg-akadallyoztathassanak, az e' féle Lajstromoknak hoz-zánk való bé-küldetését el-töröllyük, és bizonyosok vagyunk, hogy ennek el-törölletése által, minden Királyi igazgató székeinknek jól-gondolkodó Tagjai, hasonló háládatosságra fognak indittatni, minthogy ezen Rendelés azokról a' Tiszt-viselőkről szoll, a' kik mint már ért-emberek a' Státusnak hasznát által láthattják, és a' kikben *Mi*, bizodalunkat kegyelmesen helyhezettjük. — *Leopold*

Béts 24 dik Apr. 1790.

Hertzeg Kóburgnak Apr. 28-dik napján Bukarestből tett tudósítása-szerint, az *Orsova* feladatásának punktumai e' következők — (***) Az osztrómaltattaknak nemzettségekkel és minden magok mozdulható jószágaikkal együtt szabad elmenetel engedtetett: ellenben minden a' mi a' Tsáfszárnak tulajdona volt, ágyukból, egyéb-féle erősségekből, hadi-készületekből, fajakból, fegyveres hajókból, akár mi féle élésnek neméből, Kassa pénzből állatt, ott hagyatott, a' várnak erősségei által adattanak, és Apr. 17-dikén dél-előtti 10 órakor a' kapuk a' miénkeknek által engedtettenek — Az Afzszony embereknek és gyermekeknek meg-engedetett, hogy portékáikkal együtt, bizonyos tsendes és meg-bizott embereknek gondviselések alatt, mind addig Orsovában maradhasanak, míg az őrizeten lévő Törökök ki-takarodtanak. — El-költözésekre hajók mi töllünk rendeltettenek. — Meg-engedetett, hogy el-menetelek után biztosaikat hadhasák hátra, kik eleségeiket 's egyéb el-adó portékáikat, a' mi nem a' Tsáfszáré volt, el-árulhasák. — Minden Keresztény jobbágyaiknak és azoknak, kik a' *Mahomed* vallására által állottanak volt, velek el-menni szabad volt, és egy-is viszsa nem tartattott. — Apr. 20-dikán indittattanak 9 vigyázó salkáktól kísértetve 32 hajókon Viddin-felé. Fő-Igazgatójának ezen egész útozó seregnek, Obestlájdinánt *Mahovátz* rendeltetett. Nagyobb bátorságnak okáért ketten a' főbb Törökök közül kezesnek nálunk meg-tartattanak, hogy a' többek az úton valami tilalmas dologra ne vetemedjenek és minden hajóink kísérdink bántódás nélkül viszsa jöhessenek. — Mikor hajóra üttenek 4 főbb és 10 All-Tisztek rendeltettenek részünkről az ő meg-számláltatásokra: kiknek meg-jegyzések szerint, voltanak köztök 2 két-ló-farku Basak, sok fő Tisztek, 1927 hadakozó férjfiak, és ezek közül 48-an Spáhik. — A' betegeknek, afzszonyoknak és gyermekeknek száma ment 816-ra: és így mind együtt 2740 lelkekből állottanak. — Ennek alkalmatosságával 2 töllünk hoz-

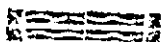

hozzájok által szököttek kézre kerültenek, és 55 fogjaink szabadságot kaptanak — Az *Erfébeth* várában és Orsovában tanáltatott ágyuknak száma 161 darabokra mégyen, ezen kívül tanáltatott 1485 mázsa puska-por is, 's több egyéb-féle hadi-készületek, és 2200 mérő el-romlott hafzon vehetelen Köles. (**) — Eddig vagyon a' Hertzeg Koburg tudósítása.

Meg-esvén a' Városnak fel-adása iránt való edgyezés, *Bataglia* és *Bentzur* 2 Kapitányok Viddinhez küldettenek, kik az oda való Basától megkérdének, hogy az *Orsovai* Törököket szándékoznék-e befogadni? külbömben a' miénkek megígérték vólnékik, hogy ha a' Viddiniektől bé-nem fogadtának, a' magok hazájokba bántodás nélkül elbocsátatnának. El-érkezvén ezen Kapitányok a' Törököknek szélső vigyázattyokhoz *Déli Basához* jelentették magokat, és kéredzettek a' Viddini Basához. *Déli Basa* bé-szállitván őket egy *Oláh Papnak* kajbájába, izent az alatt a' Viddini Basának, hogy meg-engedi-e a' Német Tifzteknek hozzája való menetelét? melyre a' Basa azt izente, hogy nem; hanem kísértessenek *Bregova* nevü faluba 2 mértföldre a' *Timok* vizitől, 's maga fogna hozzájuk oda menni. El-kisértetvén ide 60 Törökötől, ugyan tsak itt sem tanálták a' Viddini Basát, hanem *Mehmed Basa* el-véven töllök a' Levelet, maga vitte Viddinbe. Az alatt mig 3 napig az *Oláh Papnál* a' valószra várokoztanak így éltenek: — *Kenyér* helyett az *Oda Aga* jó gazdaságából, kire *Mehmed Basától* bizattanak vólt, ettenek hamuba sült Török-buza-pogátsát (Erdélyi nyelven Málét) Riskásával és Lentsével elegyes levest, napjában egy félig meg-főtt tyúkot és egy sült kokált jól meg-hamvazva. Ha szalmát vagy szénát kértek magok alá, ilyen feleletet vettek *Oda Agdtól*, hogy nekik a' lovaknak sintsen mit egyék. A' Viddiniek tsak ugyan el-fogadták az *Orsovaiakat*; mindazonáltal 3 napi fegyver-nyugvást kívántanak, hogy mivel az *Afzizonyokat* magokhoz bé-nem fogad.

gadhattyák, költöztethessék-el őket az alatt valahová. *Déli* Basa jó részt 700-ad magával kitért vizitza a' mi Tízteiket, és midőn Gen. *Lichtenberg*től, ki-is itt jelen volt, meg-értette volna, hogy az 3 napokon bizonyosan nem fognának tollunk háborvattatni, így áldott-meg bennünket — 350-*szet álgyon és segéllyen-meg benneteket az Isten.* — Az Orsovai Basa volt egy 12 esztendőös gyermek: az ő Nagy Attya vette el még az fellyebb való háboruba tollunk Orsovát, melly érdemiért annak Basájává tétetett volt: az Attya is következett utána, ki-is tavally meg-halálozván, úgy adatott ezen 12 esztendőös kis Töröknek a' Basaság. — Az Orsovaiaknak, hogy öly vitézen oltalmazták magokat, meg-engedtetett, hogy 3 ágyut magokkal mint tiztelségnek jeleit, ki vihelsenek.

A' melly sereg Törökökről emlékeztünk volt a' minap, hogy *Bosznia* felől *Krestinián*nál, a' *Szuini* és *Ogulini* Regementtyeinknek határjai között béütötenek volna, már most bizonyosok vagyunk, hogy akkor próbákkal semmire sem mentenek. Egyik részek egy *Jurán* nevű falura réá ütött, de senkit a' lakólok között ott nem tanálván, egyéb kárt nem tehetett, hanem égetett: egy vigyázóházban 36 Szeressánusokat tanálván, azokkal volt minden próbája, kik közzül 2 meg-sebelsített, egy pedig meg-öletett. — A' *Travniki* Basa-is arra vett fok ígéretekkel a' múlt hónapnak közepe táján valami 300 Szeressánusokat, hogy majd mikor földért 's kenyérért a' Várba fognának menni, eszenek néki az ott fekvő népünknek, öldölsék-le mind edgyül edgyig, 's olztán adják által néki a' Várat. Már az egész dolog ki volt tsinálva: minden ágyuhoz három három személyt rendeltek ki magok közzül; másokra pedig azt bizták, hogy azok az *Unna* vizén lévő hidat rontsák el hirtelenséggel, ne hogy segittségek érkezhessenek a' Vár-bélieknek. Tsupán két nappal tudhatták meg a' miéink ezen praktikát. — Elérkezvén a' Szeressánusok, a' Várat zárva 's fegyveres néppel meg-rakva találták,

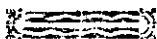

's le-kellett rakni a' Vár kapuja előtt fegyvereiket; úgy kapták -ki földjokat és kenyereket. A' dolgot bővebben kezdték részünkről vizgálni; de mivel a' *Haranbasák* vizsgálza szöktek volt már a' Törökökhöz; tehát a' köz-emberek-is el-botsáttattak.

A' *Szétfai* széleken mind jobban jobban kezdenek mozgni mind két részről a' katonák. A' folyó hónapnak 4-dikén minden-féle pénzes Kalsák parantsolatot vettének, hogy dolgoikat rendben szedvén vigyázzanak; arról való rendelést pedig, hogy ha a' izükség kívánnya mit távök legyenek, Gen. Májor *Borostól* várjanak. A' *Hadik* Húszárók a' leg-első parantsolatra készen állanak. *Troppauhoz* egy mértföldnyire 4-ezer Horvátok *Kelts* és *Oderau* tállyán szállottanak meg. — A' *Pruszus Király* is 20-dikra *Breszlóba* váratik. — A' mondatik, hogy Bétsben a' múlt hónapnak közepe táján, egy *Pruszus Kurir*, a' Törököknek 6 héti fegyver-nyugvást kérvén, azt a' valóst kapta volna: hogy 6 napig való nyugvás sem adatik. Már most igaz, hogy *F. M. B. Laudon* nints *Bétsbe*. Minek-előtte a' napokban el-indult volna, úgy beszéllik, hogy bizonyos asztalnál ezt mondotta volna: — *el-mengyek egy kevés idő-töltésre a' Szétfai és Gallitziai szélekre, onnan pedig Hédersdorfba* (ez a' maga faluja) fogok vizsgálza jönni.

A' *London* és *Béts* között fenn forgó környül állások, mellyek ugyan még tsak bizontalanságok, úgy lehet hogy kevés idő múlva egész Europa figyelmetességit magokhoz fogják húzni. — Még a' Nagy *Fridrikh*-is félt volt, a' mint a' munkáiból ki-tettzik, az *Anglus* frigytól. — A' Bétsben lévő Angliai Követ, Lovasi Rend-béli Nemes *Kajth Ur*, minden nap arról tézsi a' mi Udvarunkat bizonyossá, hogy az *Anglus* Udvar semmit inkább nem kíván, mint a' békelességnek vellünk való fenn tartását: sőt azt-is beszéllik, hogy kereskedés-béli edgyezésre-is kívánna vellünk lépni. *Londonból* 24-dik Apr. írják, hogy az *Austriai Követ* az Angliai

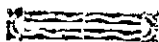

Királynénál lett volna Audentzián. Egy Audentzia, egy egyzeri bé-botsáttás kevés Historia: de csak ugyan igaz az, hogy a' ki feleséget keres többnyire az ház Gazdaszilyonyánál szokott elébb tapogatozni 's a' körül szokta a' fárt tapodni.

A' Belgiumi fő Tanátsnak Titoknakja *Vanajpen* még *Vandernoot* is a' mint mondják *Littikkben* jártanak; mit kerestek ott pedig, ez után fogjuk meg hallani: hanem a' mi azt illeti, már rég minden tudja, hogy némelly tartományai Belgiumnak Szeretnék magokat Littikkkel a' Pruszizus katonáknak Péter-képek által öszve képeztetni, és vélek frigyot kötni 's egy Közönséges Társaságot csinálni. — Már ha mind így, nem sokára azt-is hallani fogjuk, hogy a' *Poglitzai* 2 falutskából álló Közönséges-társaság a' *Nagy Mogollal* frigy kötésre lépett, vagy ha az nem akar véle, hadat izent néki.

A' Svétziai Király már a' Finnai széleken, személlye szerint jelen vagon, és tüzesen kezdi a' hadakozást. Az Oroszoknak 2 Pafszusait Aprilisnek 15-dikén Báró *Armfeld* vezérsége alatt elfoglaltatta: melly alkalmatossággal 2 ágyuját az el-lenségnek sok élés és egyébféle készületeivel edgyütt, mint egy 14-ezeri Rubelt éröt el-vétette: egy Orosz Májort 80-nad magával elfogott 's a' t.

Oláh-ország-felől most semmi ujj történetek nem érkeztenek, azon kívül, hogy az ott telet *Splényi* egész Regementye olyan parantsolatot vett, melly szerint a' Dunán által menvén, ezen hónapnak 1-ső napján *Négotinnál* állapodjék-meg. — Ha szinte azt nem reméllyük is, hogy Generál *Potemkin* még az idén *Miklos* napját Konstantzinápolyba küldjék: de elég az, hogy az egész Orosz hadsereg most már a' Fekete-tengeren arra-felé vette úttyát.

Tsernovits. — Jó Barátom! — Egy közelebb Bétsben költ Felsőleges rendelés-szerint, *Moldovának* minden töllünk el-foglalt részei, az *Chotimi Rájával* együtt, a' Bukovinai Törvényes Itélő székhöz foglaltatott. — Más Felsőleges rendelés-szerint tartoztanak minden hivatalok, a' Tisztviselőknék neveket, életek' idejét, az ő. mivóltokat és fizetések summáját egyenesen az Udvarhoz fel-küldeni: A' Muszka Armádia még ki-nem mozdúlt egészszén helyéből, a' szénának, és vecturának szük volta miatt. 's a' t.

Közönséges Beszéd, mellyet nagy Meltóságú M. B. Ortzy Excellenziaja tartott — midőn B. Pronyai Gábor Urat N. Gömör Vármegyében Fő-Ispányi székebe helyhezette.

Tettes. Nr. Státusok! — A' fel-derült egészszé természetet élesztő napnak gyönyörüségét akkor szokták az emberek leg-inkább érezni, midőn ez, homályos, komor, és bús napokat követ: az elvesztett, és ismét fel-talált Kintset azért betsüll-nyük inkább, mert annak betsét a' nálla nélkül való szükölködés meg-érezte velünk; igaz jó barátinkat akkor tsatollyuk érzékenyebben magunkhoz, midőn idegenek közt vándorolván, szin-mutatóstól, 's hitelenségtől rémültt szívünket, barátink kebelében ki-önthettyük. Illy állapotban, és indulatban izenlélem én most a' N. Vármegyének egyben gyült Nemes Rendeit; látom örömeiket, azért is életem napjai közt ez máit én a' leg-fényesebbek közzé számílatom, midőn e' Nemes Megyének Fő-Ispányi-székeben M. Tot Pronyai Pronyai Gábor Urat törvényesen bé-iktatni nékem alkalmatosságom adatik, mivel Hazánk édes Törvényeivel meg-edgyező tselekedetet végzek, mellyel e' Nemes Rendekek buzgó ohajtásinak eleget tehetek; két tetemes oka örömömnek. Ne halatíszuk tehát e' nagy és örvendetes munkát, mellynek végbe vitélése minnyáján olly nagyon ohajtyuk; mert ugyan-ist mi lehet egy annyi érdemes Hazasiakból álló Nemes Vár-

Vármegyének örvendetesebb, mint olly Kormányozót nyerni, kinek igaz Hazafiságán senki nem kételkedik, kinek ritka lelki tulajdonsági mindnyájokat bizonyosokká téfznek, hogy ezen díszes hivatalt az haza javára nem csak érdemesen viselheti, mert hivatalyának szoros kötelefségeit érti, és esméri, hanem valójában viselni is fogja, mert mejjében igaz Magyar tűz lángodoz.

Siefs tehát Te is Méltóságos Ur ohajtott tzedlodhoz, bizonyítsd a' Fels. Királyi Levél által Fő Ispányi hivatalra lett választatásodat, és kötelezd magadat hited által most különösen, hogy Királyodnak, és Hazádnak egész hive lészel ennekutána is, a' mint eddig voltál; mert ámbár születéskor már e' kettőre le voltál mint Polgár kötelezve, de ezt különösen is meg-mútattad, midőn minden tehetségeddel abban ditséretesen foglalatoskodtál, hogy bölts igazgatásod alatt jó Polgárok neveltetnének; ezen tett fáradozásodat mindnyájan volta képpen betsüllyük, tudván azt, hogy az Hazának főbb Kintse a' Nevendék ifjúság, ezek azok a' tsemeték, mellyeknek Nevendékségét Te ugy apogattad, hogy jó gyümöltsekről nem kételkedhetünk; meg-esmérte ezt a' Felség-is, és ugyan azért érdemesnek ítelt, hogy már embereket is kormányozzál. Altal fogod tehát kezemből ezen nagy hivaltal venni; nagynak mondom: mert a' köz-jónak, Hazánk boldogságának főbb o'zlopja ez hivatal; a' súllyától mindazonáltal meg-ne retteny, mert csak Te Hazádat szeressed, és ez által magadat is szerettesed, lésznek tanáttal, és tselekedettel segítő tárfaid. Emlékezzél meg arról, hogy szabad Nemzettel van dolgod, a' ki Törvényében él, a' melly törvény által arra hatalmaztatik, hogy Urat nem szenvedhet, de kormányozót nyilt szívvel fogad; eztet szemed előtt viselvén bizonyos lehett benne, hogy ha Hazád törvényéhez, és szabadsághoz hiv lészel, Megyéddele soha meg nem hasonlalsz. Az hivségben tehát, és szeretetben helyezettetik hivatlod egész pontya, mind kettőre önnög

magad szive kötelez, mind kettőről ezen Ns Vár-
megyét szived, és gondolkodáfordnak bõlts módgya
bizonyofsá téfzi.

Az Esküvés után.

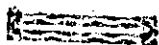
Le-tetted tehát hitedet Méltóságos Fõ-Ispány
Ur, meg-ragattad e' Nemes Megyének kormányát;
viseld ferfiúi meg-tántorithatatlan állandósággal, én
Tegedet Felséges Uruuk Nevében székedben a' hoz-
zája törvényesen tartozó minden prærogatívákban,
és hafzon vételeiben a' réam háritatott hatalomnak
erejével ezzel bé iktatlak, és e' Nemes Rendeknek
meg-eggyesültt akarattlyából vélek egyetemben fel-
kiáltok: *Vivát!* — „ Vallyon lehet é ennél Izebb
Magyarság, miért tehát még-is olly kedves a' Ro-
mai Déák nyelv, Országunk, 's Nemzetünk egyyk
pufztítója.

Buda. — „ Ns *Fejérvármegye* Zászlóallyát, N.
Györ, Moson és *Komárom* Vármegyéknek Zászló-
allyaik váltották fel, Májusnak első napján, a' Ko-
rona örzésben. A' Györ 's Moson Vármegyebéliek-
nek egy a' Formaruhájok; ugymint: arannyos vi-
lágos kék mente, fekete prémre; a' mentével egy
szin nadrág, és látga Mellyre való. A' *Komárom*
Vármegyeieké pedig, egélszen Frantzia kék, aran-
nyal gazdagon ki-hányva. Mentéjek prémje szürke
Muszka bárány bőr. — A' Györ és Moson Várme-
gyebélieknek Fõ-Vezérek: Gróf *Eszterházy* Já-
nos Ur; Kapitányok: *Hunhár* Mihály Ur; Adju-
tántok: *Sáry* Sámuel Ur; Zászlótartóok: *Börtöl*
Imre Ur. — A' köz Nemesek' neveik így követ-
keznek: *Tot* Lajos, *Andráfy* Mihály, *Török* János,
Györgyi Péter, *Vörös* János, *Matkovits* Ilván, *Sza-*
lai Péter, *Zsitkovszky* Sámuel, *Hamar* Lajos, *Tö-*
rök Ignázt, *Hungyás* László, *Sculstey* Károly, *Najsz-*
vady Jofef, *Trummer* János, *Alórb* Ignázt. — A'
Komárom Vármegyebélieknek Fõ-Vezérjek: Gróf
Eszterházy Károly Ur; Kapitánjaik: *Tajnay* János,
és *Ghiez* Ferentz Urak; Adjutántok: *Nyáregyházi*
Nyári

Ryári Ignácz Ur; Zászlótartójok: Ordody Antal Ur. — A' köz Nemesek pedig e' következők: Gálos Sándor, Karátsonyi Pál, Kürti Pál, Laky Sándor, Kulitza István, Kürti Josef, Milkovits Lajos, Ordody István, Tajnay Antal, Karátsonyi István, Nagy Imre, Fekete László, Galambos Mihály, Mifits Ferentz, Szokolay István, Csepi 'Sigmund, Szabó 'Sigmund, Illés János, Póts Ferentz, Arady János, Laky Gábor, Majthényi János, Banko Ferentz, Somogyi Josef, Komilzfzárus Arady László, Trombitás Vizer Ferentz.

Lipto Vármegyében Apr. 26-dik napján tartott M. Gr. Illésházy Ur ő Excellenciájának, mint ezen Vármegye örökös Fő-Ispányának igazgatása alatt, a' Tiszt választás. A' választott Uraknak nevei a' következők — Első V. Ispány, öregebb Rákovtzhí István, Kath. — Másod V. Ispány, Pongrácz István, Luth. — Első Notárius, ifjabb Szentiványi Pál, Kath. — Az hadi adónak bé szedője, Okulitsányi Antal. Kath. — Vármegye Perceptora, Kubinyi Elek. Luth. — Első Fő-Birák, Smeretsányi Antal. Kath. — Kubinyi Mihály Luth. Matyasovtzhí György Kath. — Ifjabb Turanszki Josef. Luth. — V. Birák, Kis-el Mátyás, Tancsuli Jobb Josef, Palugyai János és Turanszki Antal. — Esküdtek, Rády Antal, Jobb Gergely, Lehotzki Imre, Audahány Mátyás 's a' t.

Páson Vármegyében Apr. 27-dikén esett a' Szék ujjíttás. A' választott Tiszt Uraknak nevei így következnek. — Első V. Ispány, Benyovszki Mihály. Másod V. Ispány, Galgotzi Antal. — Első Notárius, Simándy György. — V. Notárius Topoltsányi 'Sigmund. — Második, Tschfalvai Josef. — Fizetés nélkül szolgáló V. Notárius, Klobosutzhí Josef. — Közönséges Perceptor, Szófszi Adalbert. — Fő-Birák, Dokai Mihály, Takáts Sándor, Farkas Sándor, 'Sidó Josef, Vermesz Sándor, Sternenszki János. — V. Birák, Nagy István, Paláffy Antal, Tibery György, Tsömötz Pál, Kulcsár Tamás, Hamoki Sándor. — Vége lévén a' gyűlésnek,

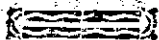
nek, Fő-Ispány Gr. Pálfi János Ur & Excellenciája a' Kantzellarius Gr. Pálfi Károly & Excell. Palotájában 80 személyekre, a' maga Udvarában pedig 30-ra parantsolt álltalt terítettni. — Ezen a' napon a' Pofoni Vármegye Bandériája, Gr. Amadé Ferentz Ur vezérlése alatt, egész gálájában mutatta magát. — A' Bács Vármegye Bandériájának felállítására a' Kolotsai Ersek Ur 1000 forintokat, a' Bajai Közönség 20 aranyokat, V. Ispány Kovács Ur pedig 12 töt, a' Bajai Pap Ur ismét 12-töt 's mások 2 — 6 tot ajándékoztanak.

Az Heves Vármegyei gyűlésből 15 dik Apr.

Jó Urain! — Jelentek szívemnek egész örömmel az Urnak egy olly nevezetes példát, melly bizonyára egész Hazánkban tekintet és követélt érdemel. E' pedig a' most folyó hónapnak 12 dik napján az Egeri nagy gyülekezésben tartott Heves Vármegyei építő-izék. Mért abban, az ő nagy hazafiságától és valláshoz való nem tettett, de igaz buzgóságáról Hazánkban esmeretes nagy érdemü Püspök 's Fő Ispány bölts vezérlése mellett, a' Protestánfok Ordinárius és Substitutus Vice-Ispányoknak, Fő és Vice Szolgabiráknak, Perceptoroknak, Esküdteknek, 's Commissáriusoknak ki nevezetvén, ki-vévén a' két Vice Ispányságot, majd minden hivatalra valóftattak. Sőt, a' mi igen is leg-inkább méltó a' megjegyzésre, még aztat is önön magam nyertem-meg ő Excellenciájától — mert azzal igazán dítsekedhetem, hogy különös kegyességgel és bizodalommal hozzám vífeltetni méltóztatik — hogy a' Notáriusok nevezése ő Excellenciáját a' szokás-szerint illetvé: második V. Notáriusnak Borbély Josef Urat Rel. áttul maga de. ramonálta. Tabla Biráknak pedig minden érdeme-feket. 'sra való leg-kifsebb tekintet nélkül nevezte. Excellenciája. „

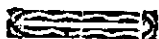
Eh' a' Levélből és Nagy Érdemü T. Pongrácz Boldis. a' Kurir 471 dik oldalán ki-adatott Közöns. szédgyéből gyanithattjuk, példásnak kellett len' ezen szék ujításnak.

Költ Bétsben 14-dik Májusban 1790.

mellyik Vármegyebéli, 's melly szépen, és hasznosan ki-lehetne idővel tsinálni, hogy a' mire tsak szükségünk volna, idegen földre semmiért se menne pénzünk. — Szébb egy zékés Magyar tsak fekete szőr tsakóval-is; jó lovan jó fegyverben, akár mitsoda-féle más Nemzet-béli roszsz lovan kinlódó Cavallérnál. — 3-szor, hogy már egyszer sírassuk meg azt az időt, mellyben közöttünk ellenségünknek, a' Hit-béli egyenetlenség adott volt eszközt arra, hogy a' Magyar, magát magával üldöztesse, árultassa, ölelisse; vágassa, rontassa, 's ellenségünk azon izellyához jusson, mellyről maga ereje által nem is álmodott volna. — Mi lenne tehát belőlle: ha az hitnek dolgaiban mindazokat félre tennök, a' mellyek a' Nemzetben hasonlást okoztak, és tsak azok mellett maradnánk; a' mellyek az idveffégre elkerülhetetlenül szükségesek? mi lenne, ha Sz. Alapzatot 's minden Isteni tiszteletet Anya nyelvünkben tennök? mi lenne egy szóval, ha az idegent tsak azért, ha Vallásunkon vágyon, a' Vallásunkon nem lévő Atyánkfiánál elébb nem betsülnök? hanem az hivatalokat Törvényünk-szerint egyedül tsak Atyánkfiái között osztanók, 's akármely Vallásnak-is fogvatkozását idegennel nem pótolnók.

Bétsből most; a' széleken táborozó népeinkről; majd semmit sem irhatunk. — Az ifjú Hertzegek közül a' 4 öregebbek, kik ezen hónapnak 14 dikén még érkeztenek vala, magokat 16 dikán; a' Bétsi örvendező népnek a' *Praterben* meg-mutatni méltoztattak. A' Felséges Afzizony-is, *Laxemburgból* Péntöken estvére érkezék-bé ide Bétsbé, minek utánna Felséges Hitveffével II-dik *Leopoldal* együtt öt künn ebédeltének volna, ki oda ő Felségének eleébe azon napon ki-ment volt. — Ma egy igen nagy tüzi-jatek fog itt tartatni, mellyben Belgrád östromoltatásának és meg-vételének képzeltetése fog ki-mutatatni.

Erdélyből *Károly Fejérvárról Máj. 1-ső napján*
 — Ezen Nemes Alsó Fejér-vármegyének N. Enye
 Városában Szent György Havának 26, 27, 28
 29 dik napjaiban tartaték igen számos szép Neme
 ség megjelenésével a' Közönséges Vármegyegyül
 se M. Báró *Kemény Pál* Ur ő Nagysága, mint
 ezen Nemes Vármegye Adminisztrátora Fő-Iszékezé
 alatt (*Marchalis Congregátzio*), mellyben a' Nen
 zet maga régi ősi örökös szabadságát vizsgálta ny
 ré, maga szabadoson minden személy válogoté
 nélkül Tiszteket válogozta, azokat a' régi hitlés fo
 mulája szerint töslént bé esketé, 's ujj hivatalokb
 bé iktatá: — Fő-Birák lévénnek: *Vajna Antal*,
Pávai Ferentz Urak. — V. Ispányok: *Gillyén J*
nos, és *Gyujto Sándor* Urak. — K. adó-Iszedő
Sárdi János, és *Nagy Rákosi Josef* Urak. — Not
 riusok: *Fő. Bardotz Adám*, és *V. Sárpataki Gyög*
Urak. — Arendæ Perceptor: *Fosztó Ferentz* U
 — Archivárius: *Pál Benidm* Ur. — Vármegye Fi
 cálisja: *Kovácsnai Kovács Sigmund* Ur. — Iró De
 kok (Cancellisták) *Pállfi István*, és *Ferstenzki Sá*
dor. Ezekén kívül 18 V. Szolga Birák, 18 Co
 ductor Commissáriusok. — Ezen válogzott Tif
 Urak között, mind a' 4 különböző névvel neve
 tetni szokott Erdélyi jó Keresztények tanáltana
 elegyesen.

Szeged 10. Máj. — Méltó dolognak tartom
 hogy Nemes *Tsongrád* Vármegyében tett rendelés
 ket is a' Publicummal közöllyük. Itten ezen szabó
 Királyi Városban Méltóságos Gróf *Pálfi Leop*
 Fő-Ispány Ur Præsidiumja alatt 21-dik Aprilis
 tartatott ezen T. N. Vármegyének, a' régen oha
 tolt állapotra állítása, 's egyenlő akarattal — F
Kárász István Ur, Vice-Ispánynak tételét. — F
 Szolga Birák: *Balogh* és *Kárász Imre* Urak. — G
 nerális Perceptornak: *Kokay Mihály* Ur. — Fő N
 tárius: *Bellorits Josef* Ur. — V. Notárius: *M*
foszki Josef Ur. — V. Szolga-Birák: *Belitzai*
Bartza Urak. — Esküttek: *Adamovits* és *Marjoly*
Ferentz. — Ord. Fiscális: *Adamovits János* Ur. V

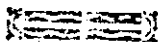

V. Fiscális: *Szluha Ur.* — Alsősorok: Méltóságos Gróf *Pálfi Ferentz*, *Kubik Mihály Péter*, *Marton Dávid*, *Bogyó Mihály Urak.* — Ordin. Physicus: *Schrant Doctor Ur.* — Nacionális Oskolák Inspector: *Szablik István Ur*, olly szándékkal rendeltett a' T. N. Státufok által, hogy ezen Nemes Megyében az hajdani formára állítsa a' Magyar Ifjúságnak oktatását.

Ugyan azon hónapnak 26-dik napján ezen Szabad Királyi Városnak is Restaurátzioja tartatott T. *Kárász István Ord. V. Ispány Ur* Præsidiumja alatt, 's választottak *Müller Sebestyén Ur*, Nemes Városunk Birája. — *Dugonits Adám*, Polgár Mester. — *Müller Rochus* Camorás. — Fő Notárius: *Szeheres Mihály Ur.* — V. Natárius: *Virág József Ur.* — Senátorok: *Hody Imre*, *Pálfi*, *Rofu Vintze* vissza tettek, *Szilber* és *Vékes* Urak újjonnan választottak. Első Fiscális, *Zombori*. Második *Mateitsza*, *Janko György* Exactor. Mint szorgalmatos gondviselője és fundátora az Ajtatos Oskoláknak ezen Nemes Kir. Városnak Elő-járója Ns. Magi Irátus, tapasztalván, hogy az ujjított módja a' tanulásnak nagy hátra maradásokat okozott a' Nevendék ifjúságnak elő-menetelében, T. *Szablik Istvánt* régi mód szerint Oskolák Præfectusának rendelte, a' Normális tanítása fel bontván az előbbeni szokást a' Tudományok oktatására vissza térítette az említett Præfectus által, ki is Májusnak első napján ezen gondviselő Fundátorok ditséretes szándékát, mind az ajtatoság, mind pedig az oktatások folyamattjában végbe vitte.

Ketskemet 10-dik Máji — Püsköft Havának 4-dik napján temettetett-el *Kun Sz. Miklóson*, Hazánk egyik igen nevezetes Tisztes Vénnye, Néhai fő Tiszteletű Superintendens *Virágh Mihály Ur*: kit mind azok, valakik Püspöki Igazgatása alatt voltak, különösen pedig a' helybéli Ref. Ekklesiának minden Tagjai, valóságos lelki Attyoknak tartottak, 's mindenkor is neveztek. Sőt, a' kinek vi-

dám

dám öregségének, és régi, de mindenkor elméjében lévő tapasztalásból származott, bölts, és ritkaságokkal teljes beszédeinek tsudálására, Országunknak Nagygyai közzül is, sok által-menő Méltóságok magokat meg alázták; és így a' ki megérdemlette, hogy ezen egy néhány soroknak olvasásával, melyek emlékezetére emeltetendő Kövére általam készítették, egélfz Hazánk előtt esmeretes legyen.

Itt

nyugoszfza - ki magát
a' Szelid, a' Buzgó, a' Bölts
Szönyi V I R A G M I H A L Y - nak
Nagy Lelke mellöl ki - fáradt
romlandó Részze.

Töltött

K. Sz. Miklósi hiv Pálfztországában *L*,
attól vett meg nyugvásában *IV*,
végig viselt Püspökségében *XXXIII*,
Zombori Judittal
IX gyümölsü házasságban *XXXIII*,
Ori Fábán Kristinnal VI,
kétzeri Özvegységben *XVI*,
esztendőket.

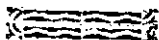
Meg-látván Házának *LXX* Lelkekre
telt szaporodását,

Pátriárkai Rujdosásának
LXXXVII esztendők után
végett vetett

AIDCCXC-dik eszt. Pünk. Hav. I. napján.

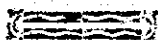
Péts 7-dik Máji. — A' közelebb el-múlt hónapnak 7-dik napja vala az az örvendetes nap, melyben Fő-Ispány *Végh* Péter Ur ő Excellentiája Praesidiuma alatt, Gróf *Eszterházi* Pál Diæcesarius, *Nunkovits* György, 's *Pethö* Josef Tituláris Püspökök, 's számos Uri Méltóságok jelenlétében, ezen Nemes Vármegye a' Tiszt választás véget öszve gyült, ő Excellentiája örömet leg-elsőször kijelentette, hogy a' Státufokot olly rendel öszve gyülni látta, és ujjolag Fő-Ispányi-székeben vizsza helyeztetett, kit-is Nagy Præpost *Nunkovits* György Ur különös Magyarsággal ki-dolgozott beszéddel megtisztelt, mellyben II-dik *Josef* hamvainak közönte Nemzetünk szent szabadságinak vizsza térítettét, azután a' Tiszt választás kezdődött Ord. Vice-Ispány *Kajdötsi* Antal régi hivatalyában meg erősítettett, Substitutus V. Ispánynak pedig a' Fő-Ispány 's Clerus akarattya ellen *Petrovsky* Sigmund tétett, Fő Notárius *Pethö* Imre. — 1-ső V. Notáriusá *Gaszner* András, 2-diknak pedig *Strobl* Josef választott. — Az eddig vólt 5 Kerület, 6-ra fel-ösztatott, 's mindenikben egy Fő 's egy V. Szolga-Birák, 's két Esküdtek illy rendel választattak. — A' *Mohátsi* Kerületben Szolga-Birák, *Bésán* János, és *Kardos* András. Esküdtek, *Petrity* László, és *Marsalké* András. — A' *Pétsi* Kerületben Szolga-Birák: *Madarász* János, és *Demeter* Ignácz. Esküdted: *Hajmási* Josef, és *Erös* Gergely. — A' *Baranyavári* Kerületben Szolga-Birák: *Szokobja* Jakab, és *Dálovits* Pál. Esküdtek: *Barthos* Josef, és *Balogh* István. — A' *Siklósi* Kerületben Szolga-Birák: *Boda* Josef, és *Nagy* Imre. Esküdtek: *Zarka* Mihály, és *Koller* Ignácz. — A' *Szent Lörintzi* Kerületben Szolga-Birák: *Mészáros* Pál, és *Kapuvári* János. Esküdtek: *Deli* János, és *Farkas* István. — A' *Hegyháti* Kerületben Szolga-Birák: *Herschling* Arnold és *Lauro* Ferentz. Esküdtek: *Szászi* Mihály és *Fekete* Máthé Perceptorokká, *Jeszenszky* Emánuel, és *Rácz* Josef; 's Exactorrá, *Kalmár* Ferentz tétettek. — Alsörsoroknak nevezettek; *Bésán* Im.

Imre, Czinderi Rochus, Bésán Gábor, Bezeritzki vagy Ország Ilyán, szülő Antal, Salamon Sándor, Straub Jakab, Mihálovits József, Jeszenszky Antal, Maltzer János, Turyi Sigmund, Bálóvits Sigmund, Buda Imre, Kisfaludi József, Jeszenszky Emánuel, Erdődi András, Nunkovits Ferentz, Hegyi Imre, Kováckovich János, Rätz József, Pertzal Ferentz. — Fiskállok: Kisfaludi József, és Pákozdi László. — Comissáriusok: Balcskó András, Radovits Károly, Máthé György és Kovács István. — Cancellisták: Rofás János, és Szentzy Ilyán. — Inzsinez: Eisenhut vagy Puskalap Mihály. — Vármegye Hadnagyá: Csik Imre, Strálfamesteré pedig Bálóvits Ferentz lett.

A' vólóztást el végezvén, különös rendbéli parantsolatok, 's Vármegyék representatioji, 's Ország-gyűlésére hívó Királyi Levelek el-olvastattak, 's Ord. V. Ilyán Kojdótsi Antal, 's Coniliarius és Alsessor Czinderi Rochus Ablegátusoknak rendeltettek, 's Deputatio állittatott, melly által az Ország-gyűlésében elő-adandó terhei a' Vármegyének kikerestessenek, azután a' Püspök Urnál, a' Vármegye Palotájában pompás ebéd tartatott; az elsőnél 56, az utolsónál 140 különös rendbéli személyek megvendégeltettek, esive pedig különös mulattságokban töltetett az idő.

Aprilisnek 20 dik napján ki-múlt itten e' világból Sauska Kristián, Fő-Provinciális Comissarius, életének 44-dik éftendejében, 's meg-hidegedett teteme Sombregen a' Familia Kriptájában, különcssolemnitással el-temettetett. — Mi is a' Bandériumban nyakra före készülünk, és 25-dik Májusban útnak indulunk. Szabó, Gombkötő, Chirurgus, Szűts, Szigyártó, Lókopetz, 's Kard tsináló, az Ötvelekel könyökig turkálnak a' pénzben, egy jó fogású rezes kardért 24 aranyot, egy jó állású paripáért 270 forintot örömeft adunk. Az itten lévő Académiabéli ifjuság, a' Nagy Váradi, Zágrábi, Polonyi és Kátsai Académiákkal corespondeálnak, hogy a'
Dix.

Diatára ők is megjelenhessenek, a' két utolsónak még nem vették felelettyeket, a' második szegénységével mentvén magát, elégtalen a' kérésekre, a' Váradiaik mennyibe töllök lehet kérések szerint a' Diatán meg-jelenni kívánnak, valamint a' Várme-gyék, ugy ők-is *per Fratres, Servos & Amicos* sub-scriballyák magokat.

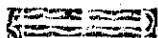
*Pest*ről azt írják, hogy a' N. M. K. Test-örző Sereg számára a' nagy ujj épületben készittetik a' szállás. Ezen le menő sereg 121 személlyekből fog állani u. m. Gen. Báró *Splényi*, az Obester és Fő Strásmester *Finta* és *Sooki* Urak, 4 Kapitányok, 60 Test-örző H. Urak, 1 Káplán, 1 Auditor, 1 Számtartó, 1 Elés-mester, 1 Seb-gyogyító, 1 Furir, 1 Dobos, 6 Trombitás, 1 Kapuñn-álló, 1 Pro-fosz, 1 Traktér, 34 Húzfárjai a' N. Test-örző se-regnek és 4 Házi-szolgák.

Buda 12-dik Máji. — A' múlt Vasárnap tétetek-bé a' Magyar-országai Sz. Koronája a' Budai Kastély-nak azon egyik szobájába, melly lok szerentsétlen bujdosásai után való örökös nyugodalmának hely-cül rendeltetett. Kárdinális és Ország Primás-sa, Hertzeg *Battyáni* Eminentziája, az Ország fő Birá-ja Gr. *Zitsi* Károly és a' Koronának örzője Gróf *Nádasdi* Urak Excellentiájok és igen lok más nagy Méltoságu Nemes Urak valának jelen ezen alkal-matofságon. — Meg-nevezett Hertzeg és Primás *Battyáni* Ur Eminentziája 11 dikén ezen hónapnak, a' K. Hellytartó Tanátsnál instálláltatott, melly al-kalmatofsággal, minden Taoáts és Titoknak Urak jelen lévén, Gr. *Zitsi* Károly Ur Excell. a' Primás Ur Eminentziájához egy beszédet tartott, mellyet a' Primás-is vizsgálnozván, azonnal hangzani kez-dett a' hármás kiáltás — *éllyen a' Primás!* — Ezen hón. 10 dikén váltotta-fel a' Pofoni N. Ban-déria Gr. *Várkonyi Amadé* Ferentz Urnak vezérlé-se alatt, a' Komáromi és Györi Bandériát a' Ko-rona örzésben: 11-dik pedig bé-érkezett a' Nyitra Vármegye-béli N. Bandéria-is, mellyet Gr. *Várkonyi Amadé*.

Amadé Antal Ur vezérel, és a' melly a' Pofoniva változtatva fogja a' Koronát örizni. — A' Polon Vármegyei Bandéria-béli Uri Méltóságoknak neveik a' következők. — Fő-Vezérek Gróf *Varkonyi Amadé* Ferentz Ur. — Kapitány, *Batsáki* Vendelin, és Adjutánt *Orosz* Lázló Urak — 2 Zászló-tartók *Smertnik* Imre és *Udvarnaki* Antal — és a' Közönséges Hádnagy Urak, u. m. Gróf *Varkonyi Amadé* Thadeus, *Kudits*, *Szantha*, *Batsáki* Lórintz, *Molnár*, *Gálly*, *Krajztenits*, *Somogyi*, *Udvarnoki* Ignátz, *Petoki*, *Topoltsányi*, *Bittó* Ignátz, *Smertnik* János, *Ernyei*, *Petőtzy*, *Páláffy*, *Bitto* Joákhim, *Kubitzai*, *Takáts* Miklós, *Tschfalvay* — *Buszintzkay*, *Takáts* Josef, *Késmárki*, *Csiba* Urak. — Ide tartoztanak még 5 Musikások és sok vezeték lovakat viendő lovas-legények. Egy-forma öltözete ezeknek és egész készülete méltóságos, és a' tzelhoz, melly végre fel-állittatának igen illendő. Ezen hónapnak 1-ső napján az egész Nemes Bandéria *Nyárasdon* a' Fő-Iszpany Ur Excell. jöszagában ingyen vendégeltett-meg. Másod nap *Gutta* nevü helységig folytatta a' sereg az úttját, az hol az helység' *Papjatól*, *M. Prény* Urto! igen nagy szíveséggel fogadtatott. Éppen étel ital közben érkezett-meg ezen Tisztelendő Urhoz azon Staféta, melly ízerint a' Pofoni T. Kanonikusok Káptalannyánál Kanonikusnak jelentetett; melly hir egy közönséges *Vivát* kiáltásra az egész mulató serget fel-indítván, a' tántz és mulattság egész késő éjszakáig tartott. — Komáromban hasonló örömmel és tisztelettel fogadtatott ezen N. Bandéria.

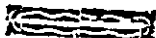
Kementze. — *Honth Vármegyében* 13 dik *Május* — „ Méltóságos Gróf *Szapáry* Pál ö Nagysága, T. *Honth Vármegyének* Adminisztrátori Hivatallyóban, a' múlt hón. 12-dik napján, díszesen és számos Uri Rendek jelenlétében installáltatván; méltóztatott azon hónapnak 14-dik napján, ezen T. Vármegyének Tiszt. építő-székét is tartani; mindazonáltal a' Köz meg-egyezés előre meg-nem készül.

szülvén; volt Ord. V. Ispány *Majthény László* Urnak minden jó Hazafiak' szives öröme lett ujjabb választásán kívül, a' dolognak további folyamotya előbb nem mehetett; 's annak okáért az egész Gyűlés ezen alkalmatossággal félbe szakadt.

Azonban a' fenn említett M. Gr. Adminisztrátor Ur, itten ujra meg-jelenvén: egy értelemmel a' T. Státusokkal, nem csak a' T. Vármegyének minden Tisztjeit, a' múlt Hétfőn, különös hasonlas és Vallás-béli külömbbség nélkül, szerentsésen meg választatta; hanem a' többi Publico-politica dolgokat — sőt még a' Criminális Causákat-is, maga elől-ülése alatt, köz meg-elégedéssel el-intézvén; ki terjedt szép Tudományának, nagy tapasztalásának, országos dolgainkban 's Törvényeinkben való jár-tosságnak, és — a' mi leg-főbb, 's meg-betsülhetetlen — emberi 's Hazafi szeretetre hajló érzékeny Izivének, nyilván való jeleit ki-mutatta.

A' fenn nevezett; 's ez-előtt való Gyűlésen, Ord. V. Ispánnak ujra választott, *Majthény László* Ur után; e' következő rendel választattak mostanában a' többi Tisztek; u. m: Kiss-Honthi S. V. Ispánnak, *Róth Ferentz* Ur. — Nagy Honthi S. V. Ispánnak, eddig volt Fő-Szolga Biró, *Baloghy Mihály* Ur. — Fő-Notáriusoknak, egy forma Characterrel 's fizetéssel; *Mártonffy István*, és *Bótz János* Urak. — Nagy-Honthi V. Notárius, *Halátsy László* Ur. — Más rendbéli Nagy-Honthi V. Notárius, egyfzersmind Archiváriusnak-is, *Fekete Károly* Ur. — Kiss-Honthi V. Notár. *Kubinyi Lajos* Ur. — Honorar. V. Notáriusoknak nevezettek; Nagy-Honthiba: *Nyáry Ignácz* és *Tihanyi István* Urak; Kiss-Honthiba pedig, *Kováts Mihály* Ur. — Generális Perceptoroknak, egy aránsú Characterrel és fizetéssel választattak: *Bory János*, és *Tosztjánfszky Mihály* Urak. — Exactornak, *Butsy János* Ur. — Fő-Szolga Biráknak; a' Báthi Járásban: *Bodhorfszky János*. — Selmetziben: *Jeszenszky István*. — Bozokiban: *Ebetzky Sámuel*, és *Lipthay Sándor*

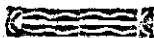

Szolgálati Urak, egy forma rangal 's fizetéssel. —
 Kiss-Honthban pedig: *Kovács Antal Ur.* — Vice
 Szolgálati Birákak valóztattak; a' Báthi Járásban:
Hodály László. — Selmetsiben: *Horváthy Péter.* —
 Kiss-Honthban: *Retsky István Urak.* — Fő Com-
 muniariusok: *Gegő Antal Ur.* — Ord. Fiskálisnak,
Fisza Dániel. — V. Fiskálisnak, Nagy-Honthban
Haan Ferencz. — Kiss-Honthban, *Vician István*
 Urak. — Particularis Perceptor Báthi Járásban:
Brunsvik Sigmund. — Selmetsiben: *Horváthy Jo-*
sef. — Bozokiban: *Bautz Sándor* — és Kiss Honth-
 ban, *Abonyi János Urak.* — Ord. Esküdtek; Bá-
 thai Járásban: *Osáry Imre,* és *Patzalay Gergely.* —
 Selmetsiben: *Ujrethszáry Elek* és *Kevitzky Sándor.*
 — Bozokiban: *Dalco Pál,* és *Loktsanszky András.*
 — Kiss-Honthban: *Kubinvi Dániel,* és *Pongrácz*
Tamás Urak. — Magazinális Commisár, Báthi Já-
 rásban: *Özardillo Imre.* — Selmetsiben: *Mútyás*
Pál; — Bozokiban: *Ilgo Pál.* — Kiss-Honthban
 pedig: *Rothégyi Mihály Urak.* — Tábla-Birak
 nevezettek 8-an.

Ország-gyűlésre Követeknek köz akarattal vá-
 loztattak: Ord. V. Ispány, *Majthény László.* —
 Kiss Honthi S. V. Ispány, *Róth Ferencz,* és *Sembery*
András Urak.

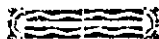
Ez szerint tökéletesen el végezvén minden dol-
 gait, annyiszor díszért Mélt. Gr. Adminisztrátor Ur;
 hogy a' közel levő nevezetes Ország-gyűlésére ma-
 ga-is el-készülhesen ő Nagysága; máj napon az
 itt maradt N. Vármegeye Tisztjeitől nyájajlsan 's
 érzékeny szível el-bútsúzott; 's minyájunknak, igaz
 tisztelettel való-szíves szeretetet el-nyervén, Hazája
 felé el-ment.

A' roftá ba maradott.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Rosta Iyuk.

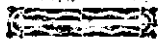
ly

Az Auszriai háznak Felséges Ura, II. dik *Leopold*, egy 13. dik Aprilisben, ezen folyó éltendőben költ Udvari kegyelmes rendelése által, nem csak a' Bétsi Császári Királyi, mind két Confession lévő Protestáns Consistoriumokat, méltóztatott kegyelmesen meg erősíteni az Eklésiákkal együtt, és az ez előtt gyakoroltatott Vallás-béli Szabadsággal egyetemben; hanem, ezen kegyelmes rendelése ő Felségének, hűséges jobbágyi sziveinek megnyugtatásokra, s vigasztaltatásokra, már le is ment, mind a' Felséges Prágai Guberniumra, mind pedig nevezetesen, a' Tseh-orzági Helvetica Confessiot tartó Superintendenzirá, addig is, míg ő Felsége, ezen Országban lévő Reformáta Eklésiák dolgaiban állandóbb rendelkezéseket tehetne. A ző Felsége, ezen nagy kegyelmének Homágiális megköszönésére, s azon Eklésiák, könnyebb, és jobb rendben lehetőszedhetésére, egy arra készített Plánummal, és aláíratos instántziával együtt, bé is érkeztenek Bétsben, azon Eklésiáknak érdemes Deputásái, *T. T. Szobts Sámuel*, Superintendens, és *Fazekas György*, Generális Notárius Urak, kik is, az itt lévő Helv. Confessiot tartó Consistoriumnak egyet értésével együtt, ő Felsége eleiben, a' személyes meghalgtatásra várakoznak.

Ugyan azon Országban lévő, két Reformáta Eklésiák számokra egy nagy szívü, és kegyelségi Erdélyi Gróf, kinek el-felejtethetlen nevét, még most, önként el-halगतjuk, két reudbéli Communic-hoz való drága, arany edényeket, és igen gazdagon és mesterségesen, arannyal ki-varrót kezkeneket ajándékoza; melyeket-is, a' fenn említett nagy érdemü Deputátus Urak, az itt lévő Helv. Conf. tartó Consistoriumtól, hol eddig, le-téve vala, által-is vevének, olly meg-határozással; hogy; annak edgyike; a' Vizokai Reformáta Eklésiánál maradjon, melly-is, a' Superintendens mostani lakó-helye. Erről mázsszor bővebben.

Egy Kereskedő a' minapiban ide Bétsbe egy 5 esztendős-korú Gyermeket hozott, a' ki *Purland-nak Mossai Sz. Lörintz* nevezetü falujában, közel *Goritziához és Aquilejához* szegény paraszt szülöktől született: e' két esztendőig szopott, 's azon idő alatt se nem járt, se nem beszélt; midőn harmad-fél esztendős-korában járkalni kezdett volna; számba sem vette az Attya' 30 fontnál nehezebb szántóvasával elé 's hátra futkározni. Most már magassága 3 láb és 9 uj; vállainak szélessége 13 ujnyrá terjed, kezei és lábai ismosok; ujjai rövidek, de tömöttek 's tsontosok: kezeivel fel-emel egyfeszsmind egy mázsát; 's karjai között széltiben hordoz két 10 — 12 esztendős Gyermekeket; sőt azt is lehet itt Bétsben látni, hogy ezen gyermek egy más-fél mázsánál nehezebb vasas katonát minden erőlködés nélkül fel-vészen vállaira, 's alá 's fel futkározik velle a' néző-szobába, az hová az embereket 10 — 20, 's 30 krajtzár fizetésért botsátyák-bé a' nézésre.

Kelt Bétsben 18-dik Májusban 1796.

Bécs Városa a' Felsőges Királyi Familiának el-
érkezésétől fogva egészszén meg-elevenedett:
kivált-képpen a' F. Királynénak és Hertzeg Aszfo-
nyoknak meg-jöveletektől fogva, a' *Mária Theresia*
kedves emlékezetű arany ideje; mindeneknek szi-
vekben meg-ujjulván, egy néhány esztendőknék min-
den emlékezete el-veszlő-félben vagyon. Midőn a'
Felsőges Aszfzony az Ausriai széleket elérte vólna,
bizonyos helyeken hintójiból a' lovak ki-fogatta-
nak, és az örvendező emberektől vonattanak: a'
szüntelen való öröm kiáltás, és az ő Felsőge tisz-
teletére emeltetett Ditsőséges Kapuk, egy valóság-
gos innep napot képzeltettenek. — A' mint már
tudjuk, meg-érkezvén ő Felsőge Vasárnap dél-táj-
ban 3 Hertzeg Aszfzonyokkal; u. m. *Mária Anná-
val*, *Mária Klémentinával* és *Mária Amáliával* La-
xemburghan; *Ferentz Fő Hertzegtől* kísértetve; és
ott a' Királlyal edgyütt ebédelvén; még azon na-
pon dél után előbb *Schönbrunban* kotsiztanak; az
honnan estve együtt Bétsbe jöven; a' Bétsi néptől
igen sürü öröm kiáltások között fogadtattanak-bé:
Ternap-előtt pedig ő Felsőgek u. m. a' Király és
Királyué a' 4 idősebb Hertzegekkel edgyütt, Her-
tzeg *Kaunitz*nak a' maga *Mária Hilf* nevű külső vá-
rosban lévő kertjében látogatására valának. —
A' leg-gyűlösegelebb nevet viselt Adó-szetéft; és
a' földes Urak' ujj-módi szolgáltatósának formáját
egy Királyi Kegyelmes parantsolattya által mélt-
oztatott ő Felsőge közelebről *Gallitzia* és *Lodo-
mériára* nézve is el-törteni. Ez völt az a' dolog;
melly az *Ausriai Ház* alatt lévő Országokat bizo-
nyos esztendőknék száma alatt leg-nagyobb tereh
és nyughatatlanság alá helyhezette vala: és ugyan
ennek el-törölhetése lészzen az; melly rész szerint
már eddig-is II-dik *Leopold*nak nevét minden alata-
ta valóinak szivekben; azzal a' kedves emlékezet-
tel iratta bé örök időkre, hogy ő Felsőge nem tsak
Királyya, hanem Attya-is fog alatta-valóinak lenni:
El-fogja az 1790-dik esztendő egynéhányának 1780-
tól

tól fogva törlení az emlékezetét-is. — Minden helyekről úgy jönnek az hírek, hogy az ő Felsége Kegyelmes és Atyai Rendeléseinek követői mindenütt, valamint a' Földes Uraknak, úgy a' föld-mivelőknek tökéletes meg-elégedéseik.

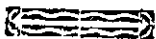
A' Királyi Hely-tartó Tanátsból ezen hónapnak 8-dikán olyan rendelés tététt közönségessé, melly-szerint ő Felsége az Országának hasznára és a' föld-mivelésnek elő-menetelére kegyelmesen meghatározta, hogy a' Magyar-orzági gabona, ide értvén a' Zabot-is, az Auszriai Tartományokba ismét bé-hozattathassék, úgy szintén a' gabonából való *Ser* és *pálinka* főzés iránt való tilalom-is eltöröltessék; úgy mindazonáltal, hogy ez csak azon helységekből engedtsessék-meg, az hoi a' távallyi aratás az egész esztendőre elégséges gabonát adott.

Serviából ezeket írják. — A' *Timok* vizén 3 hidak készítettének: ezen fellyül pedig *Isvorul* és *Praova* között a' Dunán keresztül egy, melly az Oláh-orzágból *Serviába* való által járásra szolgál. — A' *Viddin* ostromlására rendeltetett sereg két felől vezetetik; mind két részről, u. m. egy felől *Gen. Gr. Klerfétől*, más-felől pedig *Staadertől* vezéreltetve, a' *Timok* vizéhez meg-érkezvén, ezen hónapnak 10-dikére volt az által-menetel rendeltetve; mellynek 3 csoportban kellett meg-esni: 16-dikán pedig ezen hónapnak, el-kelletett az ostromnak kezdődni. — Ezen Seregnél a' folyó hónapnak 5-dik napján, már meg-érkezett volt *Hertzeg Koburg-is*: *Belgrádnak* fő Komandérozója pedig *F. M. Gr. Vallis*, 2-dik Májusban 32 ágyukkal és egyéb hadi-készületekkel meg-rakatott hajókat indított a' Dunán le-felé az említett sereghez, és az hová a' Generálltab-is közelebből el-indult. — *Orsovából* azt írják, hogy a' melly 161 ágyukat a' Törökök ott hagytanak, azoknak egy részét tölünk az 1737-dik-béli háboruban, a' más részit pedig az 1788-dik-béliben vették el: melly részint azoknak a' miéinkek tovább-is jó hasznát vehetik.

hetik. — Orsovának ostromlataása alatt részünkről 5232 ágyu lövések estenek, a' Törökök részéről pedig 9393. — Még nem tudatik mi okozta volt a' *Kládovai* puszkaporos Bástyának fellobbanását. Ez a' Törököktől tavally elvéteztett puszkapor volt: mikor a' lobbanás esett, éppen a' fájinnya választatott a' darabolabbaktól, 's már nagy része a' fájinnyának másuva is hordatott volt szerentsére: tsak ugyan 1 Hadnagy és 26 közember elvesztették általa életüket, és sokan sebessittettek meg. Kevés házak romlattanak körülette ölzve; mivel az ereje a' puszkapor tsapásának a' Duna felé esett. — Azt mondják, hogy H. *Koburnak* által adatott légyen az egész Török ellen való tábornak igazgatása: B. *Lawdon* Excellenziaja pedig olyan tökéletes hatalmot kapott, a' millyennel mostanság egy Auszriai Feldmarsfall is nem ditsekedtetett. Hertzeg *Hohenlohéről* pedig ugy beszéllnek, hogy hirtelen való terhes nyavallyát kapott volna. — Ezen napokban 2 Nemes M. K. Testörző Kurir Orak u. m. Hadnagy *Rétsei* Ur *Berlinből*, és Hadnagy *Vas Neápolisból* szerentsélen vizsza érkeztenek.

Erdélyből Szebenből azt írják: hogy a' N. Szász nemzet, több szabadságainak vizsza nyérése között, egy F. K. Rendelés által a' *Comes Nationis* nak választatására is szabadságot nyervén, ezen Hivatalra M. *Bruckenthal* Mihály Ur, a' *Fogarasi* Kezletben eddig volt K. Commissárius választatott. — Egy sebess szárnyann érkezett bizonytalan hír ilyenképpen zeng: hogy Hertzeg *Koburg* és *Potemkin* a' Nagy Vezért Oláh-országban, hirtelen minden hire 's akarattya ellen ugy annyira megszorították volna, hogy ő, sem elé, sem hátra, sem jobbra, sem balra nem mehetvén, magát a' nem-is reménylett veszedelemtől igen bajasan fogja meg szabadítani, de ennek igazságáról most jót nem tudatunk.

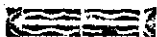

A' Morvában fekvő Armádiának erősítésére Lengyel-országból 8, 's Tseh-orzágból-is 8 Batalion rendeltetett. Azon Armádiának száma 88 ezerből áll, a' mellyben többnyire nagyon gyakorlott, é már a' leg-keményebb tüzet ki-állatt vitézek vagnak, és ha ugyan tsak a' dolog valóságra fogna kerülni, mindenkor vagnak ezek olyan erőben, hogy a' játékon olyan tsavarittást tegyenek, melyet a' velek ellenkező fél még nem-is reménylhetne. Lehet velek viaskodni; mert egy részről a' mostani Fejedelemhez annyira vonszik szívek, hogy érette akármit is véghez vinni tellyes örömmel tselekedznek, más részről velek vagon a' próbált vitéz *Laudon*, a' kiben minden reménységeket helyheztetik, alig várják azt a' szempillantatot, melyben a' magok vitézségeket ismét meg mutathassák, nevezetesen a' Gránátérosságban lévő vitézi tűz legnagyobb erőben égvén jó szüretet, jó aratást reményl. Az ellenséget ölni, vágni, rablani, legkisebbet se irtózik, 's mint a' szároz föld az elsőök-is azon alkalmatosságot nem kisebb ohajtás várják, hát ha még Magyar Regiment volna ottamit nem lehetne felöllek reményleni? Ámbár Magyar lovaság-is kevés vagon, de vagon fok Regiment, a' kik a' kopatz Török ellen viaskodnak, 's most-is tellyes erőben vagnak, 's ha azc Ispotályban nem mennének, a' friss levegő égbe viaskodni batran fognának. Elefzti őket azon vitézi tüzre hazájokban, a' dolgoknak mostan sokkal jobban való folyása hogy sem eddig. A' Király-is hozzájok igen kegyes; mert első Májustól fogva kegyeren kívül minden napra 8 krajtzárt ad földül, tudják ök, hogy Magyar-orzágról visznek oda szalounát, bort, 's egyeben semmit se busúlnak.

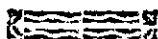
Morvában mind a' föld népe, mind az Uraság, 's mind a' Papság igen jó kedvű, örvendeznek a' mostani bölts Király igazgatásának 's dicsőséges orizáglásának.

A' Prulfszustól a' maga katonái el-fzökni vagon kezdettének, tudják nállok, hogy a' Magyarok

ra a' magok Királyokat szeretik, rettentí őket a' Magyaroknak ellenek való menetele. Hogy a' Török háboruba a' fő szedéshez igen hozzá szoktak és senkiinek pardont nem adnak, annak meg-gondolása őket nagyon meg-irtóztatta. Sokkal tanatosobbnak tartják azt az utolsó veszedelmet a' szökés által meg-előzni, és azt időnek előtte el-távoztatni. — Ő Felsége minden Prufzszustól hozzánk által szökött katonáknak, a' kik nállunk szolgálatot vesznek, 50 forintokat rendelt. A' jó hír, és 50 brint, 's a' mellett a' Magyaroktól való félelem fokát hozzánk édesítt. — A' Morvában fekvő Arnádiában egy Kapitány Ur, a' maga Proprietárius, a, nemzetét sokak felett valóban szerető Gr. Pálfi János Ur ő Excellentiájától olyan pararantsolatot vett, hogy a' maga meg-esmért 's tapasztalt dexteritáására bizott két Magyar Nemes Kadétokra különös vigyázással légyen és iporkodjon, hogy őket mentől hamarább, a' fő tisztségeknek el-vifelésekre alkalmasokká tégye. — Oh Egek! de szent gondviseles: ezt az Urat lehet mondani igaz Atyának, a' ki a' maga nemzete-bélieknek olyan szorgalmatoson viseli gondjokat. Ritka valóban az ilyen gondos Magyar Ur, a' ki a' Magyar Nemes Ifjakknak elő-meneteleken úgy iparkodna, mint Gróf Pálfi János Ur ő Excellentiája, bizonyítják ezt a' maga Regementiben majd mind Magyar Nemes ifjaktól vállogatott Fő tisztségek. Azon két Nemes Ifjak közül, kikhez ujjonan ő Excellentiája maga Kegyefségit, már parantsolatot adván, mutatni méltoztatott, egyike születésire nézve Ketskeméti *Sárközi* Sigmund, másika *Udvarnaki* Posony Vármegyéből való jeles ifjak, 's olly jó indulatnak, hogy akárki a' maga gyönyörüségét e' két ifjuban méltán helyhezetheti, a' hadi gyakorlásokban-is a' már régen gyakorlott katonáknál leg-kifsebben-is nem lévén alább valók.

*A' ditsőségesen uralkodott II-dik JOSEF Császár
halálát néző Verseik.*

JOSEF Atyánk, 's Kintsünk! bal akár jobb szentre
tekintsünk:

Érdemed egy kerek ég, 's nincs kerekén neki vég;
Virtusodat déltől nézzem, vagy, az északi széltől:

Virtusod olly nap erő, melly szememet leverő;
Nap, napi törvénnyel, ragyog és tisztit, tsuda fényel;

Tüzzel emészt, melegit, étel, ezekbe segit:
Josefem! így által, nap fényt tudományba tsináltál;

Tűz izeretetbe valál: kár hogy el-ólta halál!
Köz szeretet lánztát, mint emberek Angyali lánztát,

Josefi tűzbe kötéd, 's jegyre nyakadba vetéd.
Jót igen érleltél, 's iok rozszizat emésztve tüzeltél:

Igy ha napot szemelem, *Josefi* Szélebe lelem.
Földi fok Országoknak te valál feje, 's lelke Világnak;

Virtusod és példád, élni Világnak, adád.
A' Koronát híven, nem fön viseléd te, de híven:

Mint ki Király igazán, nem mutogatva, Hazán.
Példa serénységben, szelid és nemes érz nyereségben,

Josefem! élni tudál; lám Europa tsudál.
Türni, valóságban te tudál, leg-főbb Uraságban:

Engedelem 's hatalom, *Josefi* ritka halom.
Rendes az élésed, köz volt te magad viselésed:

Virtusod ugy maradott, *Josefi* jelt ez adott.
Vólt magas a' Széked, de fejed le hajólt vala néked,

'S porba szegénnye baját, mint Atya, látta, raját.
Népedet el-járad, 's ügyeit kebeledbe bé-zarád:

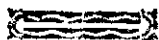
Porba gyerek ha fel-állit, útát elődbe talált.
Szem Sasi két főben te valál, tsendes 's had időben:

Dalgoza szem leg-elől, Sas helyye 's útja felől.
Nagy Nemes elmével, nem *Márs* hadi görbe szemével,

Tiszteidet te tevéd, 's *Argusi* gondra vevéd.
Josefi sors várúl, te veled *Themis* él vala párúl:

Kért mikor osztogatád, érdemi fontra rakád.
Nem magadért éltél, nap 's gyertya szokást viseltél:

Köz haszonért ragyogál, 's így magad ám ki-fogyál.
Fény

Fény arany almában, és gyöngy az arany Koronában,
Sőt, te valál Koronánk, 's *Josefi* Kedves Atyánk.
Summa szerint szólván, 's a' dolgokat egybe tsatolván :

Josef Atyánk leve holt; a' ki napunk maga vólt.
Hát mi ma mit tégyünk? nints *Josef*! azért hová légyünk?

Ebbe nagyobb mi bajunk, mint ki beszállye jajunk!
Nyögve azért sirunk; hittel mi azonba, de birunk:
Josefi vig napi dél, Nagy *Leopoldba*, fel-él!

Epitaphium.

Vere qVater seXto Cæsar, ter postea qVinto
Vere MonarCha, Ioseph, seDe bILVstris, obIt. *)
Hic fuerat Patriæ Pater: Orbis amor, speculum, spes:
Exemplum, Virtus, Ausriacumque decus.
Jam cecidit Corpus! Vivatque Iosephica Virtus!
Hæc fuit Imperio: sol quod, in Orbe suo.

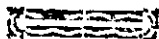
*) Ezen Chronodistichonra ez az observatio lehet:
hogy 1-ször: a' számos betűkkel ki-jöven az 1790-dik
esztendő, mellyben II-dik *Josef* B. F. Cs. meg-
holt; 2-ször: két-felől kezdvén a' Chronodistichon-
ban nevezet szerint ki-tett számokat számlálni, ki-
jő a' B. F. Tsászár életének ideje, additio ál-
tal, így:

24 tavaszi, vagy esztendő s vólt mikor R.
Tsászárrá lett.

15 tavaszra vagy esztendőre lett azután Mo-
nárchává.

10 esztendeig, vagy, tizre menőig, vólt Mo-
nárcha.

Sa. 49. Eanyi esztendőig élt kevés hijján. To-
vábbá 3-ször: Ha ellenben ezen számokat, melyek-
ből a' B. F. Tsászár élete ideje, per addit. ki-jő,
meg-forditva utol kezdvén, subtraháлом az 1790-
dik

dik esztendőből; tehát így, a' B. F. Császár életének minden állapota ki-jő, per subtractionem így: —

1790 halálának esztendeje

-- 10 Monarchasága.

1780 Monarchává lételenek esztendeje.

-- 15 Monarchává lételtől R. Császárrá léteig.

1765 Romai Császárrá lételenek ideje.

-- 24 R. Császárrá lételekor ennyi esztendő volt.

1741. Születésének esztendeje.

Mds Epitaphium.

Thensa rapit Corp Vs ! peritetq Ve, Joseph ! wa
 HæC erat Imperio : soL qVoD, In Orbe sVo.

Vagy másképpen.

Thensa rapit Corp Vs , peritetq Ve Joseph Vs !
 HIC erat Imperio : soL qVoD, In Orbe sVo.

Magyar hadi Versek.

Hartzra Magyar Népek, ti Vitéz 's eleven hadi
 Képek !

A' Török itt jön elől; vett sebe gyötri belöl.
 Szólva Törökséghez : ne talám több kell vereséghez?
 Néna, seb ólt szaporit, 's több sebet egyre borit.
 Ugy lehet a' törvény : meg-emélt, Török! e' ha-
 das örvény ;

Vett sebed erre jeled, 's ezt kebeledbe leled.
 Ugy de, ha még artzal fenekedsz, 's fenyegetsz tsu-
 da hartzal:

Hunnusi váll ma fel áll, 's híz: nyereségre talál.
 Raj.

Rajta tehát Hívek, Magyar ívek, erős hadi szívek!
 Jó Haza, drága tanyánk, biz ma fíjakhoz, Anyánk,
 Édes Anyák élnek, mint fák, fijaikba ki-kélnek;
 Hát: ha fíjak maradunk, lelket Anyánknak adunk.
 Méhek, igaz gólyák, lám fészkeket, Anyokat olyák:
 Igy tselekedj, akarom: jó haza-földi karom!
 Szívet azért végyünk, 's Anya-méhünk hív raja lé-
 gyünk;

A' Haza-gond szaporúlt, 's hunnusi karra borúlt.
 Régi Vitézséged, Magyarom! légyen nyereséged:
 A' Magyar ér, hadi vér, 's lész Törökökre Vezér.
 Már Törökök tudják karodat, keseredve vajúdják;
 Mert mutatád, 's hitet ád, sokba vitézi tsatád.
 Kurta Magyar mentéd, hogy *Márs* hadi szárnya,
 jelentéd;
 'S tsak Magyar öltözeted gyöz, ha nyakadba
 veted.

Hunnusi kar 's kard rág, valamennyire hág, Törö-
 köt vág:

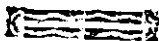
Jupiter ott tsikorog, hunnusi kard há forog.
 Hunnusi test nem rest, neki test árnyéka vitézt fest:
 Két Magyar, öt Törököt, üz, 's bé-nyomozva,
 le-köt.

Mondhatom egy szóval: Magyarom! birsz sok hadi
 jóval:

Lát Török oldala kint, tsak, ha Magyarra tekint.
 Többnyire, nem vérrel, hirrel gyöztél, Magyar-irrel:
 Hidd Magyar! e' nevezet, gyözödelemre vezet!
 Kanve kerék kúton forog, és jól törtt poros úton:
 Igy te mehetsz szaporán, törtt hadi próba során.
 Régi *Khotzim* Várát, éhvel ki-nyitánk kapu zárát:
 A' Törököt ki-vevénk, 's ötet odábbra tevénk.
 Moldva, Török kárán, kesereg, *Fokjánja* határán;
 Hartz sokat itt le-nyesett, félve sok útnak esett,
 Mint tsuda nézőben, az Oláh-orzági mezőben:
 Száz-ezer álla Török, 's meg buka: hir ez örök!
 Hát Belgrád mit mond? tudom, itt-is vólt derekas
 gond:

Vár de kezünkbe került, 's gondba Török keverült.

Mind

Mind ezek így lévén: Magyarom! Zászlód ma ki-
tévén:

Hunnusi kard 's kar erő, hadd ne legyen heverő!
Hunnusi természet! kit imád nap-költ 's nap-e-
nyézfet:

Földi vitézi hegyed, tsillagos égbe; tegyed!
Köz 's Nemes emberség, igazán mind hunnusi vérség!
Mint Magyar, úgy hadakozz; hogy Haza-bots-
be lakozz.

Ugy de, mivel hadban halsz, bizva karodba 's lo-
vadban; (*)

E' ne legyen hadi Kints: Isteni kézre tekints!
Rest-is imádsággal hogy győz, de te nyersz fura-
sággal!

Mint *Telamon*, (**) te ne mond: e' nem okos ha-
di gond;

Más neked ember társ, de ha más nem, 's vagy te
vitéz *Márs*:

Ezt, ne magadba keresd, Isteni kézbe szerezd!
Hartzra lovad készül, de az Ur, szabadítani részül
Kell; (***) mivel, ő koronáz, tart, meg-öl, és
meg-aláz.

Mondjad azért Hóldnak: (****) hogy, az Urnak 's
Nagy *Leopoldnak*,

Tábora vagy: (*****) Hadnagy légyen az Ur maga
Nagy! (*****)

Tsch-országban Kiseli Ev. Ref. Prédikátor T. Sz.
által.

(*) 'Sólt. 33: v. 16, 17.

(**) *Telamonius Ajax*, ki-is intetvén az *Attydól*,
hogy, a' hadban, kívált az Isteni segítségét kér-
je; ezt felelte: hogy az Isteni segítség által a'
restek-is győznek. Ő pedig, u. m. bizik, hogy az
Isteni segítség nélkül-is, fog győzni.

(***) Péld. 21: 31.

(****) t. i. a' *Töröknek*, kinck-is, hóld a' zámere.

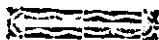
(*****) *Birák Könyve* 7: 18, 20.

(*****) 'Sólt. 46: 8, 12.

A' Nyitra Vármegyei Ns. *Bandériának*, melly
 mostanában a' Posonival együtt Budán a' Szt. Ko-
 rona mellett való vigyázatot tartya, Erdemes Ns.
 Tagjai, a' következő 42 Uri személlyek. — Fő
 Vezér Gr. *Varkonyi Amadé* Antal Ur — Kapitá-
 nyok, Gr. *Traun* Ferentz és *Majthényi* János Urak.
 — Fő-Hadnagyok, Gr. *Berényi Sigmund* és *Hor-
 váth* János Urak. — Adjutántok, Gr. *Berényi* Fe-
 rentz, Gr. *Berényi* Gábor és *Nagy* Antal Urak. —
 Szállás Melterek, *Bartakovits* László és *Tzarnoki*
 György. — Zászló-tartók, *Húszár* Adám, és *Blas-
 kovits* Sigmund — és a' több Hadnagy Urak u. m.
Benkovits Josef, *Beznak* János, *Bitik* János, *Diveki*
 Ignázt, *Detzö* Jul., *Frankner* Ignázt, *Farkas* István,
Gilányi Adelb., *Ghétzi* Péter, *Horváth* Károly,
Kereskényi János, *Kubovits* László, *Lauro* Káspár,
Netzbuth Pál, *Kadványi* Sándor, *Rudnyai* György,
Szelesy János, *Sándor* Miklós, *Szendrey* Josef,
Szentiványi Mihály, *Szülle* János, *Simontsits* Sán-
 dor, *Szlovatsék* Károly, *Szászi* Károly, *Szeless*
 János, *Tomka* Ignázt, *Teberi* Gáspár, *Vranovits* Jo-
 sef, *Tzarnotzay* Mihály.

Gömörben a' Vármegye-béli hivatalokra válofz-
 tatott Nemes Uraságoknak neveik a' következők:
 — Első V. Ispány, *Szakmári Király* Ur. —
 Másod V. Ispány, *Mariafsy* István Ur. — Fő No-
 tárius, *Kiss* Károly Ur, V. Notáriusok *Tsapári* An-
 drás és *Tornallyay* Károly Urak. — Gen. Percep-
 tor, *Sturman* és *Boda* Márton Urak. — Fő-Birák,
Madarafsy László, *Török* Josef, *Flý* Benedek, *Lu-
 bik* Antal Urak. — V. Birák, *Szontag* Adám, *Ku-
 binyi* Gáspár, *Tsaky* István, *Darvas* Gábor, *Mum-
 hárd* Márton. — Az Ország-gyűlésére rendeltettet-
 tek, *Pletrikh* László és *Mariafsy* István Urak. —

Minekutánna a' Nemes *Maros*-székkal edgyesít-
 tetett *Küküllő* Vármegye egymástól ujfolag el-sza-
 kasztatott, 's a' közelebb el-múlt hónapnak Aprilis-
 nek 22-dikén az elébbeni Széknek helyre való állit-
 tása végett azon Nemes Széknek gyűlése tartatta-
 tott

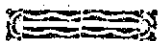

tott volna, a' Felséges Királlyi Guberniumtól azon Gyülekezetnek Praefelsévé küldettetvén Mélt. Gróf Kemény Farkas Ur ő Excellentiája, minek-előtte a' Nemesség a' Tiszt választásra lépett volna e' következendő Beszédet tartotta ő Excellentiája.

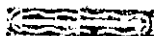
Tekintetes Nemes Szék!

Ezen a' N. Vármegyéktől mind törvényeire bizonyos tekintetben, mind pedig gyökeres szokásaira nézve megkülömböztetett díszes nevezettel, hogy annak régi valósága 's értelme szerint élhetek valaha, annyival nagyobb vigasztalásomra vagyok, mennyivel bizonyosabb, hogy ez előtt szinte ő elzúzóval annak meg-homályosítására, vagy, mit mondjak? eltemetésére nem kitsin érzékenységgel a' felsőbbek rendelése által, kételen eszközzel felvételén, azon terhes parantsolatban elkövetett erőszakos fáradozástom mind titkon, mind nyilván bántam, és síndtettem; örülök tehát, hogy az édes Hazánkot veszedelmezettő szélvésznek tsendesedésével néhai Felséges Uruknak Boldog Afzöny Havának 28-dik napján költ, 's már mindenekkel közé tételet ditsőséges vallás tétele, a' tántorított ujittások el-törlésével mind meg-vont Neveiket megadta, 's meg-elevenítette, mind pedig a' kormányt az 1780-ban gyakorlott lábra állítani igazságosan parantsolta. Mely szerint valamint hogy akkori kedvetlen munkánkot valójában Tornak állítottam, úgy itten máj napon lett meg-jelenésemnek tzeljät olly örvendetes Keresztelőnek tartom, 's vallom, mellyben a' nével együtt a' Nemes Széknek öröksége 's hatalma is meg-került; 's ohajtom lelkesítse örökös birtokában állandóul a' mennyei irgalom minden tökéletes jóra, kivált máj napon, mellyen régi törvényeinek 's szép szokásainak meg-elevenítésével arra kell törekednie, hogy magának olly Tiszt-vifelő Elöljárókat válasszon szabad akaratya szerint, kiknek bölts, igaz, és tsendes vezérlése alatt tzelozott boldogságát elérhesse. Nem kitsin dolog ez T. Nemes Szék, 's nem olly könnyü,

nyü, a' mint arról gyakori tapasztalásom szerint sokan vélekednek: Lélekben járó állapot ez, melyet ha különös emberi tekintetből, vagy szeretettől, vagy gyűlölséges haragtól megvakítatva megvetünk, az egész emberi társaságon, 's az egész Nemes Szék lakosain kegyetlenkedünk, 's hibás eszközei vagyunk tsalhatatlan Izerentsétlenségünknek. Jó szivre, egyenes indulatra, fzelid természetre, elméleti értékre, és külső tekintetre kell függesztelnünk elménket, hogy a' választásban meg ne tsaljuk magunkat, 's olyanokra essék választásunk, kik tudnak, mernek, és akarnak; tudgyanak kormányozni, de fzelidül, 's hatalmakot szeretettel mérfékellyék; Elöljárói szükséges Rangokat türehtelen göggel ne vesztegefsék; Társalkodások minde-
nekkel légyen illendő, sem alaton, sem fenn héázó; tudgyák a' Haza javát a' Királyhoz való hűséggel ugy egybe kaptsolni, hogy egyiket a' másiktól meg nem különböztetve, mind két részben héjánosoknak ne találtathassanak; könyörüllyenek a' szegényeken, légyenek elnyomattatásokba pártfogásokra készek, 's ne tekintsek soha a' személyt, melynek dolga vagy baja eligazítására megkerestnek, hanem vizsgálják meg az ügyet, annak mivoltához képest, tegyék az igazság linormértékével meg-edgyező itilleteket minden tétovázás, félelem, és kedvezés nélkül; bátorkodgyanak ki kelni az igazság mellett; halgatással ne nyögjék-el a' serényhamisságot; ne palállollyák a' rosszat, 's a' jót jutalom nélkül ne hadgyák; ne légyenek sem a' közjóra tzelozó, 's azt közelittő eszközöknek, és módoknak illő fel-fedezésében némák, sem azoknak, kikeresésében restesek; ne tántorittassanak meg különös haszontól az egyenes útnak követésében; se pedig a' közönséges jóra elintézett tökéletes ügyeket meg ne höjköltesse vagy atyafiság, vagy barátság; akarattyok szüntelen a' közboldogságra törekedgyék, mellynek kiki külön külön részese, ne lankaszsa azt se a' szükséges munkától való unalom, se a' dolognak önként való folyamatott

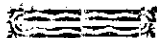

engedő tunya puhaság. Ime T. Ns. Szék! röviden le-ábrázoltam, milyen ember kívántalsék a' gátra, ki ne csak oktatni, hanem jó példájával az alatta valóit a' követésre-is édesgetni tudgya: vizsgáljuk-meg szorofsan, ki érdemelye ezen tulajdonságaira nézve hozzá hajló indulatunkat, 's proba kövé tévén el-intézett szándékunkat vigyázzunk, ne hogy ez vagy amaz különös, 's nem köz-végből magunknak hízkelkedő képzelődésektől elragadtatva olly lépélt tegyünk, mellynek vízfza vonása nehéz. Ugyan-is itten nem vagyunk a' magunk-é, hanem a' Köz-társaság-é. Ennek épületes, 's állandó szeglet követ velsük-meg ma, és ugy fogjuk bizonyoson tapasztalni, hogy a' közönségnek igazán használva, magunknak külön külön jól szolgáltunk. 's a' t.

A' Nemes Magyar Nemzetnek Rágalmazóihoz.

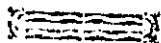
Ez a' leg-nemelebbi *Nemzet* 10 esztendőig íratta árvaságát: annyi idők alatt véres gönyv-hüllatások hömpölyögtek minden napokon az igaz hazafiaknak el-epedett szemekből. Nem eshetik-é hát már ma sokkal keservelebben, midőn boldogságának a' lig sügárlani kezdett fényét, az irigyeknek ezer 's meg ezer rágalmazása, minden ki-gondolható módokon homályosítani kívánnya? Üstökös hazugságok koholtatnak, vagy leg-alább némely különös izemélyeknek gyengeségek híresíttetik-el, és az által az egész Nemzet bélyegecsíttetik, vagy talám az a' félek által még a' Fejedelem-is a' Nemzet ellen ingereltetik: holott a' Nemzet, Fejedelmének nagy lelkében bizván, a' félekről még nem-is állmadozik 's nintsen-is semmi oka réá. — Nem sajnálnak ebben a' rélzben a' Magyar Ujjság leveleknek íróját semmit inkább, minthogy az ő irásait, csak Magyar Hazafiak olvassák, 's ez szerint némely idegen nyelven Iróknak szemtelenségeiket meg-nem találhattyák: mert el-hihetik azt, hogy külföldben az ő idegen lelkeik-is molatlan nem maradnának.

Igen

Igen jól vagyon, hogy éppen Hazánknak Anya városában *Budán* vagyon egy olyan jó lelkű *Német Ujjság-író*, a' kit, a' Magyar Nemzethez való szeretet olykor olykor réá vészén, szentelen Iróknak szentelenségeikért való érdemes meg-dorgálására. Hozzá való háladatofságnak okáért, és azért hogy láthassa minden, melly nagy szamar fülü hazugságoknak koholására-is réá mégyen az irigység: ide télszük szóról szóra az említett Ujjság írónak, egy ezen hónapnak 12-dikén költ meg-jegyzését — így következik. „

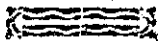
„ Bátorságot vettének magoknak némely kül-földi Levelek bizonyos időtől fogva, Magyar-ország iránt némelly motskokra fokadni; midőn ő rólla, vagy egészen hazug költeményeket beszéllettenek, vagy leg-alább némely magános embereknek tselekedeteket úgy hirdették-ki, mint az egész Nemzetét, és igen tsűf szinekkal festették-le. Nem itéllyük méltónak lenni, hogy az eiféléknek meg-tzáfolására le bocsátkozzunk: mert ezeket úgy is minden láttya ellenkezőképpen lenni. Az olyan hír pedig, a' mellyet egy úgy nevezett *Grétzi Paraszit Ujjság* tett közönségeslé a' 34-dik szám alatt, ilyen-képpen „ *Debretzenből írják a' Privát Levelek Apr. 21 dikén, hogy ezen népes M. városban 30 ezer darab Pruszszus fegyverek, és ugyan annyi kardok tanáltattanak legyen, mellyeknek egy része ezen napokban Péterváradra érkezett. Nem kevesebbé igaz az-iz, hogy ugyan Magyar-országra 6 Millio Pruszszus pénz küldtetett: és most azon vagynak, hogy ezen pénz azokban a' városokban, mellyekben le-tétett, fel-kerestessék. Debretzenben, vagy pedig annak környékében, már tízen az elsőbek közzül, kik Pruszszus kézro kovátsoltanak, el-fogattanak: különösen pedig ezen summa nem kész pénzü, hanem Bankó-tzedulákban és Vexel-levelekben fogott volna járni* „ — Az ilyen hír, így szöll tovább a' *Budai Ujjság-író*, nem tsak meg-tzáfoltatást, hanem gyűlölséggel való meg-vettetést érdemel. A' millyen kevelsé foghattya-meg azt az ember, hogy 30-ezer fogy.

fegyver Pruszfiából *Debrezenbe* hozattathassék éltre vehetetlenül: éppen olyan kevésbe lehet által látni azt is, hogy miképpen botsáttathassék, egy ilyen leg-hamissabb hazugságnak műhelyében koholtatott meg-bántó hír Ujjság-levéiben, mely meg vizsgáltság alá vagyon vettelve, világ eleibe, és a melly után ezen hírt más közönséges Levelek is, mint p. o. *Minden Europai* ujjságoknak summája, a *Bétsi Mindonnap* levél's a' t. közönségesen ki irtanak.

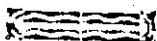
A' Tsch és Morva-orzági, ugy a' Galliziai Sergeinkről egyebet az elébb és hátrább való mozdulásoknál nem hallunk. — A' Német-orzági Fejedelmek leg nagyobb nyughatatlanság alá vagynak rekesztetve. Nemmellyik a' Pruszfiával szeretné tartani; de még máig is el nem felejtődött a' nép között a' 7 esztendő háboruban szolgált *Pandurok* nak pardont adni nem tudó kegyetlen bajjaisza. Mások ismét az Auszriai Udvar mellé adnák jó szível magokat, de rettegnek az ezer fejű Pruszfius Politikától. Leg szerentésebbnek tartja magát az, a' melviknek jökevése olyan, hogy könnyen maradhathat edgyik részre sem hajlónak, vagy *Neutrálitá* nak. A' *Saxoniai* Választó Fejedelemtől azt mondják, hogy készül hazul, még pedig ha csak a' tsupa becézédnek hiinni lehet Tsch-ország-felé, és annyira mondatik *Neutrálitá* nak lenni, hogy azt fogná egyenesen a' Pruszfius és Auszriai Udvarok közül ellenségének ismérni, a' mellyik előbbzör a' *Saxoniai* földre lépnék. — Prágából írják, hogy a' *Pruszfius* és a' *Mi* Udvarunk között, olly egyezés volna munkában, melly szerint ha csak ugyan ki tanálná magát ütni a' hadakozás, minden kereskedésre és gazdaságra tartozó helyek, Fabrikák, Fészerítők, Fészer, Nyomtató műhelyek, sőt minden városok és faluk is, mellyekben Kereskedők laknak, a' pusztítás 'fatztoltatás's több a' féle ellenséges nyomorgattatástól meg-kiméltefsenek. Ez így a' leg-keresztényebb hadakozás fogna lenni: de nagy reménységiük vagyon, hogy semmi sem lésson belőlle egyéb, hanem egy közönséges békelség.

Költ *Hétshan* 21-dik *Májusban* 1790.

Pünköszi Ujjságok.

Austria. — Még minden napokon érkeznek az új hírek ezen fő Hertzegségből, melly nagy tisztelettel és szeretettel fogadtatott legyen ennek minden helységeiben, az egész Királyi Familia. Az Auszriai Lombárdiának fő Kormányzója fő Hertzeg Ferdinánd és az Hertzeg Aszszony, *Mántudig* mentenek előre, az hol a' folyó hónapnak 4-dikén az ifju Hertzegeket, 7-dikén pedig a' Királynét is az ifju Hertzeg Aszszonyokkal edgyütt bé fogadván, és Királyi módon látván, más nap útnak bocsátották. *Ferentz* fő Hertzeg a' *Muhr* vize mellett lévő *Brukk* Városlában tisztelte F. Királyné Annyát és H. Véreit, és attól fogva kísérte *Laxenburgon* keresztül, *Bétsig*. — Ő Felsége, az ifju fő Hertzegek mellé, 3 új Kamarás Urakat, azok között pedig Gr. *Eszterházi* Imre ő Nagyságának az eszméretes Húszár Regiment Tulajdonosának 's *Veszprém* Vármegye fő Ispányának Fiját, Gr. *Eszterházi* Josef Urat, 3000 for. fizetéssel rendelte; kinek valamint lakása az Udvarban, ugy asztala is a' nagyobb Hertzegekkel együtt, ő Felségénél vagon. *Bukarestből* ezeket írják. — Hertzeg *Koburg* az itt fekvő hadi néppel, Májusnak 8-dikán szállott ki a' mezőre a' *Alavrojényi* szép nyári épülete mellé; az hol Felséges II. dik *Leopoldhoz* tartozó homágiu-mokat lá tették. Ugyan ezen hónapnak 20-dikán pedig *Orsova* egyezés által lett meg vételért is a' Hertzeg *Koburg* pompás palotájában Sz. Mife tartatott sűrű ágyu és apróbb puska lövöldözések között. Ezen Várnak környékén vigyázó vitézeink, már *Viddin* felé elnyomultanak: *Brajla*-is körül vétetett, és ott vagon ama híres Orosz Vezér Gr. *Suvarov*-is. — A' melly sereg *Koburg* alatt *Gyursov* alá nyomult; annak egyik szárnyát F. M. I. Bárá *Splényi* Gábor; a' máliakat pedig Gen. *Karajev* vezeti fogják Kormányozói.

Midőn Marsra készülének N. *Barkó* vitézei, azon N. seregnek Tábora Káplánnya T. *Török* Kristof Ur, hathatós sziveket gyúllasztó beszédet mondott, 's meg-mutatta nékik: hogy az Isten ditsősége, a' Felséges Királyunkhoz való kötelesség, az édes Házához való szeretet, és tulajdon örökös nevek kívánniak, hogy valamint eddig, úgy ez után-is vitézi módon hartzollyanak.

Két jeles ujítás történt most nem régiben N. *Barkó* Regementtyében: 1-ső. A' Tiszt Urak, kik ez előtt kalapot hordoztak, most a' N. Regement Uniformissa-szerint zöld tsákót, fekete tollal; parádében pedig kótsag tollal fognak viselni: mind azért hogy az ellenségtől olly könnyen mind ez előtt meg-ne ismértefsenek, mind azért hogy a' Húszárokat nem kalap, hanem Tsákó illeti. 2-dik: Mivel a' köz-katonák, a' karabinnak, sem útközben sem máskor hasznát nem vehették, sőt nagy alkalmatlanságokra volt nékik, azért ezen hasznátalan teréhtől meg-menekedtek, és csak az egy pár pifoly marad-meg nállók, mellyeket munkákon vagy vigyázaton bal oldalokon fogják hordozni máskor pedig a' szokott helyen tartani. Mind a' két ujittását köszönheti a' N. Reg. elsőben *Herzog Koburnak*, a' ki-is különös szeretettel viseltetik a' Magyarokhoz, a' minthogy a' nyelvet-is alkalmazni érti, és beszéli. 2-szor köszönheti, a' mostani vj. Regement Komendánsának *Obeller Quietovszkinak*.

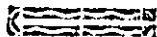
Ugy láttzik mintha a' Porta nem akarná magát csak a' Pruszszus óltalomra bizni: minden felől jönnek a' hírek, hogy egészsz erővel nyomul

Jusuf Basa a' Nagy Vezér a' szélek-felé; leg-nagyobb erejét pedig a' *Timok* vize körül táborozó sereginkre fordította, az hová szemeltyesen 60-ezeret vezérel. — A' Bétsi Közönség már 14 napja, hogy valamelly véres ütközetről beszéll, melly a' *H. Koburg*, *Potemkin*, és a' Nagy Vezér népe között esett volna. Mi ez iránt nagyon kételkedünk.

Frantzia-ország. — A' Frantziáknak fényleni kezdett napjok, ismét homájosodik, mellynek fundamentmát a' Papi Rendnek meg-bulygatása vetette meg. — Az *Anglus* és *Spanyol* Udvarok között a' leg-keményebb tűz vagon gyúladó félben. Tudjuk hogy nem régiben, az *Északi Amerikai* tengeren a' *Kaliforniai* partokhoz nem melzse, egy alkalmatossággal 2 hajókat, másfzor ismét annyit a' Spanyolok, bizonyos Anglus Kereskedőktől el-vetettek. Ezen hajókat ugyan, a' *Mexikoi* Vilze Kormányzó annakutánna el-botsátotta; de tsak ugyan ugy öszve szövődött és fonódott az ólta ezen dolog (mellyet a' jövő Kurir fog bővebben elé-beszélleni) hogy ezen 2 tengeri Hatalmanságok között tsuda ha rövid idő alatt igen kemény tengeri tsata nem fogja ki-ütöni magát.

Hazánkot illető dolgok:

A' *K. Hellytartó Tanácsnak* Májusnak 7-dikén költ Rendelése szerint, a' *Pesti* Univerlitásnál, el-kellett ezen hónapnak végével az esztendei tanulásnak, a' szokott meg vizsgáltafokkal edgyütt, végezödni. Ugyan ezen Rendelés szerint, a' jövő esztendőben Novembernek elején fog a' tanulás ezen Univerlitásnál el-kezdödni, az hol ezentul az Seb-orvoslást tanító Professzorok a' magok tanitafokat, rész-szerint Deák, rész-szerint pedig Magyar nyelven fogják tenni.

K Ö N N Y V - Ö Z Ö N

az az :

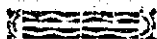
Ama' Virtussáival maga Nevének Tzedrus oszlopat
 érdemlett Felsőges Királynak, Málodik *Josef*
 nek meg-síratása. — — *Alisköltz* 19-dik Már-
 tzius. — — — *Nagy Ferentz.*

Sirj Magyarom! Véred' fedező Fejedelmi Vezéred'
 Élete meg-rövidült; föld vala teste, ki-dült.
Josefdért, vízben le-merült szemed' árja, fok ízben
 Habbal omoljon elé szád' üres árka felé.
 Jajra ki nyisd szádat, keseregd zokogással Atyádat,
 Vízbe legyék ajakad, hajtsd szomorura nyakad.
 Fusson öröm töled, 's az egész Europa felőled
 El-hiszi, sírsz igazán 's gyász ván ez árva Hazán.
 Nintsen Atyád édes Magyarom! bizonyára negédes
 Gög a' Halálba vagyom: mért lövi nyíllal agyom.
 Melly idején meg-hólt, de hamar bé-fedezte po-
 ros hólt!

Gyors szekérébe futott napja fetétre jutott.
 Virtusait tarták szem előtt az Egek, 's nem akarták
 Hogy mi velünk azokat Lelke közölje lokat.
 Terhek' alá szállott Feje, Válla helyébe' meg állott:
 Már bajait le-tevék rólla, kezekre vevék.
 Fáradozásának kebelekkbe' jutalmat adának,
 Sár Koronája helyén más van az égbe fején. —
 Sirj Haza! nints terhet viselőd, magadat le-teperhet;
 Meg-kevesült az erő, nem vagy emelni merő.
Josef, erős Atlást követett, sohá hatra hanyatlást
 Nem tuda látni, ha szált rá baj, alatta meg-ált
 Élete folytában ezt hánytá vetette magában;
 Mint fokasittsa javúnk; valja-meg a' mi szavunk.
 Ugy szereté népét, valamint tsak ugyan maga képét,
 Kézs vala sírni jaján Szive segite baján.
 Mennyi szegénységgel teve jól, bizonyitom az Egget;
 Szóljatok oh kegyelem' részeli rendre velem!
 Míg üle Székében, ki nyitott Fejedelmi fülében
 Oh! de, fok el-hagyatott árva nyögése hatott!

Arva

Arva tehát búsúlly, lehet életeden szomorú Súlly,
Nints az Atyád veled, el-zárta halotti fedel.

Ő maga vólt néked bajaidba' szabad menedéked,
Bús ügyeden könyörült, szive javadnak örült,
Őt keseregd Vallás, Szeretet, Tudománybéli - Hallás,
Oskola, Türedelem firjatok edgybe velem!

Búra le-hajtsátok fejetek; mivel a' ki reátok
Gondot tarta nagyon, meg hafa, vége vagyon.
Ugy szeretett végig titeket, hogy ugyan tsak az égig
Szívvel emelni akart, két Sasi szárnya takart:

Tsak gyarapítástok vala tzélja 's a' helyre hozástok:
Ertetek izzadozott, mig igaz útra hozott.
Látta - is azt mind ég, mind föld, mire tzéloza
mindég;

Mint mi javunk' nevelő bölts Atya, ment-is elő.
Tzedrus örök Táblát neve érdemel (a' ki tovább lát
Mint maga, és ehez ért valja-ki jól) tsak ezért:

Négy különös Vallást kötözött Szeretetre, javallást
Igy teve: mind elegyes légyen az, a' mi kegyes.
Türedelem! szítsad-ki tüzed' közepét bizonyítsad;
A' Szeretet' mutatott lángja, de meszse hatott.

Mennyi kemény Szívet meg-emészte; sok emberi
mívet

Tett hamuvá szaporán, szélnek ereszte korán!

A' Szeretetlenység, az a' hajdani rút Idegenség,
El-vesze *Joséf* alatt, szám-ki-vetésbe szaladt.

Ember az Emberrel a' Hitért ki-kötött vala perrel;

Ebbe se törjük agyunk, tsendes akolba vagyunk!

Boldog időt látunk, mivel a' ki kegyes, mi ba-
rátunk!

Emberi kéz nem öl-el, kergete; már meg-ölel!

Mind ezeket véghez vivé maga *Joséf*, az éghez

Lelke nagyon ragadott, 's az segedelmet adott.

Mint maga válaszított Hivének ajánla malasztot,

Es néki dolga felől nyújta tanátsot elől.

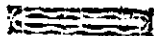
Támogatá Tessét, nem akarta siralmas el-estét,

Hogy mi velünk bajokat türne, ki-álna sokat.

Edgy tsupa sár Hajlék, soha jobbra se' balra se'
hajlék,

Vólt e' Hazába szemes, Lelke felette nemes.

Már

Már oda van, meg-hólt; noha bölts Fejedelmi Király vólt,

Élete' meg-szomorúlt napja, fetétbe borúlt.
 Ót soha nem látjuk! ha tehát örök útra bocsátjuk;
 Hagyjuk el öszfönözött bús szemek' árja között.
 Drága nevét írjuk szívünkre, szemünk' ha ki-sírjuk;
 Hajla Kegyelme felénk; vessük örökre belénk.
 Tsókol azért szájunk, mi Izerelmes elébbi Királyunk,
 Érted özönbe leziünk, gyáfszt mi magunkra ve-
 szünk

Teszed ugyan töllünk nyugalomra tevődik előllünk;
 Virtusaid sora, kész nagy Neved' öszlopa lész
 Irva belénk lészel, soha hired ugyan nem enyész-el
 Hóltig-is emlegetünk, semmibe rád se vetünk.
 Légyen igen lágyon feküvésed azon poros ágyon
 Mellyre Halál feketett, hogy' kebelébe vetett.
 Jofef Atyánk már menj! — de helyetted ugyan kit
 ad a' Menny

Ez szaporitja jajunk', már ki segíti bajunk?
 Az LEOPOLDa lézzen, kit az Eg maga Székibe
 tészzen

Mint Fejedelmi Vezért; gyáfszos ügyünkhöz Ez ért
 Lészzen Ez Oltalmunk, nagy örömsre tseréli síral-
 munk,

Lézen Atyánk 's egyobunk, Ó köti-bé mi sebünk.
 Mond Magyar ezt: légyen nyugodalma ha Székibe
 mégyen!

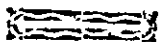
Aldja-meg így szavad Ót: élyen igen sok időt!!!

A Patakfalvi Ördögnek Historiája.

Sz. Udvarhely 12-dik Máj. — Mártziusnak 9-
 dik nadján ki-hirelődvén, hogy az irt faluban egy
 köz-rendü szabad Székely házában Ördögök kvap
 rélyoznak, ennek látására az köz nép szakadatlan
 jelent, és láttatott hogy követs, ló-gané), éget tsont,
 a' nélkül hogy ki által, szüntelen hányatik azon
 házban; a' házbéli Gazdaszszony belzélli szomor-
 an: hogy az ő házában egy gonosz Oláh, valami
 kis pénz el-vetéfsével két ördögöt hagyott, mel-
 lyek

lyek kitsin még ártatlanság állapotjában Léánykájától ottan ottan látatnak, az edgyik szederjes Nemet kaputban, a' másik Török ruhában, mind a' kettő ki-sodrott bajuszszal, farkantjus tsizmában, lábok szárai olyanak vólnának mind a' lúdnak, láb fejei mint a' lónak kerekék; a' kis Leányka-is ezent vallya, sött ábrázattyának 's egész testének különös állásban való helylyhetésével bizonyítani láttatik. A' nép meg-rémül, könyörögnek, a' Sz. erejkék oda hozatnak, de arra sem tekintvén az ördögök, a' vivőnek szemeit fővénnnyel eltöltik, és kövekkel meg-hajgálják. Igy folyván a' dolog 5 napokig, annak hiteles vólta annyira gyarapodott, hogy már azon Hellységben akkor jelen lévő Nemes Uraságok sem kételkedvén semmit-is benne, gondolkodni kezdettek miként lehetne azon ördögököt onnan el-idézni. E' szerint a' Vármegye T. Officiolátusának bé-jelentetik, 's azon történet fok erősségekkel bizonyitattik. Sőt a' Vármegyebéliektől, ottan gyakran történni szokott külömbb külömbb ilyen szinü példákkal világositattik, kik közül egy bizonyos *Be — G — Ur* nyilván tagadta hogy ördögök vólnának, hanem mostanság meghalálozott valamelly nagy Lelkek, kik sohuvá bé nem botsátatván, kéntelenek ezen látható Világban imitt amott széllyel keringeni.

Igy lévén a' dolog, az Officiolátus jónak látta a' fontolatlan bal vélekedések további akadállyá-ra nézve valóságos ki-keresztetését; e' végre a' z-dik V. Ispány Ur, és több tagjai az Officiolátusnak a' két Ref. Professor Urak, a' két Oskolabéli Ifjuság a' Város nagy része, Szolga Birák, Vármegye Kapitánya katonáival együtt, ki mentek az említett faluba, és az nap után következő éjtszaka, az ördögségnek valóságos mivólta ki-tanáltatódott, és az ördög (melly a' Ház Gazdalszönyából állott, árestáltatott. — Kérdésre vonatván, maga-is meg-vallotta, hogy a' kö és egyéb hányállokat maga és gyermekei tették, melly által az ördög hirt azért inditották, hogy Férje öreg Attyát jó lakó

kó házából el-ijeszszék, és az ház egészben nekik maradjon. — Ezért 24 órai árellum után tettett az N. Officiolátusnak ezen Patakfalvi ördögöt, a nyughatatlanúl váró közönség látására ki-botsáttani, kinek fejére egy igen ujjmódi hosszú Kakas tollakkal ki-rakott ördög forma sapka, vagy is *hanfswurst* forma süveg tétetett, és így a Város utzáin meg hordoztatván kéntelenített mindenütt maga ki-kiáltani, hogy ő a Patakfalvi Ördög.

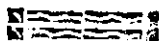
Kassa 2-dik Máj. — Minekutánna az 28-dik Januáriusban költ Felséges parantsolatnak ereje mellett, ezen Városnak Magistrátusa, és a községbéliek, magokat az elébbeni lábra helyre állítottaknak lenni értették, úgy gondolkodtak, hogy a régi, akár jó akár rossz, mind jóvá lész és talpra áll, és ezért is, többnyire az olyanok kik eredeteket és Familiájokat meg-nevezni is szégyenlenék, az eddig csak szinből és kéntelenségből mutatott Vallásbéli türelmet ki-irtván, azon munkálkodtak, hogy hová hamarébb Szék ujjitás tartatván, minden Protestánsokat, a Hivatalokból ki-velsenek és ki-rekeszszenek.

De mivel szerentséllenségekre, a Felséges Kir. Helytartó Tanátsnak bölts előre való látásából, Méltóságos Báró *Vetscy* Miklos Camerális Adminisztrátor Ur az meg-esendő Szék-ujjitásnak végbenvitelére Commissáriusúl rendeltetett, a mit akartak el-nem érhatték, noha minden módot el-követtek. Mer elő szedvén holni régi, és a Protestánsok ellen költ parantsolatokat, azokat az említett Commissárius eleiben terjesztettek, oly vakmerő jelen-

téssel, hogy ők magokat azoknak értelméhez akarnak alkalmaztatni, és femmi-féle Hivatalt Protestánsnak viselni nem engednének; de itt-is nevezett Commissárius Ur, a' ki azon kívül, hogy kérésekkel ellenkező parántsolatot vett, egy igaz Lelkü, az embert nem Vallásáért, vagy személlyéért, hanem érdeméért szerető igaz Magyar vér, fel-tett kívánságoknak leg-kisebben-is helyet nem adott, 's azon kívül sokan a' Katholikus Polgárok közzül is szándékoknak ellent mondottanak.

Látván azért amazok, hogy szándékok nem teljesedik, a' Szék ujjíttást, melyet ez előtt nyakra före sürgettek, a' jövő Ujj-elztendő napjára elhalasztották. Oh szerentsétlen *Egész!* mellynek illy ki-vető részei-is vagynak. Bezzeg hijjába hallották-ezek amaz nagy méltóságú Báró Ortzy László Ur ó Excellentiájának ezen Ns. Abaúj vármegye Fő-Ispányának az egyélségre intő és serkengető drága szavait, kinek Kormányá alatt tartatott említett Vármegye Építő-székin 23 Katholikus és 18 Protestánfok lettenek Tisztekké. Melly ekképpen történt dolgot bizodalmas jó Uramnak a' végre kívántam tudtára adni, hogy ki-botsátandó Levelében az illy motskos mosdókat hasonló Keszkenővel megtörölgetni, 's az által a' közönséges egyélséget, mint az Ország boldogságának egy leg-szükségesebb fundamentomát meg-erősíteni ne terheltesen.

M. Várfárhelty 18-dik Máj. — Igen szép válofsz adatott itt nem meszsze ki, egy Száfsz faluban? nevét bizonyos okokra nézve most el-halगतom. Az egész dolog így folyt; a' fennebb említett faluban

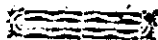

ban bözönséges edgyezésből egy Mészáros fogad-
nak a' falu számára, a' ki minden héten egy Mar-
hát vágjon: a' Mészáros kötelességit folytatta, de
kevés Szász vévén a' szokás-szerint a' húft, el-nem
adhatta az egészsz marhát egy héten, hanem más
hétre-is meg-tartotta, de az idő melegedni kezdvén,
a' hús bűdösödni kezdett; tehát issál a' falú El-
sőinek, hogy ereszték-el, mivel ő ezután kárba ma-
rad, a' húft szagja miatt el-nem adhatván. A' fa-
lu Elze ilyen vá'oszt ad: Meg-engedtetik a' Sup-
plicánsnak az idő melegülése miatt, hogy ezután
csak fél marhát vágjon egy héten: ez-is szép reso-
lutzio völt: — — Tegnap egy Koronkai Czigány
felesége innen haza-felé menvén, egy Sertés a' Vá-
rosi tsordából el-akart véle szökni *Koronkába*, de
a' Páztor /észre vévén, hogy a' Sertés de'sertélni
akar, nem hagyta, hanem el fogta, és a' Czigán-
nét-is bé-kísérte a' Magistrátushoz: a' hol midőn
kérdőre vonatott volna, hogy miért akarta a' Ser-
tést el-lopni, azt felelte: ő, tudja az Isten, soha se
lopott, 's akkor-is csak ugy kísérte a' Sertés ötet,
pedig eleget űzte vissza. De a' dolog ki-került,
hogy a' Czigánné mind kenyeret hállatott, a' mely-
nek a' nyomán ugy ment osztán a' Sertés utánna.
Már gondolom, hogy meg-fogják néki parantsolni,
hogy mátszor ha észre veszi, hogy vele akar szök-
ni a' Sertés, adjon hirt, hogy meg-ne engedjék
néki el-szökni.

A' Tokai ijesztőről. — Egy bizonyos Szöllő-
Gazda lokatjveteményezett az ő Szöllei allyába, a'
hol hogy a' madarak kárt ne tegyenek, fel-akasztott
min

minden-féle Afzszonyi rongyokkal meg-rakott reves tőkét ijesztőnek, eztet meg-látván a' másik, el-hirelte a' Városban, hogy egy Világ szép Afzszonyia nevezetű, *Koplató* nevű Kortszámban Csaplárosné, a' ki más Legénnyel ennek-előtte egy hónappal el-szökött volt, magát fel-akasztotta, azért, hogy az Ura nem akarta többé magához fogadni, ennek az akasztó-fán függése végett sokan csak hamar sokan ki-szaladának, kik midőn az fel-akasztott tőkénél egyebet nem találtak, szégyenletekbe vizsza jövé, bizonyosnak állították a' dolgot, erre való nézve, minthogy nagyon sajnálták ezen híres Afzszonyt, még többen kotsikkal-is kimenének szemlélésére; de fel-sültek — úgy, hogy még az apró gyermekek-is csoportosan öszve-gyűlvén sippal, dobbal tsúfollják az ilyen ujjság o-hajtó nézőket. — Ezen történetet egész Hegy allya el-hiszi.

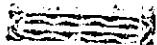
Szigetről, Máramaros Vármegyéből 13-dik Máj.
— Méltóságos Hallerkői *Haller* Josef Ur ó Excel-lentziája, ezen hón. 5-dikén érkezett hozzánk szeren-tésesen; igen szép számú sok lovalságtól kifizetve. Hatodikán ültettetett Fő-Ispányi Székében, *M. Pogány* Lajos Ur, *N. Bereg* Vármegyei Adminisztrátor által, ki-mondhatatlan nagy öröm, és vig kiáltások között. Hetedikén *Nemes Szathmár, Bereg és Ugo-tsa* Vármegyék, érdemes ki-rendeltyeinek jelen lé-tekben, következőképpen csett-meg az ujj Tisz-teknek választása. — Ordinárius Vice Ispány lett *Pogány* Farkas Ref. Substitutus V. Ispány, *Szaplon-tzai* Josef Kath. — Ord. Notárius, *Móritz* Ilván Ref. — Első V. Notárius, *Pogány* Péter Ref. Má-

sodik V. Notárius, *Biró Joákim* Kath. — Generális Perceptor, *Hatsfaludi Pál* Kath. V. Perceptor, *Darvay Gedeon* Ref. — Pártikuláris Perceptorok: *Drágus János* Kath. *Igyártó Mihály* Ref. *Moritz Imre* Ref. Exactor rationum, *Pogány József* Kath. — Fő Szolga-Birák: *Szaplontzay László*, Görög Vallásu. *Rednik István* Kath. *Réti Mihály* Reform. *Pogány Gáspár* Ref. *Kiss János* Görög vallásu. — V. Szolga-Birák: *Dunka Farkas* Görög vall. *Jódi László* Görög vall. *Budai Imre* Kath. *Csonka János* Görög vall. *Horváth László* Ref. *Markotsányi Ferentz* Ref. *Darvay Gábor* Ref. — Ord. Fiskális, *Vasadi György* Reform. V. Fiskális, *Mánn István* Görög vall. — Esküttek: *Szaplontzay István* Görög vall. *Gyenge József* Kath. *Petrovay Jónás* Görög vall. *Kudrits Mihály* Görög vall. *Vajda Gábor*, Görög vall. *Barna Antal* Kath. *Majos László* Ref. *Pojovits Miklós* Görög vall. *Sztán Mihály* Görög vall. *Markotsányi Imre* Ref. *Liptsey Ferentz* Görög vall. *Raksányi Sámuel* Reform. *Markotsányi László* Ref. — Registrátor: *Vankay Mihály* Kath. — Commissárius: *Várdi Adám* Ref. — Tizedikben dél-után méltóztatott a' Kegyelmes Fő-Ispány Oskoláink látogatására magát meg-alázní; úgy tett minden vidám ortza mutatásából, hogy teljes elégséggel lépte-meg az Ifjuság serénykedése. Tizen egyedikben korán töllünk Béts felé vette útyát. Szokatlan örömet ezen Nemes Megyének az alázta-meg egész a' föld gyomráig, hogy T. és nagy érdemü *Szaplontzay Pál*; Megyénknek volt hajdani V. Ispánya; éppen akkor költözött az örök-ké tartóságra; mikor mások ötet szép méltóságra emelni készek voltak.

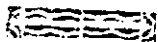
Kalló 14-dik Máj. — Ezen hónapnak 10-dik napján itten ezen T. Nemes Szabolts Vármegyében Fő-Ispány *Sztáray* Mihály ő Nagysága Præsidiuma alatt Epitő-szék, vagy-is Restauratio tartatván, megjegyzésre méltó; hogy a' régi Magisztrátusok közül egy V. Szolga-Birótska sem maradott meg a' maga helyén; az ujjonnan fel-állított Magisztrátusok nevei tehát e' képpen következnek; ugymint: — Első V. Ispány *Szatmáry Király* Josef Ur Református, a' ki Ungvár Vármegyében-is el-választott első V. Ispánnak, Második V. Ispány *Vajai Ibranyi Farkas* Ur Catholicus, a' ki ugyan a' Státufoknak nagyobb részi votumával elsőnek választott; de Ifjuságát tekintvén önként által engedte az elsőséget; noha azon-is két óráig tartott lármája a' Státufoknak alig tudott le-tsendesíttetni; határoz-is fel-kiáltott, hogy ő az elsőséget által engedti, 's annyiszor *Szatmáry* Urra való kéz mutatással-is jelentette azt, de hatzontalan vólt mind addig, mig maga személyesen a' nép közzé nem ment, és nem tsendesítette, 's magát ki nem jelentette, hogy ő az elsőséget amaz előtt fel-nem vélti ifjabb lévén; ezen fiatal, de betsülhetetlen tudományu, szorgalmatosságú, 's hazájához hasonlíthatatlan buzgosággal viseltető Urnak tulajdoníthat ezen Vidék, és környék legtöbbit, szabadsága ennyi időre-is vissza térítésében. Ez munkálódott fáradozott, nem tsak ezen Nemes Vármegye részről a' szabadság vissza térítése iránt a' Repræsentátiók körül, de az itt körül belől való Vármegyébélieket

ket-is fáradhatatlan szorgalmatossággal ösztönözte; az egygyet értésre, segitette a' nagy Lelkiúségekben, és a' Hazafiúságot azokban-is, a' kikben már hamva-is alig taláztatott jó példájával, tselekedetivel beléjek önteni leg-nagyobb köteletségének esméri: — Első vagy - is Fő - Notárius, *Vajai Ibrányi Miklós* Kath. az említett V. Ispányának testvére, s mind ketten Ifju Legények, és nagy Lelkü Hazafiak, hasonló három testvéreikkel együtt. Második Notárius, *Osváth Lajos* Ref. 3-dik *Kallay Lajos* Kath. — Fő - Szolga - Birák: *Lövey Gergely* Ref. *Geneszy Lajos* Ref. *Komjathi Mihály* Kath. *Zoltán István* Ref. — V. Szolga Birák: *Barcsy Dániel* Ref. *Krucsay Károly* Kath. *Kallay János* Kath. *Jármay Abraham* Ref. *Deffy Mihály* Ref. *Jósa Károly* Ref. *Erős Gábor* Kath. *Szűmegr Adám* Ref. — Esküttek: *Somjádi László* Ref. *Ormos Antal* Ref. *Marso Mihály* Kath. *Gulátsi Sámuel* Ref. *Vinkler László* Kath. *Szűcs János* Ref. *Pap János* Ref. *Olasz Antal* Kath. *Ráitz Sigmund* Reform. *Szegedi Mihály* Ref. *Jármay Gedcon* Ref. *Gátsay János* Ref. — Van még ezeken kívül a' Négy Járásban 8 Comissárius, azok is mind Reformátusok; mellyből meg-tettzik, hogy itten az egyenlőségre nem nagy vigyázat volt ez előtt; még mig a' Reformáta Religio tsak tolleráta volt itten ezen Nemes Megyében a' Katholicus Státus mindenköt meg-tartotta a' Magisztrátusi Választásban az egyenlőséget, és arra nagyon-is vigyázott, hogy az felebaráti szeretetet azzal-is meg-bizonyithassa; de ime vizsgálta adta most a' költsönt a' más rész nékie, mert alig hagyott az egész Magisztrátusban, melly 48 Individumból áll 13-mat bé-iktatni; azokban-is nem arra vigyázott itt a' Státus, hogy alkalmas Subjectumé az Candidáns? hanem mitsoda vallású. Igaz ugyan, hogy itten felefebben vannak a' Protestánfok valamivel, de ha sokkal erősebbek volnának-is, még-is az felebaráti szeretetet meg-vetni nem kellene tanulhatuának, és példát vehetőnek; azon Varmegyékből, a' kikben ámbár igen gven-
gék

gék légyenek-is a' Protestánsok, de az egyenlőségre a' Katholikuskok meg-is vigyáznak; ez előtt-is ki télt volna Szaboltsban is Katholikusból az egészsz Magisztrátus, még is hasonféle mindég a' Református Atyafiak közül válaasztatott vigyázattal kellene tehát erre lenni, mert az ilyenekkel nem nagy gyökeret vér a' felebaráti szeretet a' Statufok között.

Pest 20-dik Máj. — Nagy örömmel szemléltük tegnapi napon dél-előtt Nemes Borsod és Abauj Vármegyék Bandériumának, Gróf Csáky Antal ő Nagysága vezérlése alatt való bé-érkezését, mind az két Vármegyének világos kék mentéje fekete-bárány bőr prémnel három sor sinorral, és veres lájblija; a' nadrágja pedig Abauj Vármegyének veres, a' Borsodiaké világos kék által kötött három sor sinorral ki-hányva. El érkezett dél-utáni 5 órakor Nemes Zemplény Vármegye Bandériuma is Rhódey Lajos Ur vezérlése alatt, nem lehetett e-gélz meg-elegedés nélkül ezen sereget szemlélni, mint az leg-probáltabb katonák igen szép renddel és tsendesen jöttek bé Városunkba, és igaz Magyar színü Nemes Uniformisak, ugy mint sárga tsizma, veres nadrág, fekete pulederrel, veres Horváth lájblí (melly éppen Dolmány formájú) 's fekete bárány bőrrel prémezett zöld mentéjek; minnyájunknak szemre magára húzta, és a' mi, minden jól gondolkodó Hazafiaknak leg jobban tettett tsupán tsak egy sor arany sinor, vagyon Uniformisokon, ki-vévén Tiszttyeiket, jól tudván azt, hogy hasznosabb a' Magyaroknak a' kész pénz, mint lujtsátsal tziáfrazott ruha; 's tudván azt-is, hogy a' mostani tziífra ruháknak nem léssen az a' tulajdonságok mint régen az Izraéliták köntöfseknék vala. Ha ezen seregnék a' fekete süveg helvébe kalpagja volna szebet nálaknál alig lehetne képzelní.

Utolsó jegyzések.

F. M. Báró Laudon 14-dikén ezen hónapnak az egész Morva-orzági nagy tábornál igen szép egyzseriben való hadi gyakorlásbéli mozdulást tett. Jó reggel a' meg-nevezett napon az egész tábor a' milyen hosszasan nyúlik, éppen egy időben a' maga helyéről fel-kerekedvén, az Ország-széléhez 2 órányival mozdult közelebb. — Már dél-után minden Regimentek, a' magok ujj ki-rendelt helyeken megvöltanak érkezve, és egyik Regiment-is a' másnak akadályára nem vólt, sem azt keresztül nem vágta. — Ennek látásán a' Pruszszus sergek olyan gyanuságban estek, mintha a' miéinkek *Slefiába* akartanak vólna által nyomólni, melly miatt-már némely külsőbb vigyázó sergeiket vizsgál-is kezdték vólt húzni. Midőn ez történt, a' Pruszszusnak egy 120 főből álló szélső vigyázó serge jött hozzánk *Troppauba* által, még pedig ugy, hogy a' köz-emberek a' magok Tíztyeiket-is magokkal által jönni kényszerítették: kik csak ugyan töllünk *Troppauból* olyan bizonyság levelekkel bortsáttattanak vizsgál, hogy az hozzánk való által jövetelt kéntelenségből tselekedték. — Nevettiséges szökés, mikor a' izükevényeket magok a' Tíztek-is kísérni kéntelenítettnek.

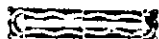
Minthogy a' máii időben, hol egyik Királyi Familiából, hol a' másikkól fordul elő, vagy egyik Hertzegnek vagy Hertzeg Aszfionynak neve: tehát nem gondollyuk, hogy a' jelen való Kúfir mellé zári Toldalékkal, az E. Olvasók előtt valami kevés kedvet nem tanáltunk vólna.

Költ Bétsben 25-dik Májusban 1790.

B E T S.

A Békelességről való kedves hír, ismét kezd, ha tsak látszó szárnyakkal-is körülöttünk repdőtse-
 tselni. — Prágából írják, hogy ezen hónapnak 14-dikén estve 6 órakor, egy N. Magyar K. Test-
 őrző Kurir Berlinből ott jöven keresztül nagy sebessé-
 gével Béts felé, valami magános Levelket-is hozott Berlinből Prágába, mellyek által a' Prágaiak a' közel lévő békelességnek reménységével el-töl-
 tek. Az Anglus Király, ezen hírek-szerint, egyenesen ellenzi a' Pruzszusnak Austriával való hadakozását: azt mondván, hogy ha itt ki-tanálná magát ütni az háború, ugy egész Európának beléje kellene magát elegyíteni. Azonban az Auszriai Követ Berlinben, még máig-is egész bizodalommal folytat minden dolgokat a' Király előtt. — Sőt olyan hír-is kezdte tegnap itt szárnyálni, hogy F. M. Báró Laudon és Kollorádó, a' Kordonnak megjárásából, tegnap ismeretséren vissza érkeztenek, vagy ha nem-is, minden órán vissza érkezendők. — Bráhovából-is a' Serviai tábortól, 14-dikén ezen hónapnak azt írják, hogy még akkor a' mi Sergeink a' Timok vizén, a' nagy zápor esők miatt keresztül nem mehettének volt, 's már most talám nem-is fognának keresztül menni. A' helyett, az három Tsászári hadakozó Udvarok között a' meg-egyezés volna munkában, melly iránt Négotinál fognának, az egyező-felek öszve-gyűlvi. — Mind ezek olyan hírek, mellyeknek bé-telleyesedését minden jó hazafi kívánná; de még sem szüntek-meg az ellenséges tsaták.

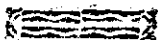
A' Hadi Kantzelláriáról, hadi-tudósítás tétellett tegnap előtt közönségesse: de minthogy nem nagy dolog, tsak a' Summáját tesszük ide. — „A' Bihátsi Basa mint egy 4-ezer alatta valóinak egy részével egy Horváth-orlági szélen lévő vigyázó házunkra ütvén, népének más részét Lyubina ne-
 T t vü.

vü helyység ellen fordította: de mind két részről igen kemény ellent állásra akadván, semmire nem mehetett, és midőn a' miéinknek segittségre, egy felől Obester Gr. *Spork*, más-felől pedig Obest-lájdinánt *Jelachits* meg-érkeztenek volna, magát a' Bala azonnal visszafra húzta, 47 hóltakat a' tsatá-zó piatzon, 7-tet pedig el fogva maga közzül nálunk hagyváu. Az el-fogattaknak vallás tétele-szerint; többen is estenek-el közzülök, de visszafra vitet-tenek. A' miéinkek töllök 1 Zászlót, a' mellet pedig igen sok fegyvereket, Lántsákat, Jántsár késeket 's a' t vettenek-el prédául. Ok 12-töt öltének meg a' miéinkek közzül, és azok a' kik *Lyubinski* ostromlották, 2 faluinkat éggeték-el, „

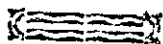
Midőn a' Bánáti Sergeink *Serua*-felé által mentenek, a' Duna mellett lévő *Koramneki* szoross és köziklás utakon, sok veszedelmek között forogtának, kivált a' bágásiás szekerek. Az Agyuzók Generálisa *Vandersteppen* minden készületeit, lovas-tól szekerestől, és egy legénnyével együtt el-veztelte. A' szekér magosán meg-lévén rakva, a' magos közikláról mindenestől fogva egyszeriben a' Dunába esett, és oda veszett. Több e' féle szerentséltenségek történtenek. — A' mi Sergeink még eddig a' *Timok* mellett a' Törököktől semmit sem szenvedtenek: de annyival többet a' Legyek-től, mellyektől a' lovak igen bajoson óltalmaztatnak. — *Viddinnél* a' leg-szebb és erősebb valami 80-ezerig való Török nép vagy on öszve gyülve.

Lemberg. A' mi *Gallitziai* Sergeink eddig való helyeket el-hagyván, minden-felől közelebb nyomúltanak a' határ-szélekhez. A' Lengyelek is erősebben kezdenek mozogni mint eddig: kétség kívül ez okozta azt is, hogy a' mi Morva-országi táborunktól a' *Gallitziai* sergekhez segittség rendeltetett; melly *Morvában* annakutánna, *Tseh*-országból pótoltatott-ki. — Nem régiben bizonyos *Lengyel* fereg *Gallitzióba Szamosk* táján által ütven, az *Aulriai* határ-tzimeit le-szaggatta, és sok szekér szét-nát

nát magával el-hajtott. De panasz menvén a' mi részünkről a' Közönséges-társasághoz, minthogy a' dolog nem annak engedelméből történt volt: tehát a' Lengyel katonák a' mi népünk láttára meg-büntették; a' Tiszt maga is; a' ki őket által vezérelte volt; fogságra tétegett: az ezen a' részen igazgató Lengyel Oberflájdinánt pedig; az Auszriai határ-tzimer Sasot, maga fel állittani kéntelenített. Az el-vitett széna 700 forintokkal fizettetett ki.

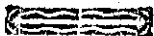
Belgium. A' Flándrusok *Vandermersert* még egyenetlenkednek a' Brabántziaiakkal: a' békéltető *Vurmzer* Húszárok pedig, eddig jó részt meg érkeztenek a' *Luxemburgi* határokra; Fő-Strálfamestier Maximilián Gróf *Kolonits* vezérlése alatt. — Mította ezen Húszár Iergetské; így irnak *Landshutból* *Bavariából*; Német-országban keresztül útozott; azolta minden Afzszony embernek Húszárral van tele a' feje; minden Német Leány jó szívvel lenne Húszár; vagy még inkább Húszárné. — Az úttok a' Svétziai Kerületen keresztül úgy volt ki: csinálva; hogy Májtusnak 20-dik napján már *Sveviából* kikelletti lépniek. — Az egész osztály állott; a' már meg-nevezett Gróf Májorból; 4 Kapitányokból 8 Hadnagyokból; 4 Strálfamestierakból; 2 Furiokból; 2 Seb-gyógyítókból; 2 Trombitásokból; 2 Kovácsokból; 20 Káplárokól; 380 köz Húszárokól; 8 Szekeresekből; 1 Zászló-tartóól; 433 személyyeből: volt velek 497 ló. — Az hol délre szállottanak meg; ott tartozott a' gazda; minden legényre; a' Strálfamestieren kezdve alá-felé; ebédre 2 font rost kényeret; levelt; fél font főtt marha liúft; valami hozzá valóval adni: melly vendégség minden köz-emberért 15 krajtzár kész pénzel fizettetett ki: az ital; a' reggeli étel és vatsora pedig; minden személytől különösönni fizettetett. A' Tiszt Urak magok tartoztanak magokra gondot viselni. — Még hem hallottuk; se nem olvastuk; hogy több Magyar katonák mentenek volna Német-országban keresztül ezzel az úttal; a' Belgák ellen.

Anglia és Spanyol-országok mostani egyenetlenségeinek eredete.

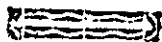
Az egész világ tudja, hogy mikor *Amerikának* nevezetesebb részei az *Europeiak*'s kivált a *Spanyolok* előtt esmeretessé kezdettek lenni, akkor a *Spanyolok* azt gondolták, hogy egész *Amerikának* el-foglalásához jussok lehet; vagy pedig a *Római Sz. Széktől* erre valósággal hatalmuk is volt. Ez akár hogy legyen. — elég az, hogy ők az *Ásia* és *Amerika* között lévő egész nagy tengert is magokénak tartják lenni attól az időtől fogva, mikor azt egyik *Hellytartó* a 15-dik Századnak végfelé, a *Panamai* partról övig a tengerbe belé állván, a *Római Sz. Pápának* ajándékozásából, a *Spanyol Udvar* számára, az *Urnak* nevében el-foglalta. — Ennek a nagy tengernek az *Északi* részében, melly *Kaliforniai* tengernek hivattatik, két *Spanyol* hadakozó hajók egy darab idővel ez előtt széllyel járván, és valami *Anglus* kereskedő hajókra akatván, el-fogták őket annak módja szerint, mint tilalmas helyen tanáltattakat. Az *Anglusok* pedig *Kaliforniának* ezen vidékében ez előtt 4 évtendővel, bizonyos esmeretlen helyet tanáltak volt fel, oda lakókat vittenek és kereskedéft indítottanak, mint olyan helyen, a melly esmeretlen lévén, nem a *Spanyoloké* volna. — Ebből a következett, hogy az *Anglus Király* a *Spanyolnál* a hajóknak el-fogatása iránt, *Követtye* által panaszolván, az előbbizör el-fogatott hajók ugyan el-botsáttattak: de azonban a *Spanyol Követ* is *Londonban* azt kívánta, hogy *Anglus Kereskedő* hajó többet *Amerikának*, arra a részére ne menyen. Az *Anglus Király* ellenben azt kívánta a *Spanyoltól*, hogy ne csak el-botsáttassanak a hajók, hanem a meg-bántatásért is elég tétetődjék. Azonban a *Spanyolok* az elég tétel helyett, hadakozó hajók' készítéséhez fogtanak, mellyet az *Anglus Király* észre vévén, a folyó hónapnak 5-dik napján, két *Ministerjei* által az *Ország*nak mind két *Parla-*
ment-

mentumait, u. m. Hertzeg *Leeds* által a' felső házat, *Pitt* által pedig az alsót, az egész dolog iránt tudósította. *Pitt* nem elégedvén meg a' Király izenetének a' Parlamentum elejébe való terjesztésével, az utánn a' dolgot ismét zikkellyenként felvette és megmutatta, melly nagy kárt és méltatlanságot húzna az *Anglus* nemzet magára, ha a' *Spanyol*nak e' féleket tselekedni tovább is megengedné, ha a' *Spanyol* az Északi Amérikáinak és tengernek megnevezett részeiben való uraságot egyedül magának tovább is törvénytelenül megtartaná: s több e' félek.

Ezen dolgokon mind a' 2 Parlamentum felindulván, a' Nemzet nevében, a' Királynak tökéletes segittséget ígért. A' tengeri hadi Tanács, azonnal minden felé parantsolatokat bocsátott a' hajós legényeknek gyűjtése iránt, és csak *Londonban* 5-dik napján ezen hónapnak, ilyen hajós legények 3 ezeren fogattattak öszve. Azon nagy hajós seregnek, mely a' *Spanyolok* ellen a' Föld közép tengerre, Lord *Rodney* vezérlése alatt fog bé-evezni, edgyik is Linéás hajókból álló része, már az indulásra készen vagyon, a' más 14 hasonló nagy hajókból álló része pedig, igen sietséggel készittetik. A' *Gibráltári* első Inzsiner Kapitány *Moosz*, ugy minden más Tisztek is kemény parantsolatot vettek, hogy haladék nélkül a' magok helyekre mennyenek. Ezen hónapnak 4-dik és 5-dike között való éjtzaka *Portsmouth* nevü ki-kötő-hellyből egy 6 Frégátokból álló hajós seregtske, olyan rendeléssel indittatott a' tengerekre, hogy az *Anglus* kereskedő hajókat az ellenség ellen oltalmazza, és a' megszölevő *Anglus* lakófoknak előre hirt vigyen, hogy azok magokat minden ellenséges reájók ütéstől oltalmazhassák. — A' *Spanyolok* is 30 első nagyságu hadakozó hajókat szándékoztak Májusnak végére a' tengerre ki-állítani, mellyeknek készittésén a' *Kádixi*, *Ferrol* és *Kárhágénai* ki-kötő helyekben szünet nélkül munkálódnak. Némeltyek azt erőlsittik, hogy az *Anglust* ilyen hirtelen való hadi-készü-

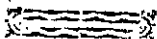
születre az indította volna, hogy éppen most a Frantiát olyan állapotban érzi lenni, mellyben az, az egyenletlenség miatt, csak nem a' veszedelmnek örvényébe taszittatik, és így most az Anglus nemzet leg-könnyebben bosszút álhatna, az Északi *Amérikában* el-vesztett jussáért a' Spanyolokon, a' midőn azok, leg-kilsebb reménységet-is magoknak a' *Frantzia* segítségére nem ismálhatnak. Mások ismét ugy vélekednek, hogy az *Anglus* erre vévén a' Spanyol Udvarnak, az *Auszriai* Házal való szoross frigyét, azért kötölödtzik beleje, hogy ezt amaz, a' Török ellen ne segíthesse; vagy pedig, hogy a' *Spanyolok* kötölödtznének az *Anglusba* azért, hogy ő ne mehessen a' *Baltikum* tengerre, a' *Svédeknek* segítségül az *Orosz* ellen.

Stokhalomból írják, hogy a' *Finniai* Pafszusokon Aprilisnek 14-dikétől fogva igen véres ütközetek mennek véghez, a' *Svédek* és *Oroszok* között. Edgyik Pafszuson Báró *Armfeld* nagy számu *Orosz* seregtől előll vétetvén, mind addig ostromoltatott, mig maga a' Király 9 Batalion gyalogsággal 's 2 Svadron lovalsággal segítségére érkezvén, igen nagy vér ontással lett vége az ütközetek. — Ezen tsata 29-dik Apr. előtt *Vilkialandl*, és estvéli 6 órától fogva 10-ig tartott, az *Oroszok* közzül valami 200-an, a' *Svédek* közzül is sokan estenek-el; az ő Királyok maga is valami gollyobisnak szelétől való ütést kapott. A' *Svédek* fogtanak-el két *Orosz* Tiszteket, és egy *Knorring* nevű Májort; ezen kívül az *Oroszoknak* 2 élés házait.

A' *Pétervári* Levelek-szerint, ezen idő tállyban más Pafszusokon, igen keményen hántanak az *Oroszok* a' *Svédekkel*. *Niszlotlandl* egy *Korsakov* nevű *Orosz* Generális, 15 oda való mért-fölönyire verte visszsa őket; melly alkalmatossággal az *Oroszok* *Savolax* nevű tartományban bé-mentenek, és azt el-foglalták. — A' *Kymene* vize mellett a' *Svédzia* Király, egy *Denisov* nevű Generálisra ütven, az *Oroszok* ugyan az ütközö helyet meg-tartották, de

de 174-en közzüllök el-estének, és 80-nan meg-sebessítettének, a' Svédok közül pedig a' holtaknak és sebelseknek száma 500-ra ment. — Ugyan a' *Kymene* vize mellett Generál *Sumsen*, 2 Battériájokat, 12 ágyujokat a' Svédoknak el foglalta, és egy Obestereket lok köz-emberekkel és Tisztekkel együtt el fogta. — Egy ujjabb hír-szerint pedig Generál *Denisov*, a' Királyt erősen meg-vervén, magát-is szinte el-fogta. — Illyen dolgok a' múlt hónapban igen lok helyeken estének az Oroszok és Svédok között.

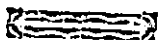
Frantzia-ország. Itt még meg-nem szünt a' puszítás, és vér ontás: sőt még meg-lehet, hogy az utolsó tévellygés fokkal nagyobb lesz az elsőnél. Tsuda ha Frantzia-ország nem lesz az egész világ előtt eleven példája annak, hogy tsak *Filozofia* által vallás nélkül, soha egy ország-is böldegul és állandóul nem igazgattathatik. *Frantzia-ország* mig tsak 2 részekre vólt oszolva, igen lokot ígérhetett magának: de már ma, midön az Aristokratok egy felé, a' Pátrioták más-felé, a' Papok és azoknak követői harmadik felé vonnak, igen bajos a' segedelem, kitsid a' reménység. Ez az, a' mit az Anglus jól veszen észre: és könnyen beszéll a' Spanyolnak. — Nem régiben a' Frantzia Nemzeti-gyűlésben kérdés támadván az iránt, hogy kik tartathassanak ez után valóságos nemzeti szabadsággal élőknek a' Frantzia-országban meg-telepedett idegenek közzül, ugy határozottatott-meg a' dolog: hogy mind azok, valakik meg mutathattyák 5 esztendő-től fogva való ott lakásokat, magoknak Frantzia-országban házat és örökséget szeroztenek, vagy feleségül Frantzia Aszfzonyt vettenek, közöttök valami kereskedést vagy mesterséget üznek, mind ezek mind igaz Frantziák, ugy nézettefsenek és örökösön Frantzia nemzeti szabadsággal éllyenek. — Nem régiben arról-is kérdés támodván, vallyon nem jó lenne-é, a' Katholika vallást, közön-séges Nemzeti vallásá rendelni? a' Gyűlésnek 1200

tagjai közzül egy *Lámeth Károly* nevezetű fel-
 ván, hogy nem jó lenne a' nép előtt erről még em-
 lékezetet-is tenni, a' következő okokkal akarta
 meg-mutatni — *Mi*, úgy mond, az *Evangelium*-
 nak minden kívánságait egy punctumig bé töltöttük
 — mellynek nem elég példáját adjuk é minden na-
 pokon? — Az *Evangelium* az emberek között va-
 ló egyenlőséget kívánja. Hát a' mi rendeléseink
 nem az egyenlőséget akarják-é jó fundamentomra
 helyheztetni? — Az *Evangelium* a' kevélyeknek
 meg-aláztatására szerzetetett. Hát a' mi rendelé-
 seink által, nem elég kevélyek aláztatának-meg?
 — Az *Evangelium* azt mondja, hogy az első le-
 gyen utolsó, és az utolsó első. Hát ezt nem töl-
 töttük é bé eléggé? Sőt minden nap ezt hányják
 szemeinkre ellenségeink. — De, így szoll tovább
Lámeth Károly, hogy rendelhetnök mi valamellyik
 Vallási Nemzeti vallásnak, holott minden rendelé-
 seinknek egyedül való fundamentomává a' szabad
 gondolkodást, a' lelki ismeretnek szabadságát hely-
 heztettük. Ha a' Katholika vallást Nemzeti vallásá
 rendelnök, majd némelly tartományokban a' dol-
 got arra magyaráznák, hogy mind azt, a' ki nem
 R. Katholikus üldözni kellyen. — Ezen gondola-
 tok arra határozták a' Nemzeti gyűlést, hogy ezen
 dolog iránt való végezését, más időre halasztaná.

Avignonban a' Pápa *Frantzia-országi* jószágos-
 kájában-is, tsak úgy vagyon a' dolog a' mint lehet.
 Az ott lévő *Eretnek-nyomozó-széken*, szinta szinta e-
 rőt vélsen, a' szabad *Frantz* gondolkodás. — *Ju-*
liusnak 18-dikára 30-ezer *Nemzeti* katonák fognak
Frantzia-országnak külömbb külömbb részeiből *Pá-*
risba érkezni, a' kik az új rendeléseknek egy tsepp
 vérig való oltalmazására fognak meg- eskünni. E-
 zeken kívül a' *Nemzet* hűségére *Párisban* meg- es-
 küdött katonák 36-ezeren vagynak: és így 66 ezet
 gyakorlott segyveres nép, igen szép nép *Páris* körül.
 Et

Erdélyből. Létzfalva 16-dik Máj. — Ezen végső Hazánknak szélén, ama' közönséges jelenvaló időben uralkodni kezdett, majd csak nem egész Hazánkban el-terjedett szörnyű drágaság bennünket is annyira meg-ijesztett vólt, hogy már el-hitettük vala magunkal, hogy a' jövő aratásig egy Köből búzának az árra leg-alább-is 20 M. forintokra bizonyoson fel-fog hágni; de meg-is történt volna kétség kívül, ha az Erdélyi Felsőleges Királyi Gubernium sok Atyai gondoskodásai között, a' szegénységre kegyelmesen nem tekintett volna, és a' jelen lévő szükségnek veszedelméből a' szükölködőket ki-segíteni nem méltoztatott volna; melly végett azon Felsőleges K. Gubernium, a' Fiscális Dézmáknak *Brassóban* lévő Magazinumait, a' szegények számára ki nyitaván, igen türehető árron Haritskát, Törökbúzát árúltatni parantsolá, és pedigen csak vékánként, hogy a' vévők csak a' jelen való szükségben segíthessenek magokon, nem pedig az által tárgyúl nyereséget vehessenek, és ebből következék csak egy két három heti Vásár napok után, hogy a' *Brassai* híres piatzon a' kenyérnek való búzának köble 6 és 7 M. forintokra le-szálla, tódúlt százanként a' meg-nyomorodott portzió szegénység, és Strásák nélkül még a' mérő Tisztek-is bizonyoson le-tapodtattanak volna. Nints emberi nyelv, a' ki elé beszélhetné, hogy a' Vévő szegénység a' Királyra és a' felsőbbekre, az Egcket meg-halító keserves gönyv-húllatásaik között, mennyi Isteni áldásokat öntötenek legyen, hát még a' szegény árván 's özvegyen maradott, *Háromszéki* katonának, 's kisdud gyermekek? kiknek élelmekre azon gabonákból a' Tisztek Czédulájok mellett illendő segittség nyújtatott. Ennél-nagyobb vigasztalás és segittség, az el-nyomorodtakra nézve az Egből mostani időben nem szállhatott, minthogy ez egy aratás feléig el-fog tartani; bizonyára, ha a' Külső-országok Anglia, Frantzia-országok 's a' többi, a' magok szegényeikről ilyen módon gondoskodtak volna, olly nagy végső ve-

szedelmeken által menni nem kényszerítettének volna; Ebből által lehet látni, hogy Erdélyben is a' közönséges Hazánknak boldogulása ezen részről is virágozni kezdett; holott az előtt illy természetlen gabonákat, vagy az árendások, vagy más 14 izeméllyek, magok különös hasznokra gyűjtven, addig tartották, izaparították, addig éheztek a' nagyobb nyereségnek az árrát, hogy végtére gabonájok a' férgektől megvesztegetődven éjszakáknak idején a' patakokban ki-hányni, és azoknak megdugása által, a' Bratsai piatzot béteríteni kénytelenítettének. Méltó dolog bizonyára, hogy jövődöre nézve az illyetén segítségéről országunk Kormányozói előre illendő gondviselettel légyenek.

A' N. Nyitra Vármegye Bandériumjának N. Uri személyeit közöltük volt a' Kurir 571-dik lapján az E. Olvasókkal: a' mellyhez még a' következőhöz hozzánk beküldetett megjegyzéseket is hozzá kívántuk szóról szóra ragasztani.

„ Minekutánna a' Magyar Korona őrzése mellett Buda Várában szomszéd Vármegyék N. Rendei, szabott idejket el-töltették volna, el-érkezett Ns. Nyitra Vármegyében is M. Báró Ortzy László Ur. ő Excellentiája Levele; mely által ezen (sok Tartományokban híres) Vármegyének Státusai, ezen tiszteletes szolgálatnak meg-tételére Bndára ezen folyó Május hónapnak tizedik napjára hivattattanak; tsudára méltó dolog! mitsoda készséggel, melly nagy számmal öszve gyülekeztenek a' Nemes Vármegyének Fő-'s Nemes Rendei, hogy az el-rendelt napra megjelenhessenek; 's bizonyára el-is lepték volna számokra nézve, Buda 's Pest Váraisának minden kvártélyait ha ő Excellentiája Ortzy László Ur, midőn az őrizetnek napját meg-irta, egy-szersmind azt-is nem jelentette volna, hogy az időnek rövidsége miatt (minthogy más Nemes Vármegyék-is ezen tiszteletet meg-tenni kívánnák) Pósony Vármegyével öszve kapsoltassék; innen történt

tént tehát, hogy a' számos gyülekezetnek csak egy
 része M. Gróf *Várkonyi Amadé* Antal ő Nagysága
 vezérlése alatt küldöttetett. — Öszve gyült ezen
 Nemes sereg 2-dik Májusban *Nyitra* Városában
 mind azért, hogy innen Buda-felé indullyon, mind
 pedig hogy rendekben ösztatván, katona gyakor-
 lásához, személlyesen-is, de fő-képpen *Paripái* fok-
 hálsanak; a' mint is számlálhatatlan népnek öszve-
 tudulásában a' következő napon a' gyakorlás,
 (exercirozás) meg-történt ugyan, de nem kellett
 nagy fáradsággal meg-tanulni aztát, a' mit a' ter-
 mézlet minden Nemesnek tulajdonított, nem külö-
 mben hadi-szolgálatban forgott, 's próbált *Tíz* Urak-
 nak alkalmas módgya, könnyen véghez vihetett.
 Imé nyilván való jeleit tapasztallyuk, mit tehát a'
 természettel öszve kaptoltatott gyakorlás; mert a'
 kik tanulni mentek ki a' mezőre, Mesterül tértenek
 vissza a' hadi rendtartásban. A' következő
 nap, midőn Nagy Méltóságú *Ghémesy* Gróf *For-*
gáts Miklós Ur ő Excellentiája Nemes *Nyitra* Vár-
 megyének másodszor érdemes Fő-Ispánnya, *Tör-*
vény 's szabadságink fenn tartásában próbált Ha-
 zánkia, ezen Nemes seregnek meg-visgálására M.
 Grófné *Aszfony* ő Excellentiájával *Nyitra*ra jött,
 ő Excellentiáját módos állásban köszöntették, egy-
 szersmind M. *Karancs Berényi* Gróf *Berényi* András
 Ur ő Nagyságát-is Mélt. Grófnéjával edgyütt, *Nyit-*
ra Várában nagy sziveségü, 's barátságú *Püspök*
 ő Nagysága lakó helyiben fel-késértettek, hol is
 gazdagon készült ebédnél marasztattak. Más nap,
 az az Májusnak 5-dik napján ezen Nemes Sereg 2
 Zászló alatt maga rendiben, trombiták harfogása,
 és tárrogató lipok hangzása mellett a' Nemes Vár-
 megye *Curiajától* az öszve-tudult népnek kísé-
 rő sokaságával edgyütt meg-indula, mellyel az egélsz
 's nagyra ki-terjedett Városnak lakóit velet el-men-
 ni láttzattanak; valamerre ment ezen Nemes sereg,
 és valamelly *Vármegyének* határán által ment a'
 földes *Uraktól* mindenütt különös örömmel, külö-
 nös sziveséggel fogadtatott, a' köz nép pedig el-
 fe.

felejtkezvén szokott munkáiról, azoknak félbehagyásokkal öltve futott, 's a' kisérgetés által a' köznapot innepnek szentelte. Hofzszas volna le-rajzolni, minémü tisztelettel fogadtattak Komjáti Mált. Gróf Zichyi Sigmundné Alsfszony ő Nagysága által Ivánkán, Surányban, 's a' Vármegye véginn Ersek Ujjvárban; hól-is mindenütt vagy benn lakozó földes Uraktól, vagy azoknak fő Tiszzeitől Magyar Nemzethez illő barátsággal fogadtattak. Elhagyván Nyitra Vármegyének határát Májusnak 8-dikán Elztergom szabad Királyi Városban Nemes seregünk bé-érkezett, az holott-is (minthogy fekete selyem vaszony felső ingekbe öltöztek, hogy a' portól ruhájok óltalmaztassék) a' Mátyás Magyar Király hajdoni tekete seregnek ítéltetett: bizonyította is a' Nemes szabad Királyi Város hozzájok való tiszteletit, a' midőn a' Város Udvara mellett vigyázó hajduság által fegyverben álva köszöntetett; szállások aránt semmi gondjok nem vala, és az Uri meg-vendégelésben is semmi folytatkozás nem volt; mert arról a Nemes Tanács illendő rendelkezést tett vala, 's a' Nemes sereget fő Tisztelendő Aradi János Ur, az Elztergomi Nemes Kapitánynak érdemes tagja, barátságosan s igen gazdagon meg-vendéglette, barátságos jó kedvinek és szives séginek szüneti nem vala, 's végre M. Gróf Sándor né Alsfszony ő Nagysága által Nemzetünkhöz különös hajlandóságának bizonyittásául az egész seregvatsorára elő-hivattatott. Az Uri vatsorát követte a' Komédia nézés, ezt a' Város vállagatott szépeivel való tántz, melly-is az éjtzakának nagyobb részit el-fogta, más nap pedig reggel ujj tisztelet és köszöntés jeleivel Elztergom vároisától el-bútsuzván ezen folyó hónapnak 10 dik napján Buda Várában szép rend-tartással bé-érkeztenek, az holott-is az ujj Városban a' szállások szüke miatt csak meg-pihen-tek, 's onnan Pestre által menyén rendelt szállásokat el-foglalták, annak okáért, hogy a' Nemes sereg a' Magyar Koronának ohajtott tiszteletit meg-ádhassa a' Nemes Bandérium a' Dunán által költö-zött,

zött. Ezen N. Bandériumnak világos kék ruhája aranyas készülettel, Kótság tóllas kalpagja, 's arany paszomántal környékezett Tsakója, oldalakon levő kardoknak szíjjain függő fekete Frigiai munkával írott tarsollyak vala, mellyeknek a' közepind három hegyen ülő vigyázó bagoly vala ki-varva, dízes Paripáikon pedig paszamántos veres takarók valának, mellyeknek szemlélése sok ezer nézőknek szivekben örömet, reménységet, de egyfzersmind félelmet-is önteni láttzatott. A' szolgálatnak idejét két Atyafi Vezér úgy osztatta egymás között, hogy két nap Posony, más két nap Nyitra Vármegye Bandériuma a' szokott firá'sálásnak helyeit elfoglalta, 's kötelességében olly tsendesen 's példáson eljárta, hogy mind a' két Városnak fő, 's köz-rendjeitől betsültetett 's tiszteltetett.

Nyilván való dolog, hogy a' mi leg-helyesebb gondolatainkat-is az elő adásnak mentől szebb köntösbibe öltöztetjük, annál kedvesebbek azok mások előtt, mert az élnék ugyan fő képpen, de mellőslég az inynek, és füleknek-is kedveket kell keresnünk. Tsak n'ntsen igaz valóságos kedve a' Magyar Muzsának Déák notára tántzolni; a' rendek végén való egy forma hangzással pedig, melyre a' Magyar nyelv természet-szerint igen alkalmas, majd tsak nem mindenkor azon egy nyomba lépdéntsenni igen kedvelli. A' következő gondolatokat, az élnék-érti, a' fülek-is tsömört nem kapnak be-lölk.

Fiad-falva. — 1. Halljad gyászos homály után

A' jó Hazafiság' után

Uj fényre lépett Haza!

Gátsi Gróf Forgáts Miklósna

Probált Hazafi Hérosnak

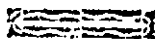
Erdeme hogy jött haza.

2. De mint kelljen erről szólni

Jere Fezd Musám! lantolni

Rég Magyarok hangján,

Tsak

Tsak hogy könnyebben végezd el,
Ne menj fel, és ne is kezd el
Tős, és gyökeres Rangján.

3. Mert ámbár Szerencsés nagyon
A' ki nagy Nemzetből vagyon,
De azért nem nagy maga;
Tsak értek száll másra vérrel,
De nem ősi érdem bértel,
Nem a' virág, tsak szagá.
4. E' nagy Fiadnak hát a' mi
Tula, Jona, már az a' mi
Szemünk előtt több ennél,
Melly Kegyes, Igaz, és Bátor,
Bölds, az ilyen Izük ma bátor,
Tudva vagyon mindennél.
5. De mint, bár rogyogva égnek,
Kisebb tüzelt az Egnek
A' nap fényvel meg győzi!
Ugy e' nagy Pátriótánknak
Más Díszét, Édes Hazánknak
Szerelme, meg-előzi.
6. Mellyről míg Hazánk boldog völt,
Sok száj-ember olly gyakran szólt:
Mint rekegés tavaszszal
De mihelyt szivatagabb szél
Erkezik, el-halगत, és fél
Szines, félénk, ravaszszal.
7. Magyar arany szép Szabadság!
Merő Tigris fené vadság,
A' ki nem keferüli
Szép virágid' el-hullását,
Tárgyid' végső pufztulását,
Hanem inkább örüli.
8. Lám országos Fejedelmünk,
Kitől eredt e' sérelmünk
Ő-is végre meg-szána,
'S akarván hiv népe javát
Vilfsza mondá minden szavát,
Melly velünk rozfszúl bána.

9. De mig, elnyomatott Hazá!
 A' fok erőszak' nagy gaza
 Alatt vesződteél írván,
 Száját tátami ki mérte?
 Törvényid' vizsgálja ki kérte
 Szembe szóllván, vagy írván ?
10. Minden Fiaid luttomban
 Sirtak, nyögtek alattomban
 De hát ki fogta pártod' ?
 E' nagy, 's igen ditsőséges
 Dologba, de melly kétséges,
 Magadat *Forgáts* ártod,
11. Nem kis mérészség ezt tenni,
 Egy Fő Urat meg iatenni
 Bátor minden just meg-fért.
 Szint' lett a' Frigy' - láda' dölte
 Még-is az Isten meg-ölte
 A' ki hozzá kapni mért.
12. Tsak ritka szív bir olly erőt,
 Okos-bátor, 's nem vakmerőt
 A' melly azt tzielül venné,
 Hogy minden hafznát, életét
 Tiszteit, és betsülletét
 A' Köz-jóéct fel-tenné.
13. Minden ember reád mútat,
 Gróf *Forgáts!* Te törtél útat
 Hazánkknak köz jóvára.
 Az után mások, sőt Megyék
 Egézfzen-is, hogy fel-vegyék
 All'tak *Forgáts* szavára.
14. Betsüld-meg hát édes Hazánk!
 A' ki illyen jó vólt hozzánk
 'S bizd magadat kezére:
 Kézfzts érdemlett jutalmat
 Ez idegen nagy hatalmat
 Rontó Fiad' fejére.
15. Ha így szeretett Tégedet
 Ha veled, 's érted szenvedett
 Immár fő póltara üljön!

Hogy a' Köz-jónak mirigye
'S az ő mérges lok irigye
Tzéljába belé fulljon.

16. Nagy érdeme két országra
Terjedt, minden Magyarorságra,
Nevének is ne légyen
Azért szorofsabb határa,
Mint Zágontól Poson vára,
Hogy így jutalmat végyen.

Pálffy Diener.

Egy szóra!

Edgyeség, 's ért Tanáts birja az országot,
Ezeknek nem léte, de a' Magyarorságot
Eleitől fogva, úgy öszve rontotta,
Hogy Várnát, 's más helyt is vérrel borította.
A' Magyarhoz azért oh melly szépen illnék,
Hogy egyszer valaha már szeme ki nyilnék
'S különös el-képzelt hafznait le tenné,
A' Köz-jót munkálni pedig ízivre venné.
Mellyben Edgyeséget ha tenne vezérül,
Bóldogságot kapna munkájának bérül.
De erre Tanáts-kell; 's még az el-nem vesze;
Hogy jobb a' Magyarának az utolsó esze.
Magyar! a' mint tudod az elsővel éltél,
'S nyertél-é olly fok jót a' mennyit reméltél?
Ha nem; fordítsd immár az utolsó eszed,
Élj azzal, mert talám ugy több hafznát veszed. (*)

P* D*

(*) *Igy nem leszen osztán tovább igaz az: hogy,
Hungarus post factum sapit.*

Költ Bétsben 28-dik Májusban 1790.